

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Avaliku arvamuse seireuuring

September

Küsitlus 15a. ja vanema elanikkonna seas
13.– 18. september 2022

Sisukord

- Sisukord.....Slaid 2
- Uuringu taust.....Slaid 3
- Valimi profiil.....Slaid 4
- Usaldus riigiinstitutsioonide vastu.....Slaidid 5-6
- Majanduslik toimetulek ja kindlustunne,
eluga rahulolu.....Slaidid 7-9
- Turvalisus.....Slaid 10
- NL sümboolikaga sõjamonumentide tähendus ja
suhtumine nende teisaldamisse...Slaidid 11-14
- Suhtumine Ukraina sõjapõgenike
vastuvõtmisesse.....Slaidid 15-16
- Olulised infokanalid.....Slaidid 17-18
- Usaldus uudistekanalite vastu.....Slaidid 19-22
- Suhtumine COVID-vastu vaktsineerimisse.....Slaidid 23-27
- Stress, mured ja vaimne tervis.....Slaidid 28-29
- Rahulolu tööeluga.....Slaid 30
- Kokkuvõte.....Slaidid 31-33
- Uuringu läbiviijad.....Slaid 34

Uuringu taust

- **Eesmärk**

- Uuringu eesmärgiks oli kaardistada elanike hoiakuid erinevatel ühiskonnas olulistel teemadel (nt turvatunne, suhtumine Nõukogude sümbolikaga mälestusmärkide teisaldamisse, usaldus poliitiliste institutsioonide ja meediakanalite vastu, majanduslik toimetulek jne.).

- **Sihtrühm, valim ja küsitlustöö**

- Uuringu sihtrühmaks on Eesti elanikud vanuses 15a. ja vanemad. Kokku vastas küsitlusele 1256 inimest.
- Valim on esinduslik Eesti regioonide, asulatüübi, vastaja soo, vanuserühma ja rahvuse suhtes. Lisaks põhivalimile (1003 Eesti elanikku) moodustati ka Ida-Virumaa lisavalim suurusega 253 vastajat.
- Küsitlus viidi läbi veebi- ja telefoniküsitluse kombineeritud meetodil. Küsitlus toimus ajavahemikus 13.– 18. september 2022.

- **Tellij**

- Tulemuste omandiõigus kuulub tellijale. Uuringu tellijaks on Riigikantselei.

- **Veapiirid**

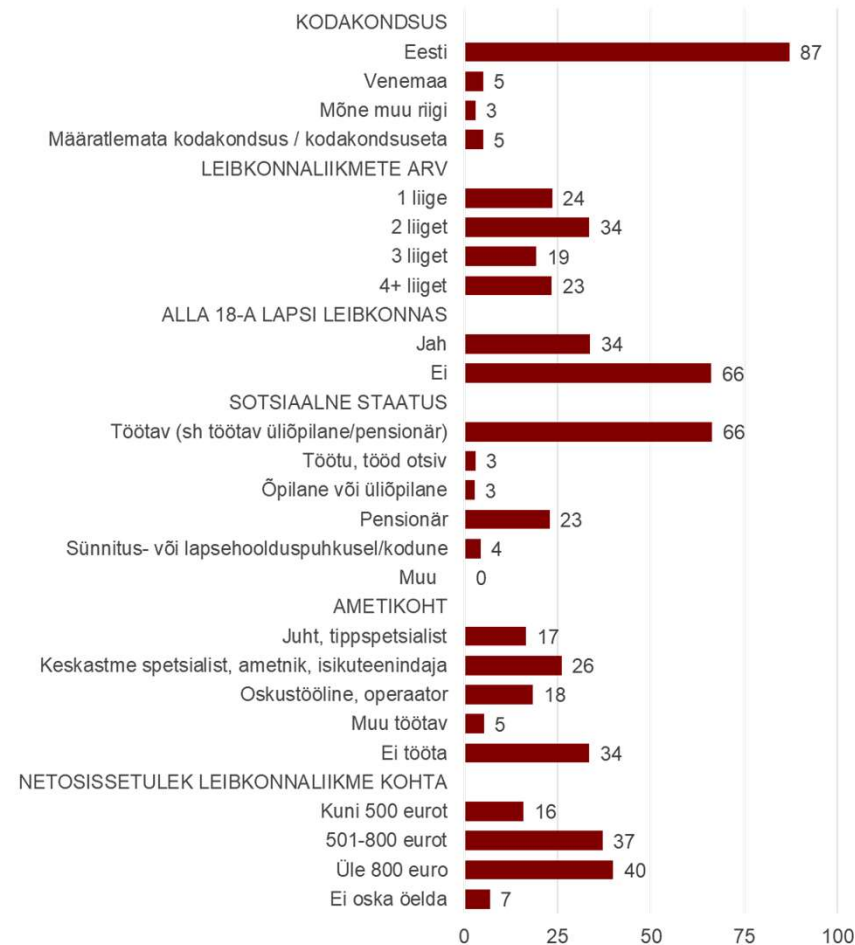
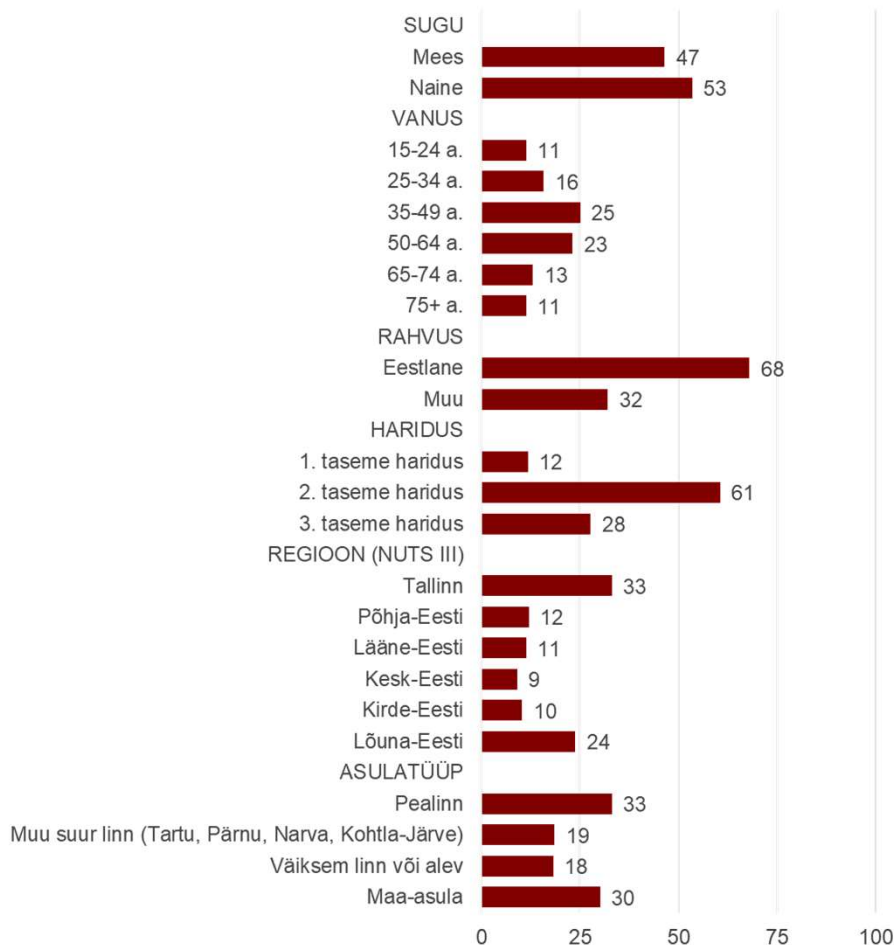
- Tulemuste laiendamisel üldkogumile (15-aastased ja vanemad elanikud) tekkida võiva maksimaalse valimivea suurus jääb 95%-lisel usaldusnivool 2,52% piiresse (väiksemate gruppide, nt vanuserühmad, vaatlemisel võib viga olla suurem).

- **Võrdlusandmed**

- Käesolevas raportis on ajaliste võrdluste tegemisel kasutatud andmeid nii varasematest samalaadsetest avaliku arvamuse seireuuringutest kui ka varasematest COVIDi-teemalistest seireuuringutest.

Valimi profiil

N=1256, %

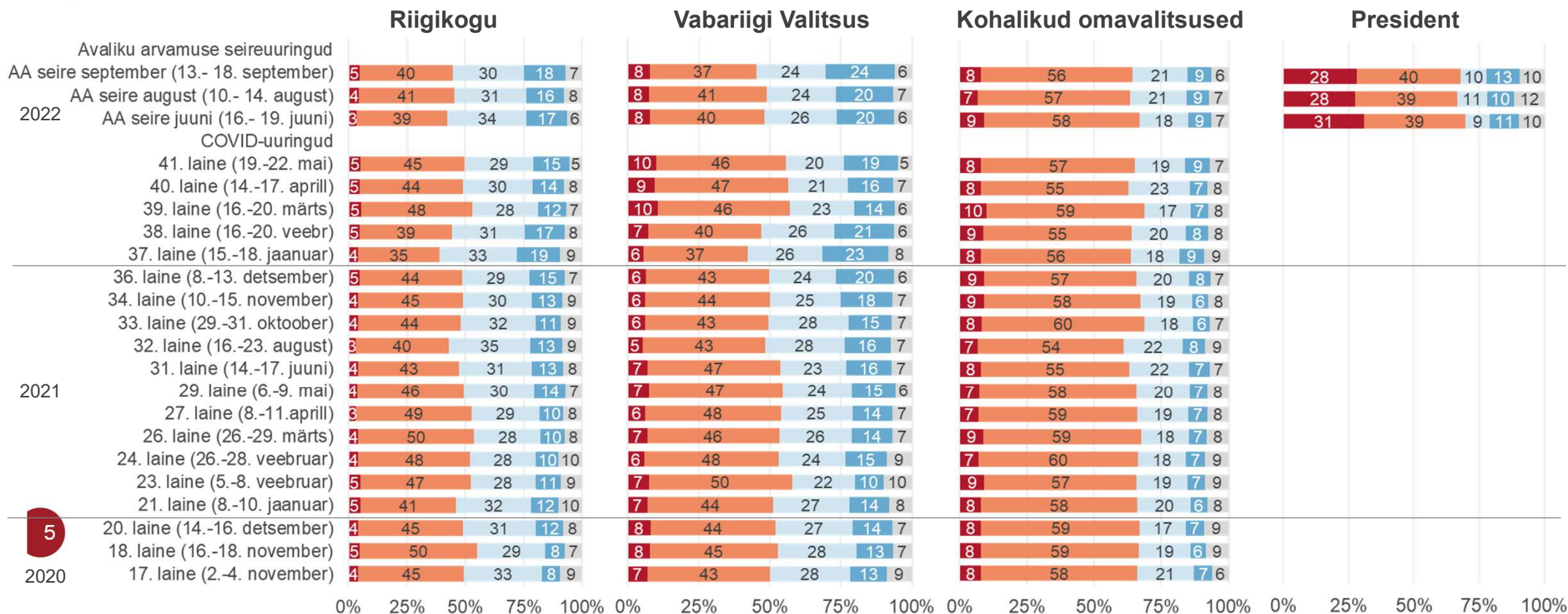
* HARIDUS: **1. taseme haridus:** Alg- või põhiharidus, kutseharidus põhihariduse baasil; **2. taseme haridus:** kesk- või keskeriharidus, kutseharidus keskerihariduse baasil; **3. taseme haridus:** kõrgharidus

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, ajaline võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1257 vastajat)

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigiinstitutsioone?

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

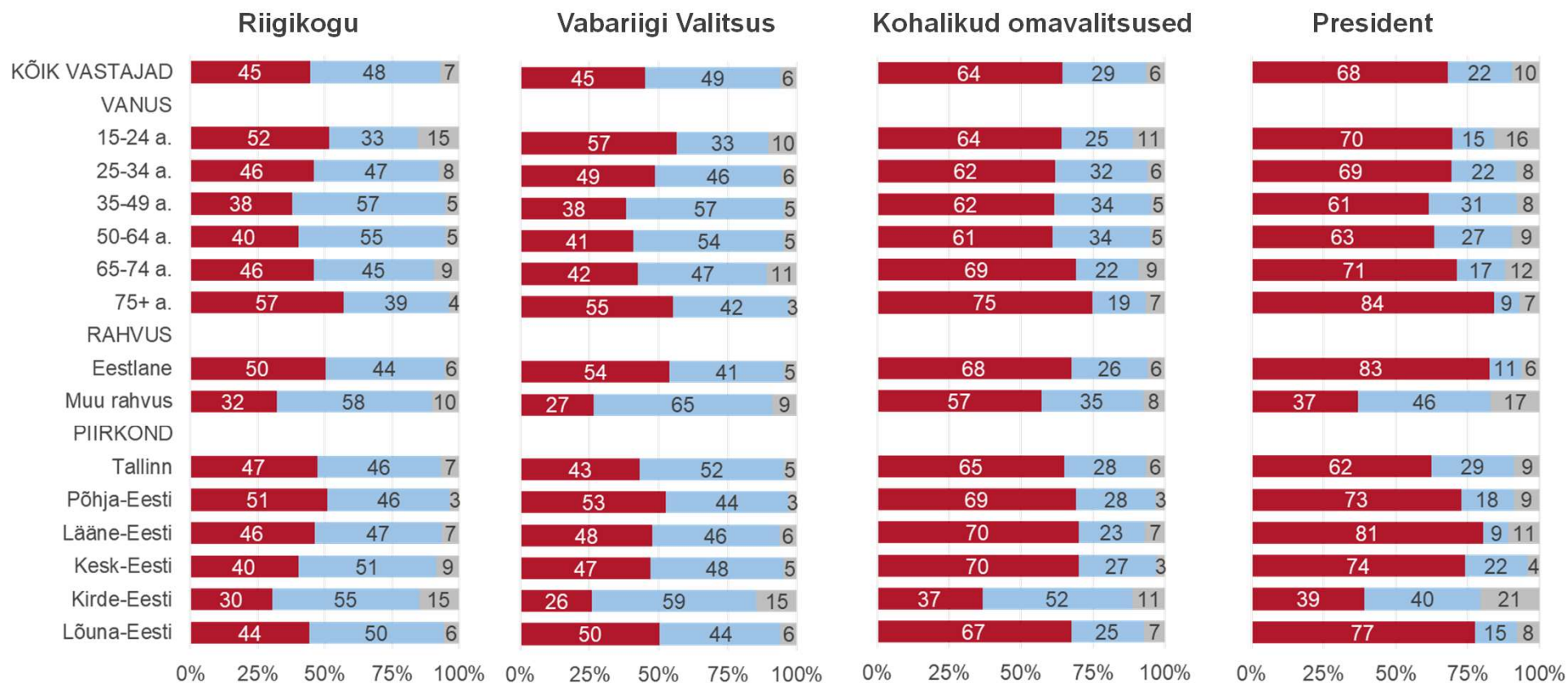

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigiinstitutsioone?

- Täielikult usaldan/pigem usaldan
- Pigem ei usalda/üldse ei usalda
- Ei oska öelda

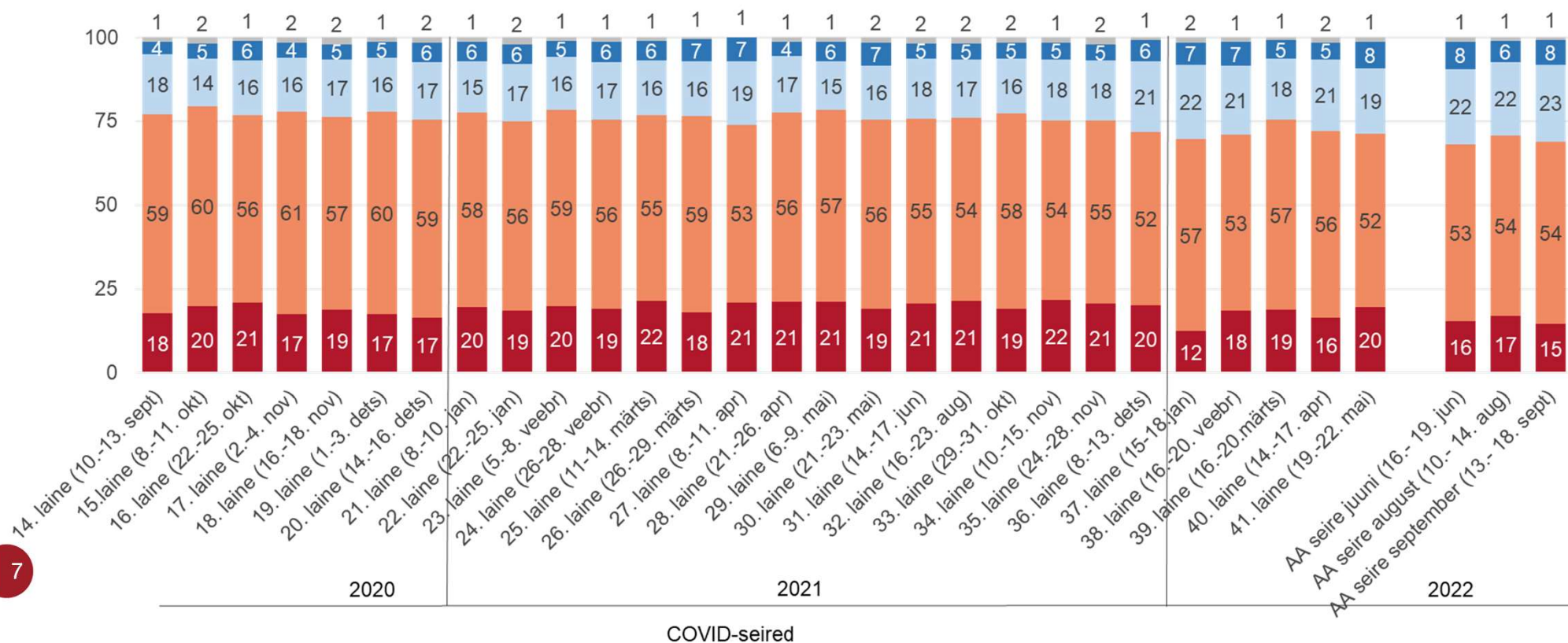

Majanduslik toimetulek, ajaline võrdlus 2020-2022

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat), %

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

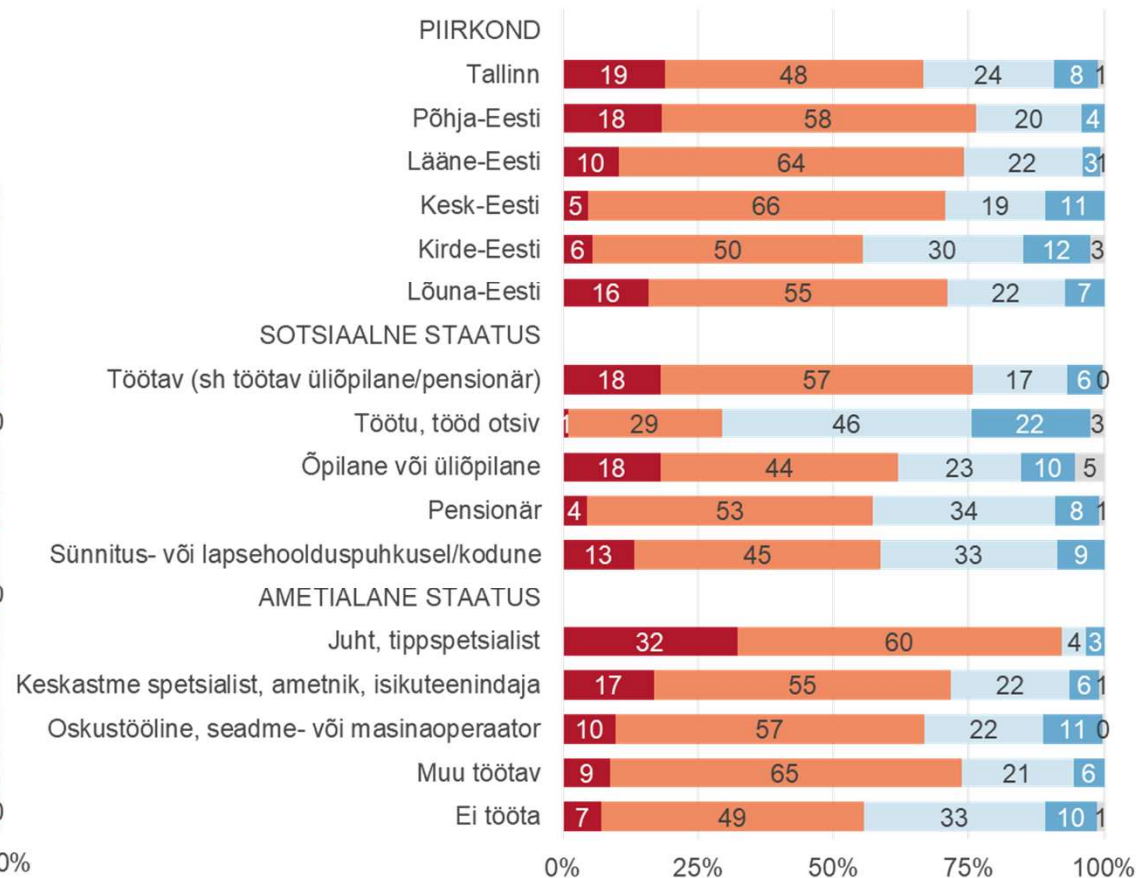
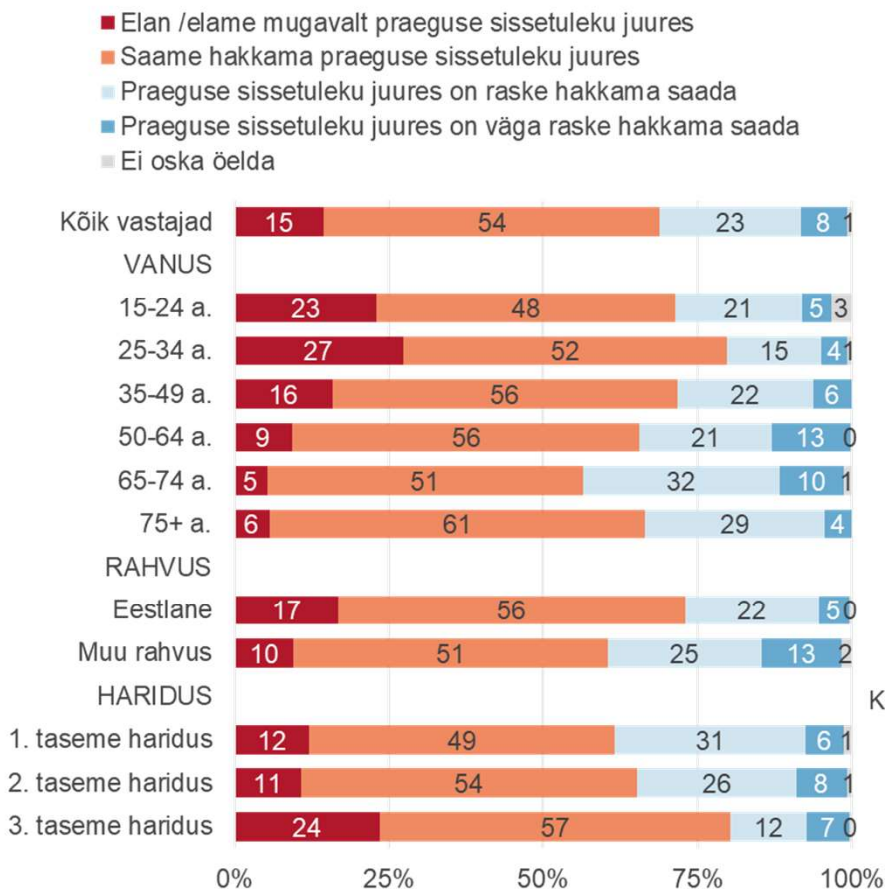
- Elan /elame mugavalt praeguse sissetuleku juures
- Saame hakkama praeguse sissetuleku juures
- Praeguse sissetuleku juures on raske hakkama saada
- Praeguse sissetuleku juures on väga raske hakkama saada
- Ei oska öelda

Majanduslik toimetulek, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

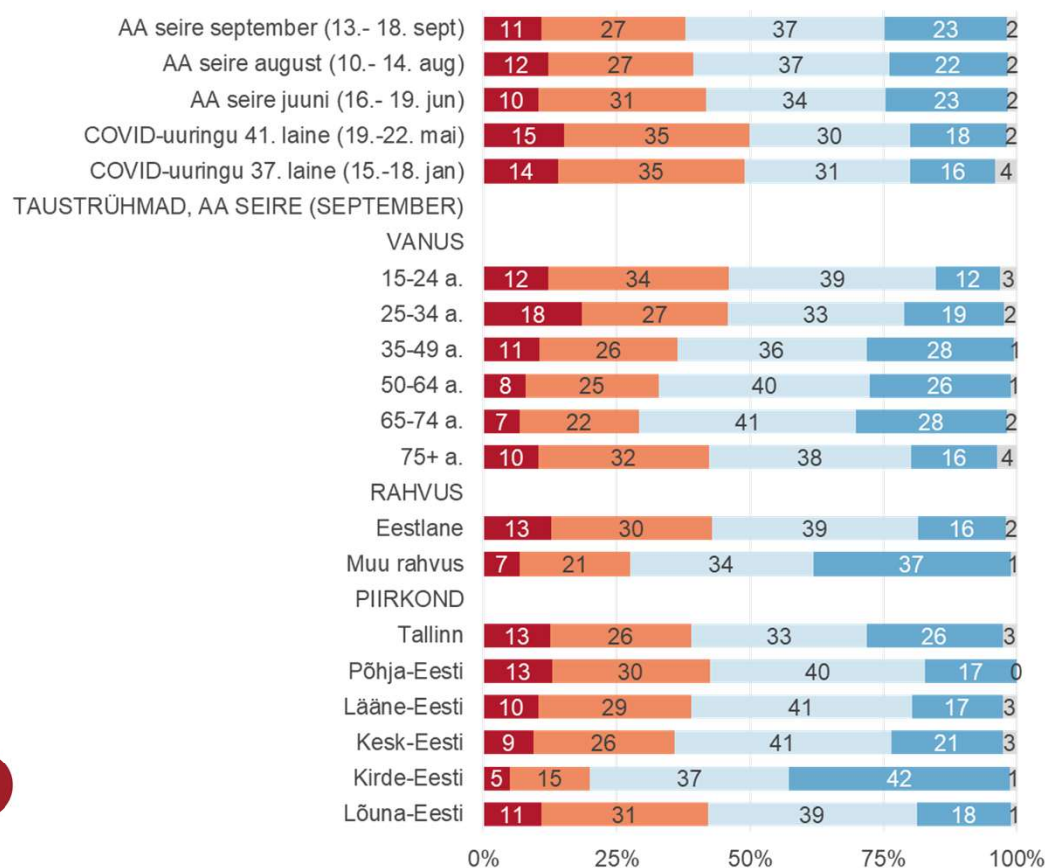

Majanduslik kindlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1256 vastajat)

Mõeldes järgmise poolaasta peale ja hinnates oma leibkonna tänaseid sissetulekuid ja väljaminekuid, kui kindlalt Te tunnete, et saate planeerida ja katta oma (pere) kohustused ja kulud?

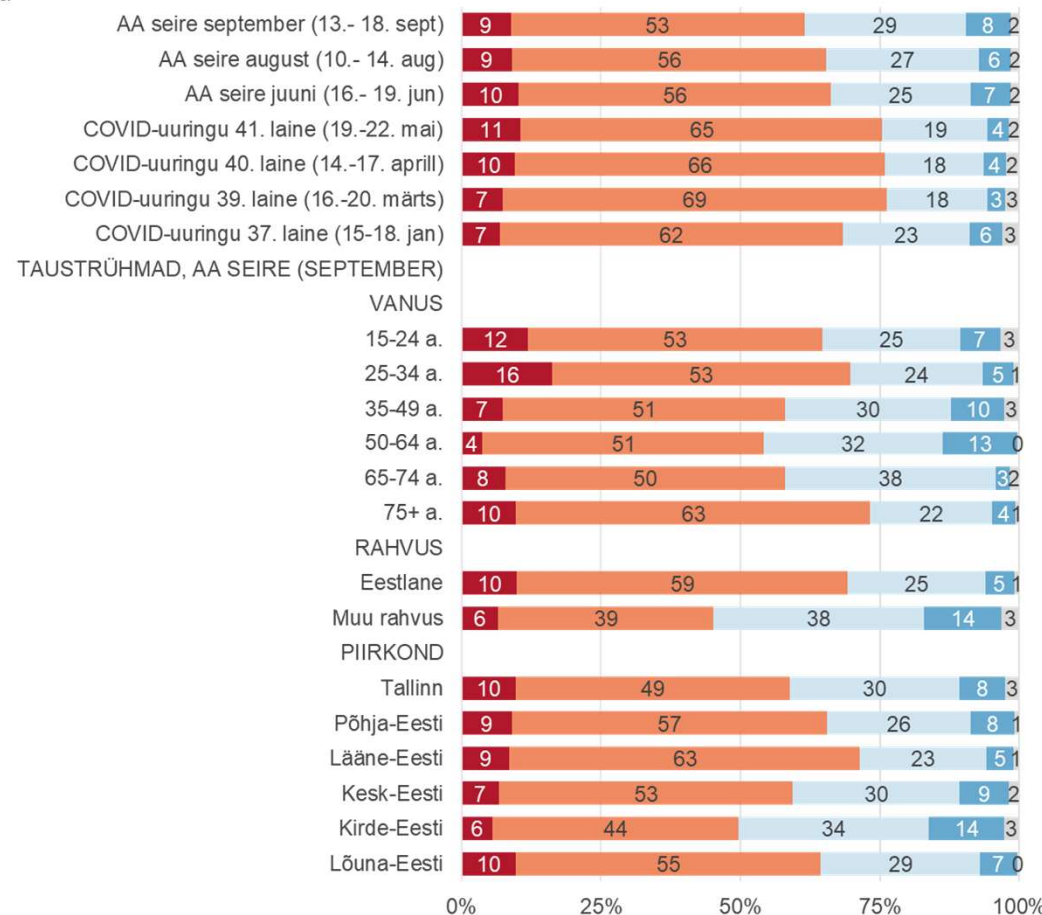
■ Täiesti kindlalt ■ Pigem kindlalt ■ Pigem tunnen ebakindlust ■ Tunnen suurt ebakindlust ■ Ei oska öelda

Eluga rahulolu

Kõike kokku võttes, kuivõrd rahul Te olete praegu oma eluga üldiselt?

■ Väga rahul ■ Pigem rahul ■ Pigem ei ole rahul ■ Ei ole üldse rahul ■ Ei oska öelda

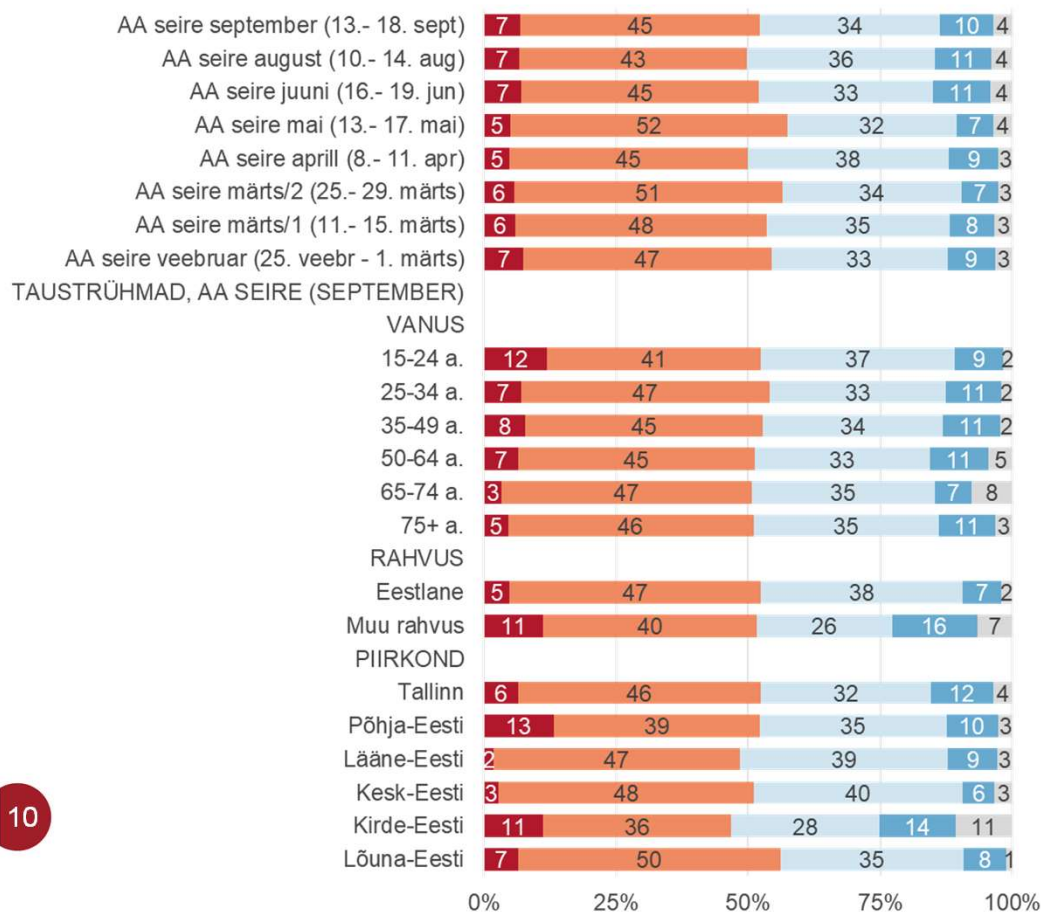

Turvalisus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1200-1850 vastajat)

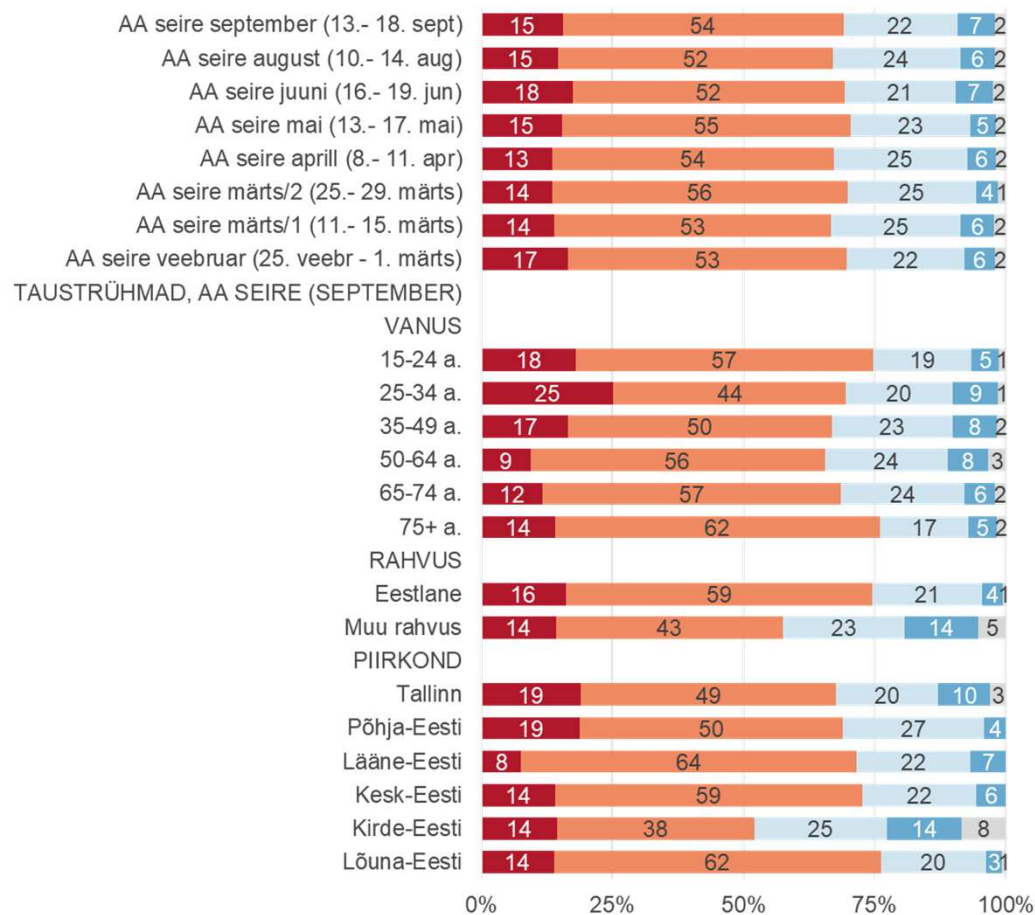
Kui turvaliselt võib Eesti riik ennast praegusel ajal tunda?

■ Väga turvaliselt ■ Üsna turvaliselt ■ Veidi ebaturvaliselt ■ Väga ebaturvaliselt ■ Ei oska öelda

Kuivõrd turvaliselt Te end tunnete praegusel ajal Eesti riigis elades?

■ Väga turvaliselt ■ Üsna turvaliselt ■ Veidi ebaturvaliselt ■ Väga ebaturvaliselt ■ Ei oska öelda

Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide tähendus

Kõik vastajad, n=1256

Suur osa Nõukogude sümboolikaga mälestusmärkidest Eestis (nt endine T-34 tank Narvas, Raadi mälestusmärk Tartus vm) on seotud teise maailmasõjaga ning nende tähendus on eri inimeste jaoks erinev. Mis tähendus on nendel mälestusmärkidel Teie jaoks isiklikult?

Kas need mälestusmärgid tähendavad Teie jaoks...

Kõik vastajad

AA seire (september), muudest rahvustest vastajad (Kirde-Eesti ja muu Eesti võrdlus)

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire august (10.- 14. aug)

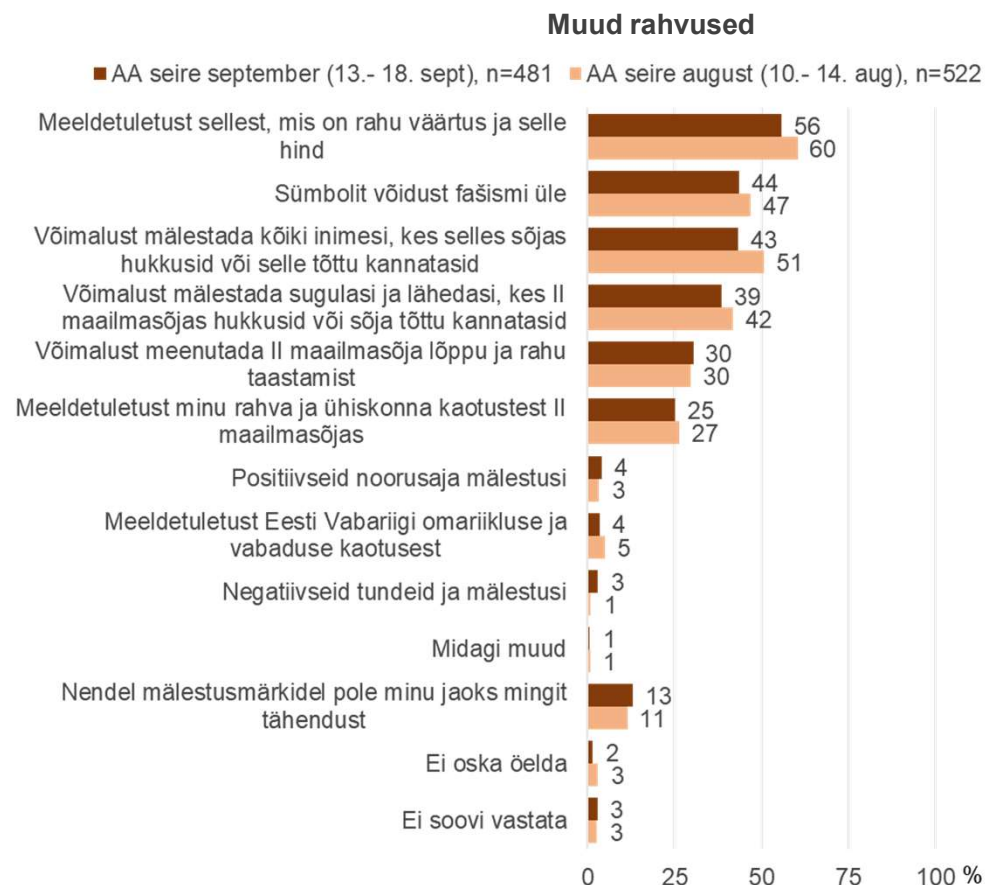
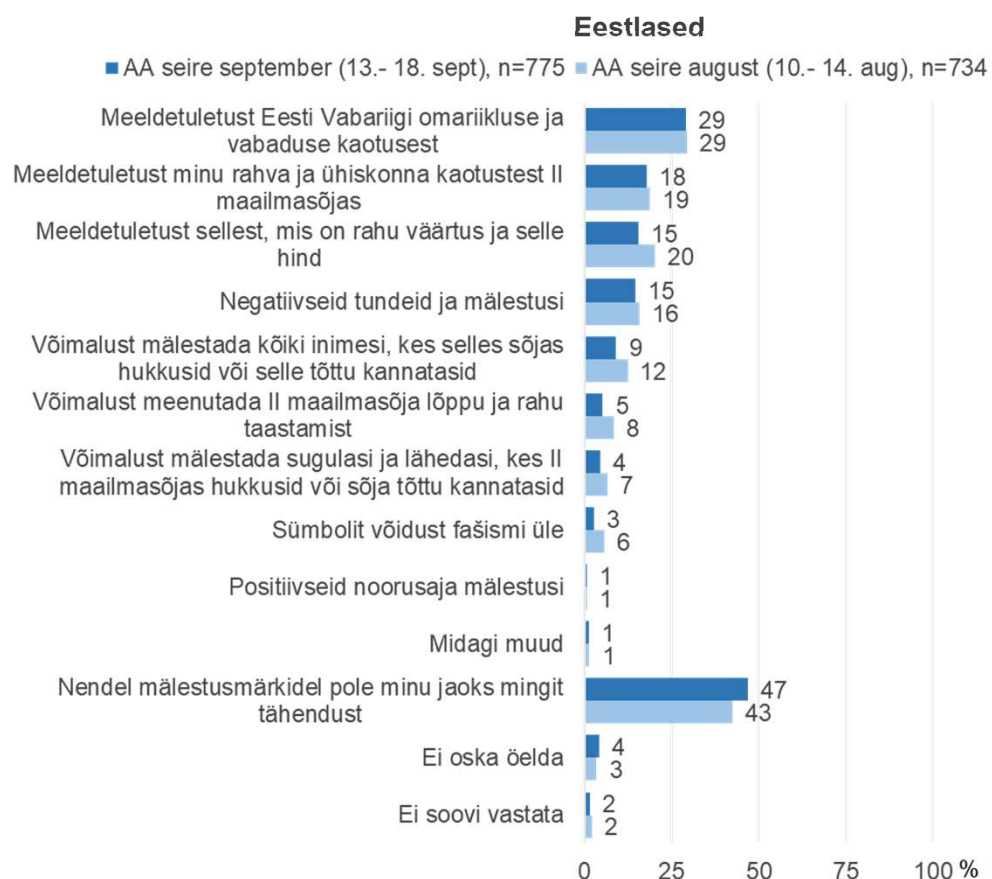
■ Kirde-Eesti, n=289 ■ Muu Eesti, n=192

Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide tähendus, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate ajaline võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Suur osa Nõukogude sümboolikaga mälestusmärkidest Eestis (nt T-34 tank Narvas, Raadi mälestusmärk Tartus vm) on seotud teise maailmasõjaga ning nende tähendus on eri inimeste jaoks erinev. Mis tähendus on nendel mälestusmärkidel Teie jaoks isiklikult? Kas need mälestusmärgid tähendavad Teie jaoks...

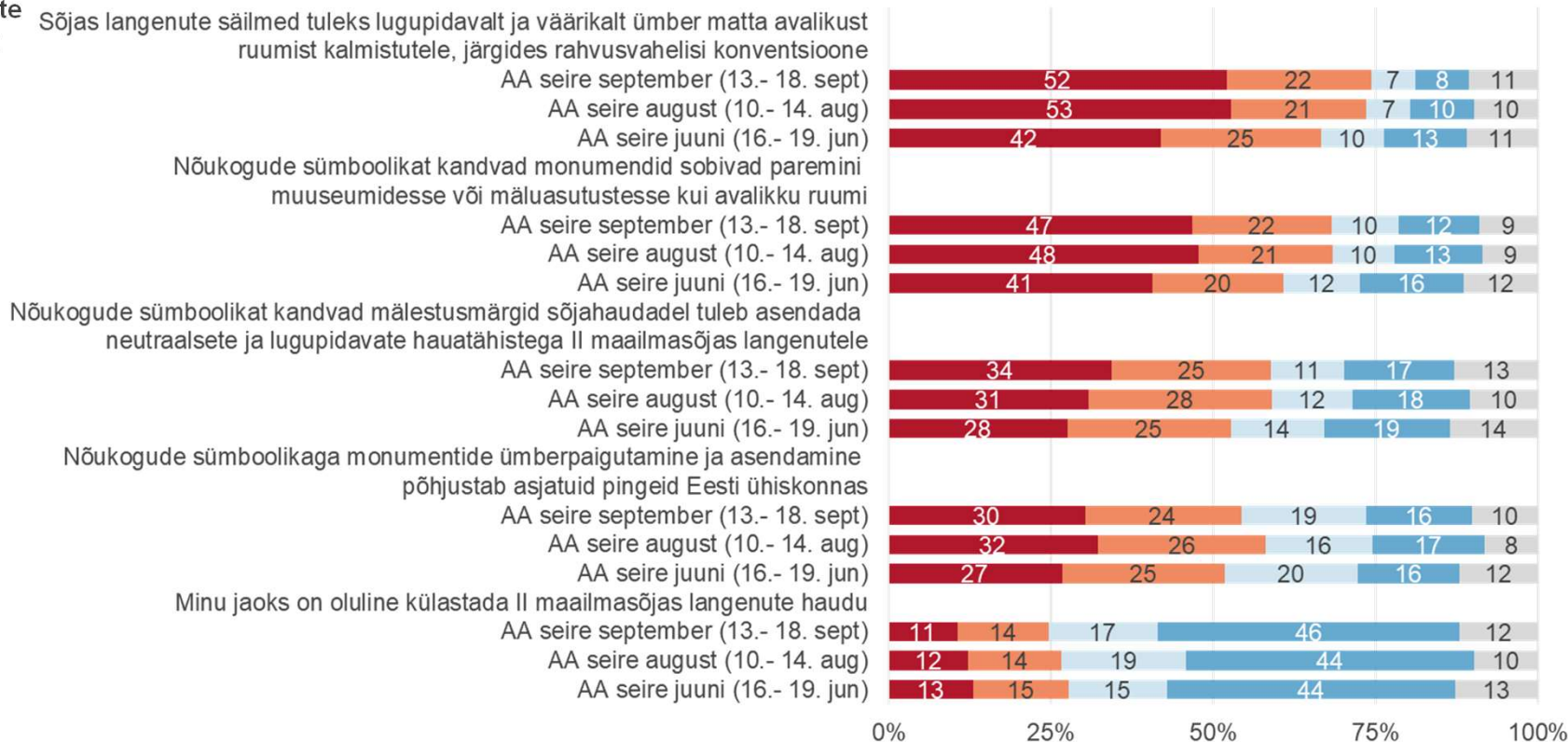
Suhtumine Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide teisaldamisse

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümboolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Arutusel on olnud sõjas langenute säilmete väärikas ümbermatmine avalikust ruumist kalmistutele, tehes seda lugupidavalt hukkunute suhtes ja rahvusvahelisi konventsioone austades, ja Nõukogude sümboolikaga monumentide koondamine muuseumidesse.

Kuivõrd Te olete
nõus järgmiste
antud teemat
puudutavate
väidetega?

■ Täiesti nõus ■ Pigem olen nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

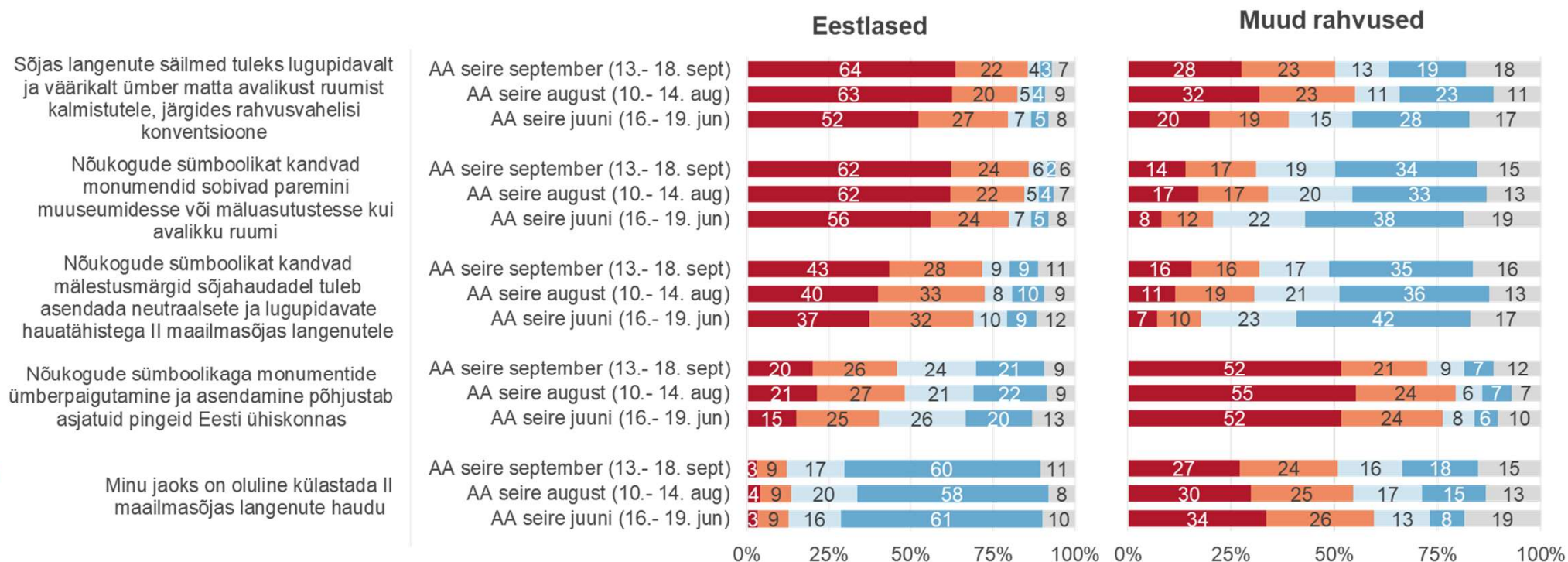

Suhtumine Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide teisaldamisse, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümboolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Arutusel on olnud sõjas langenute säilmete väärikas ümbermatmine avalikust ruumist kalmistutele, tehes seda lugupidavalt hukkunute suhtes ja rahvusvahelisi konventsioone austades, ja Nõukogude sümboolikaga monumentide koondamine muuseumidesse.

Kuivõrd Te olete nõus järgmiste antud teemat puudutavate väidetega?

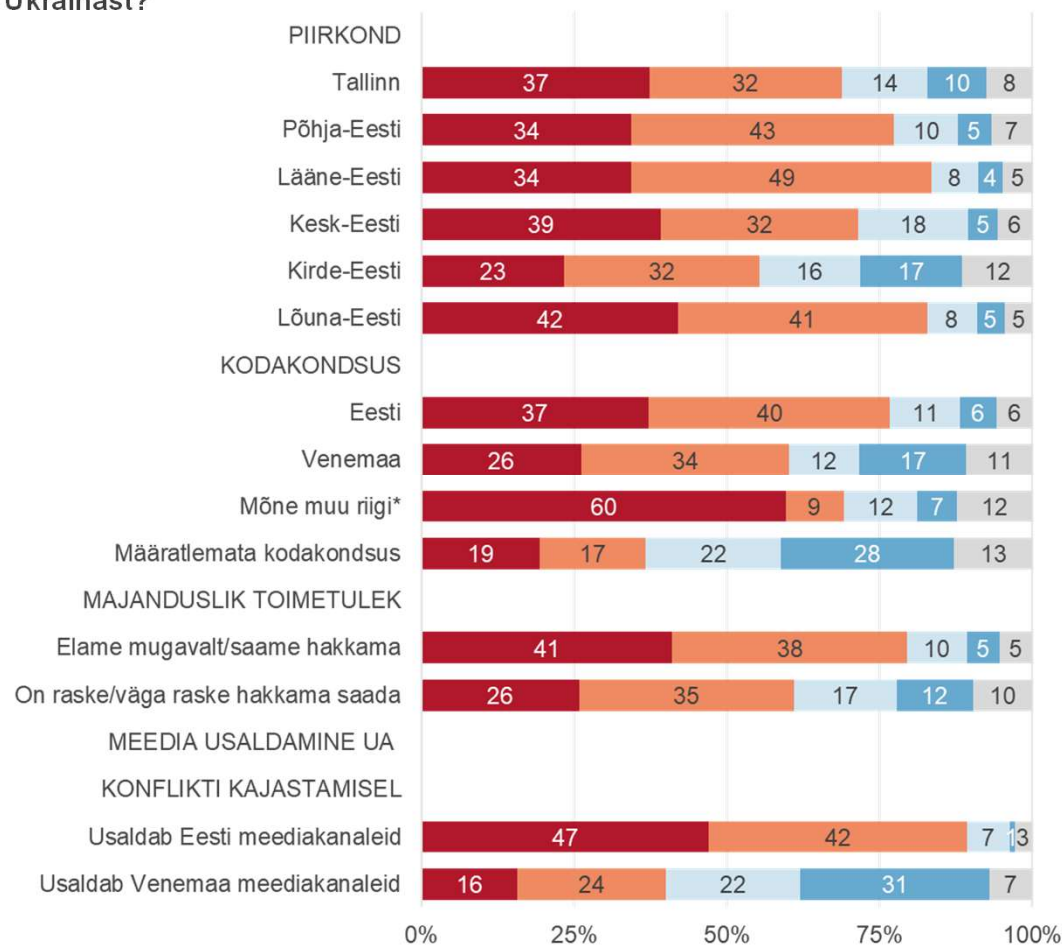
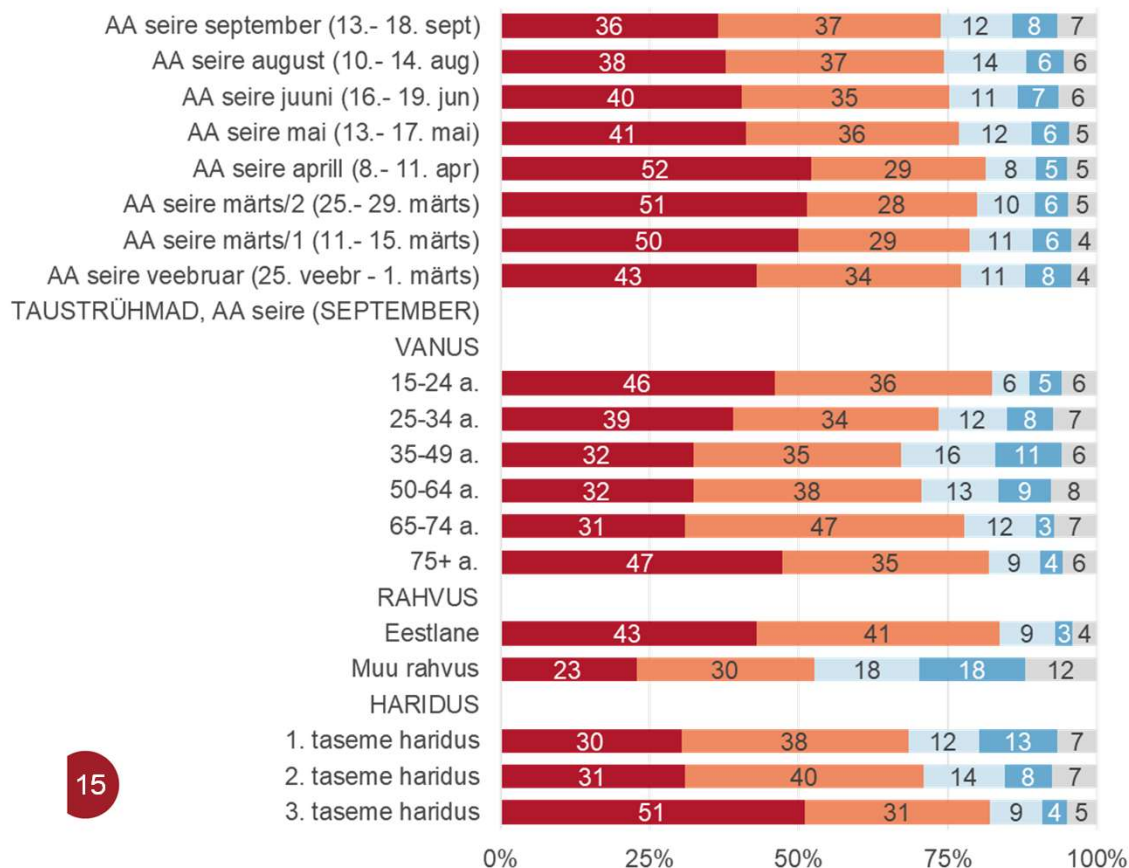

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisesse

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

■ Jah, kindlasti ■ Pigem jah ■ Pigem ei ■ Kindlasti mitte ■ Ei oska öelda

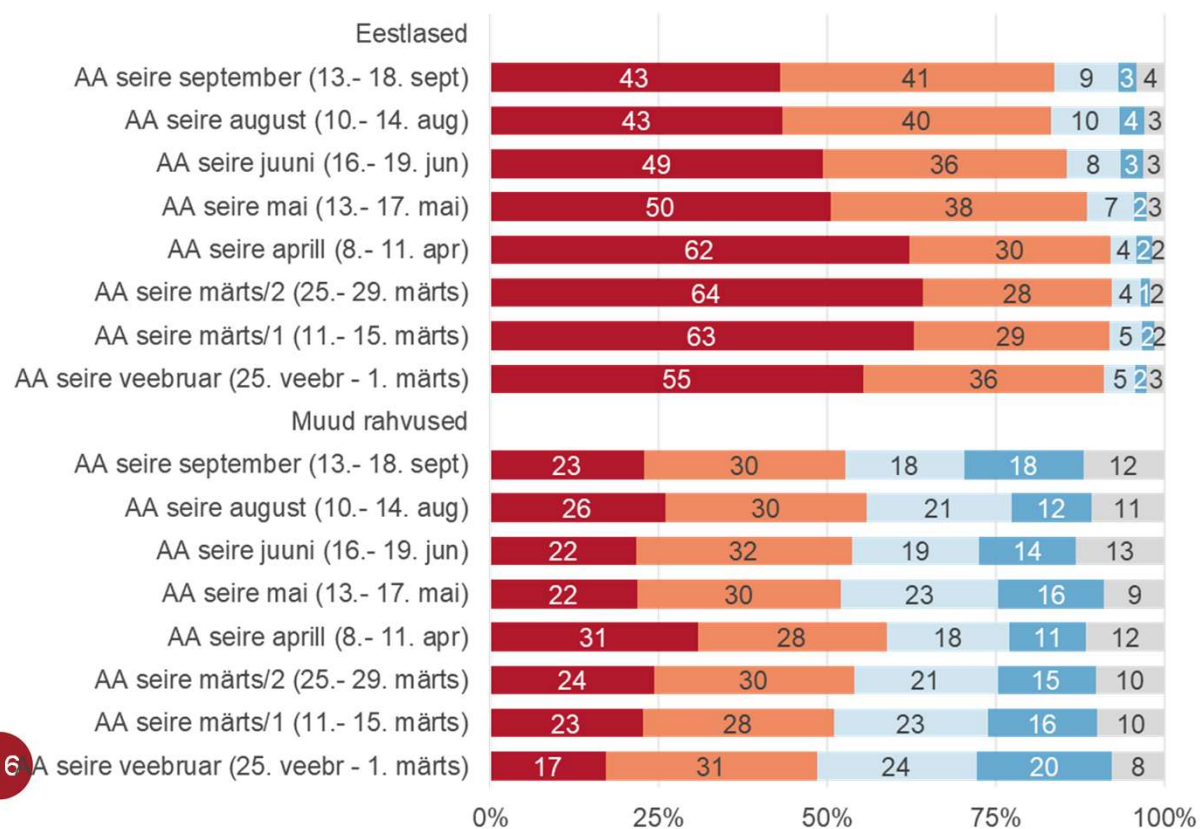
* Valimi suurus antud rühmas jäi alla 40 vastaja

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisse Eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajat, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

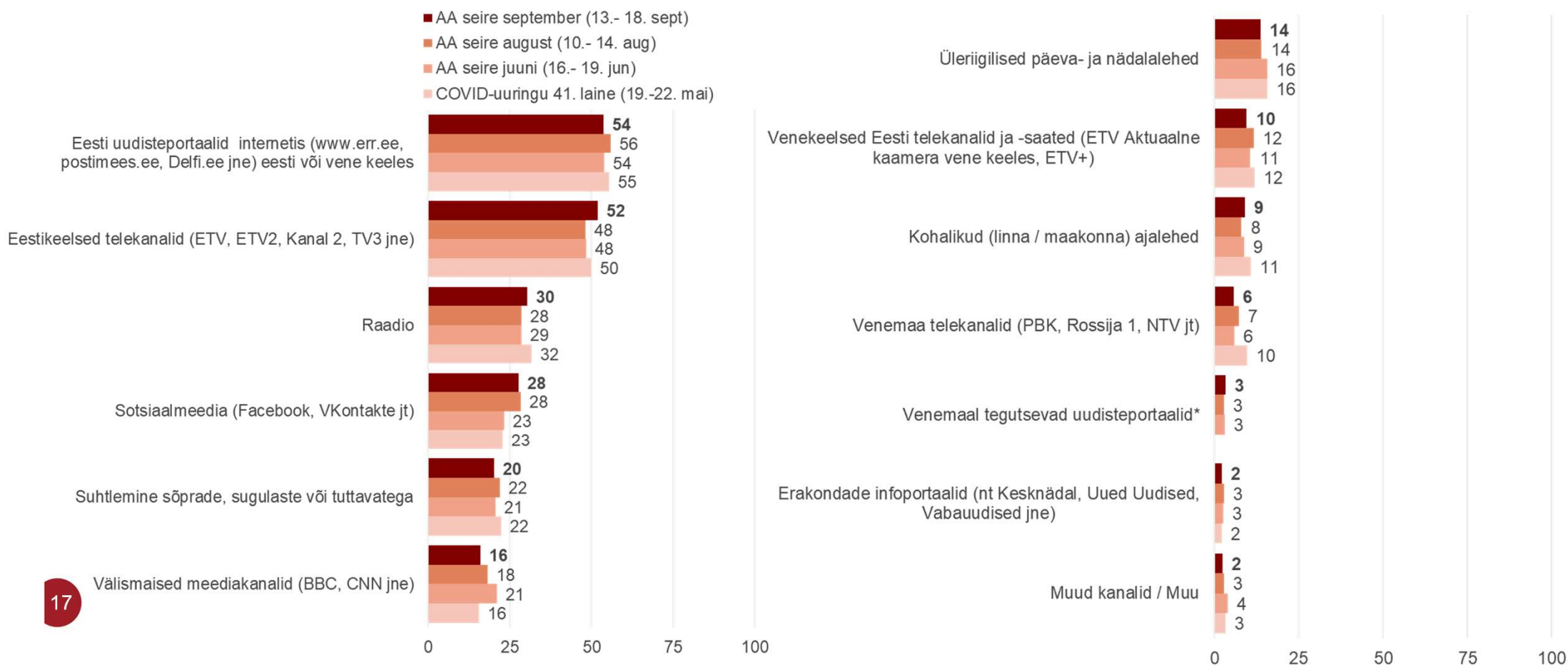
■ Jah, kindlasti ■ Pigem jah ■ Pigem ei ■ Kindlasti mitte ■ Ei oska öelda

Infokanalite olulisus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat), %

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

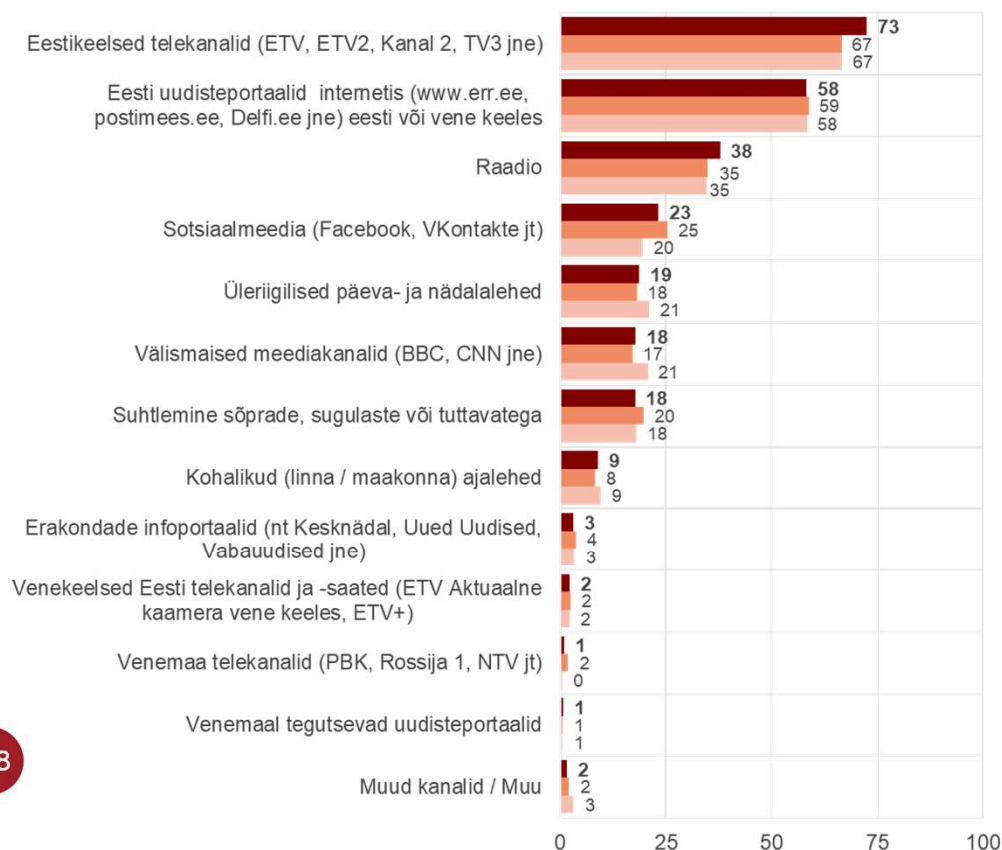
Infokanalite olulisus, ajaline võrdlus eestlaste ja muudest rahvustest vastajate lõikes

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat), %

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

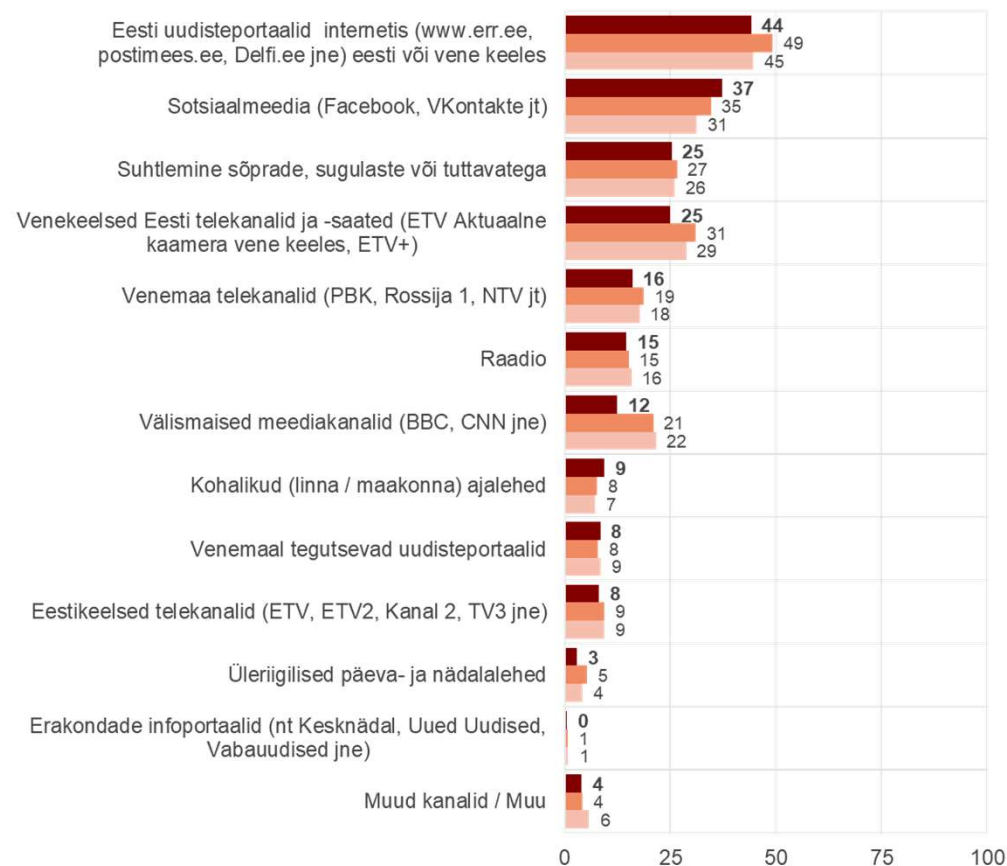
Eestlased

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire august (10.- 14. aug)
■ AA seire juuni (16.- 19. jun)

Muud rahvused

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire august (10.- 14. aug)
■ AA seire juuni (16.- 19. jun)

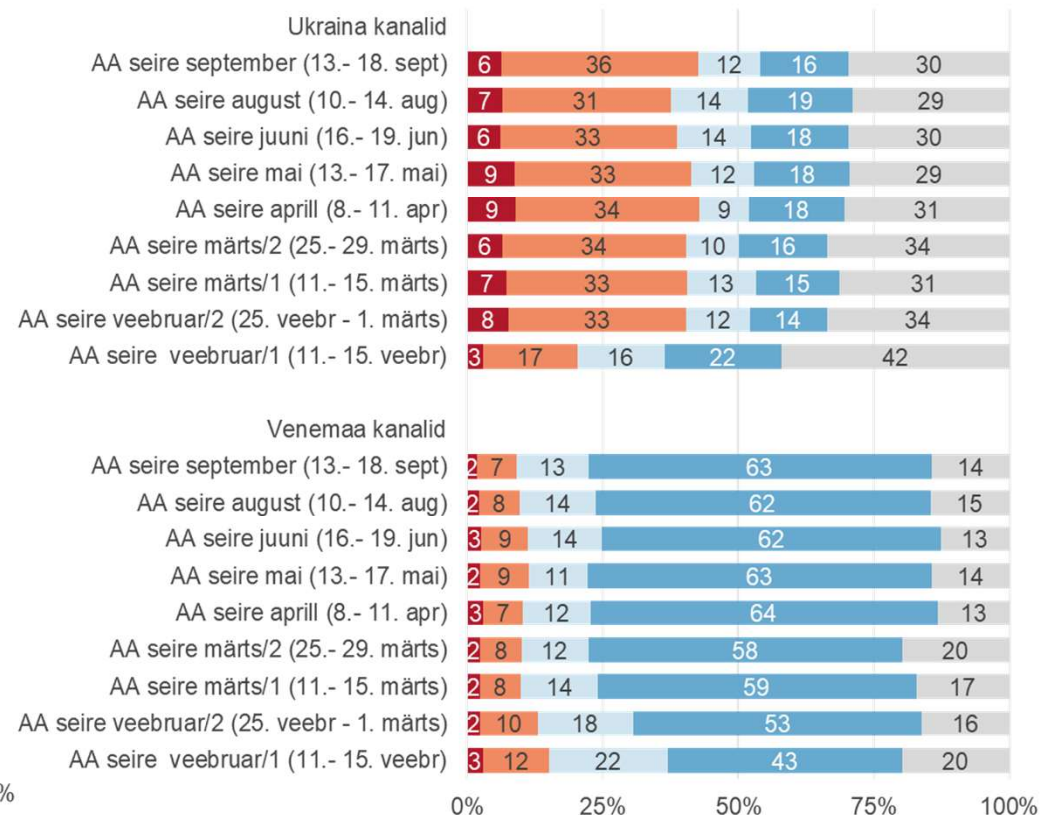
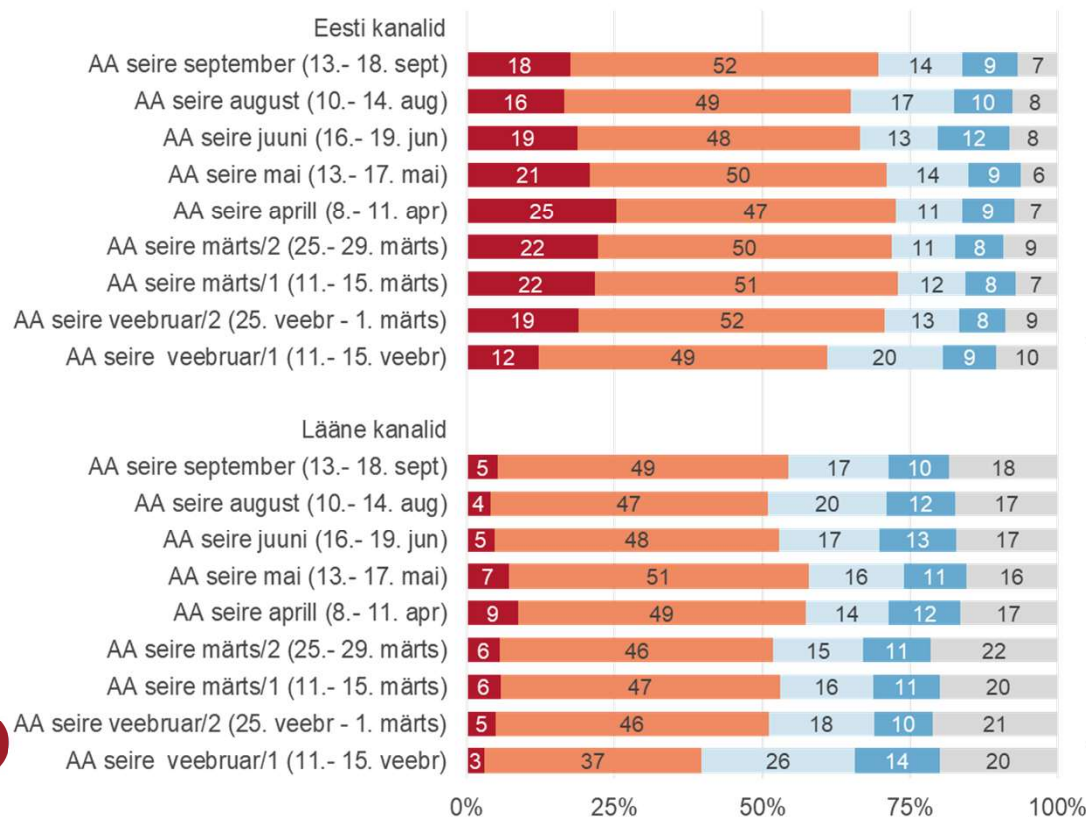

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

Usaldus Eesti ja Venemaa uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

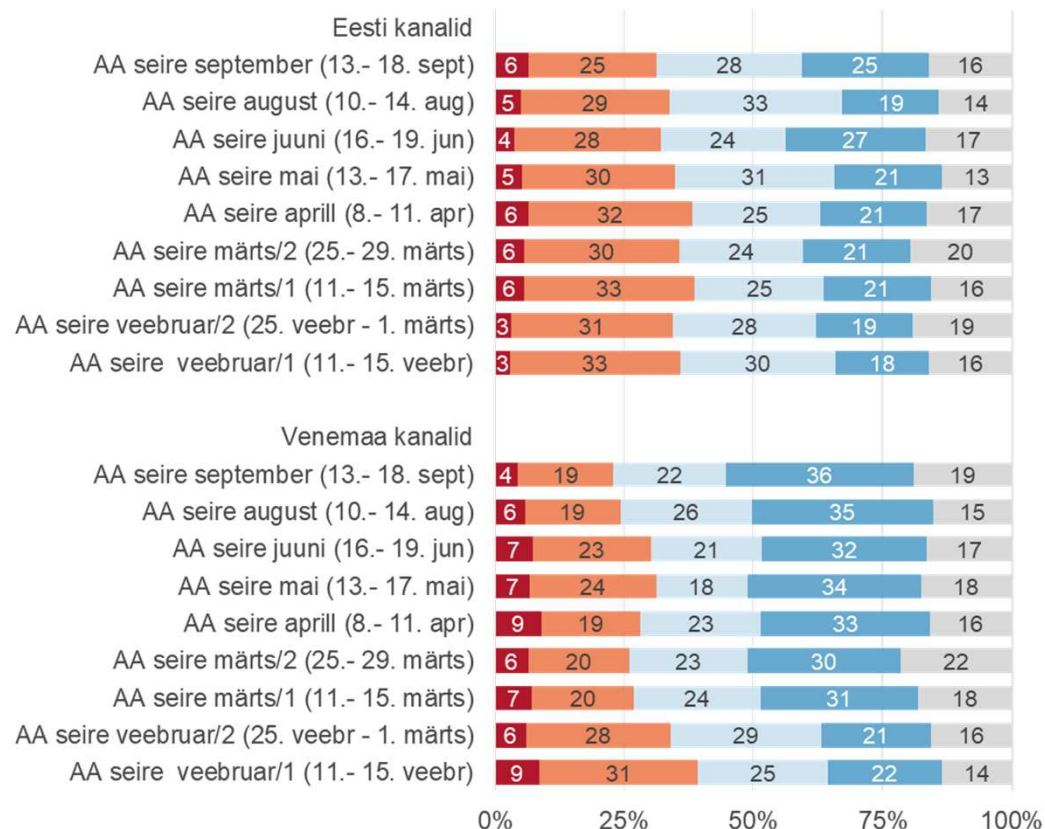
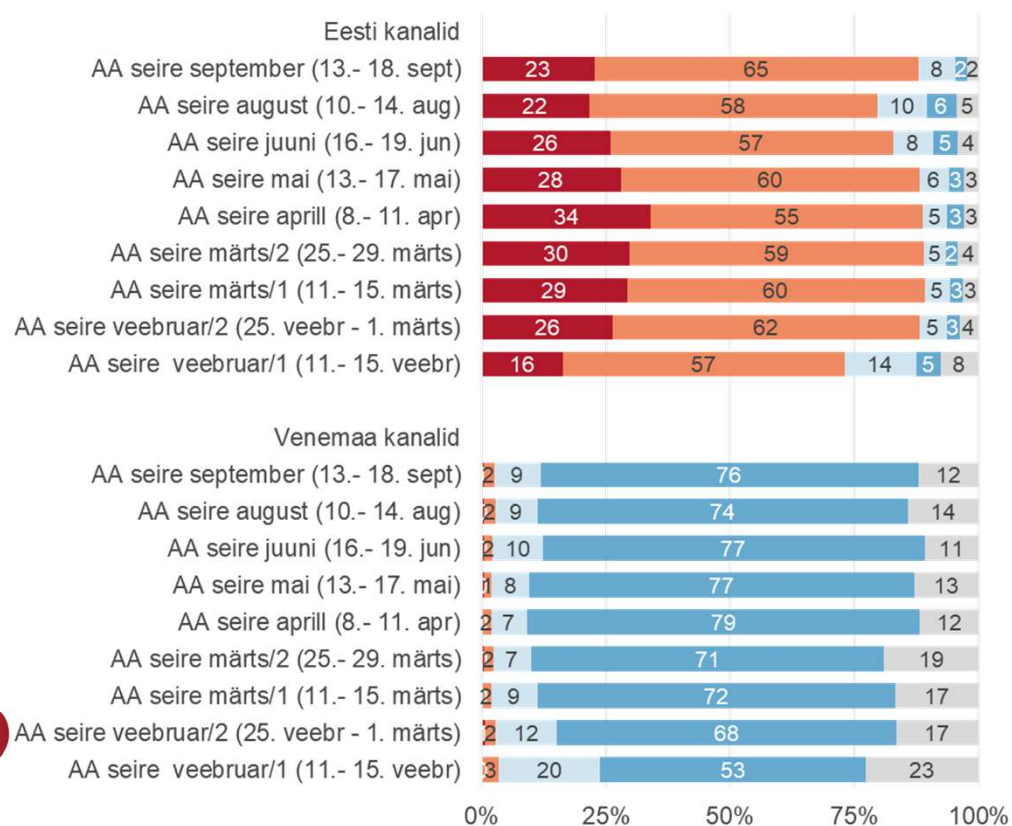
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

Eestlased

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

Muud rahvused

Usaldus Lääne ja Ukraina uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

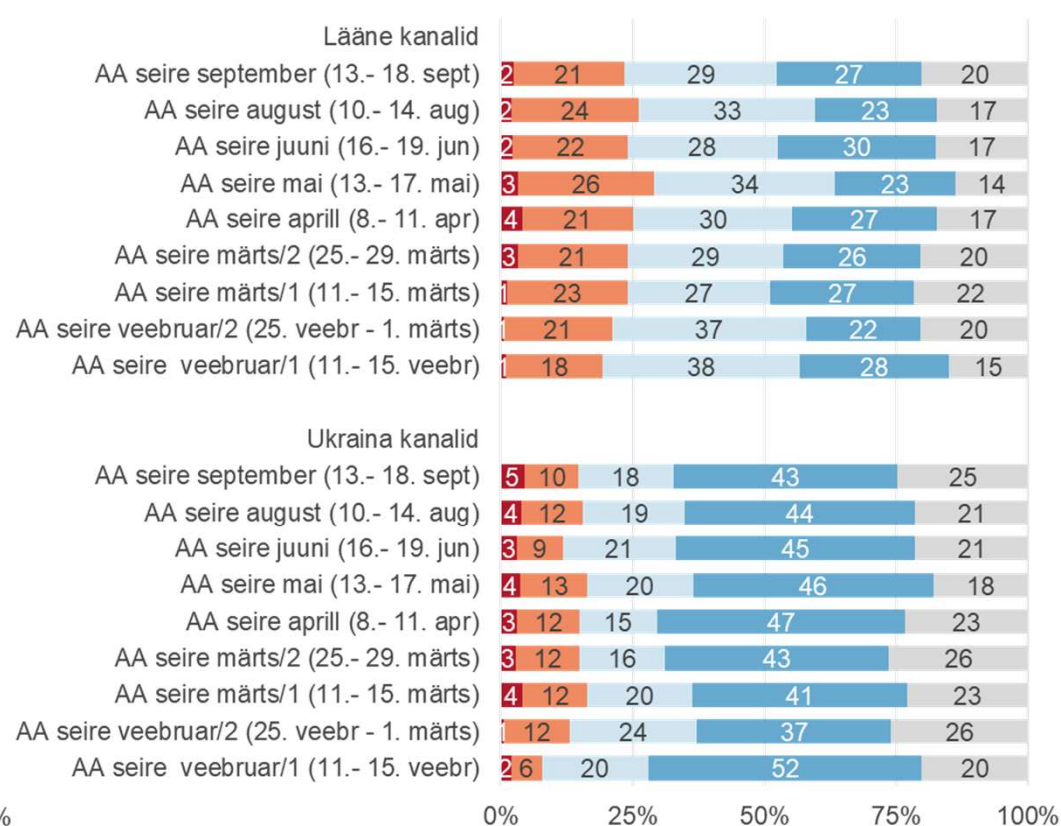
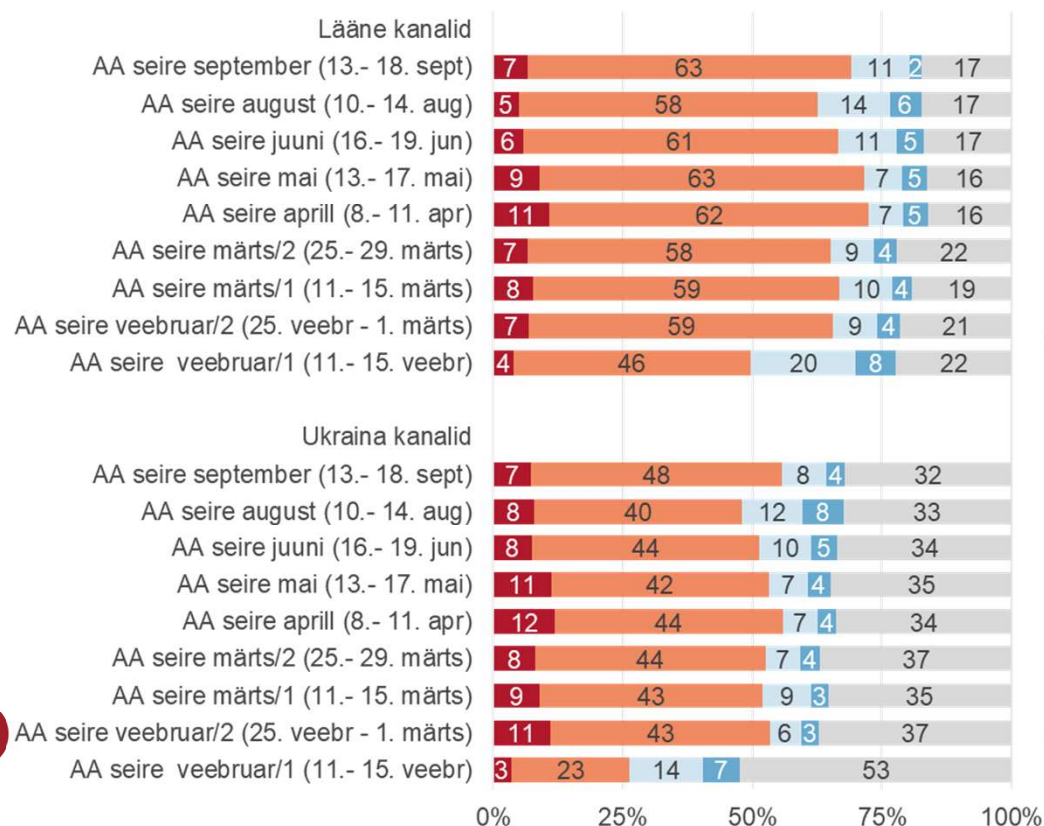
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

Eestlased

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

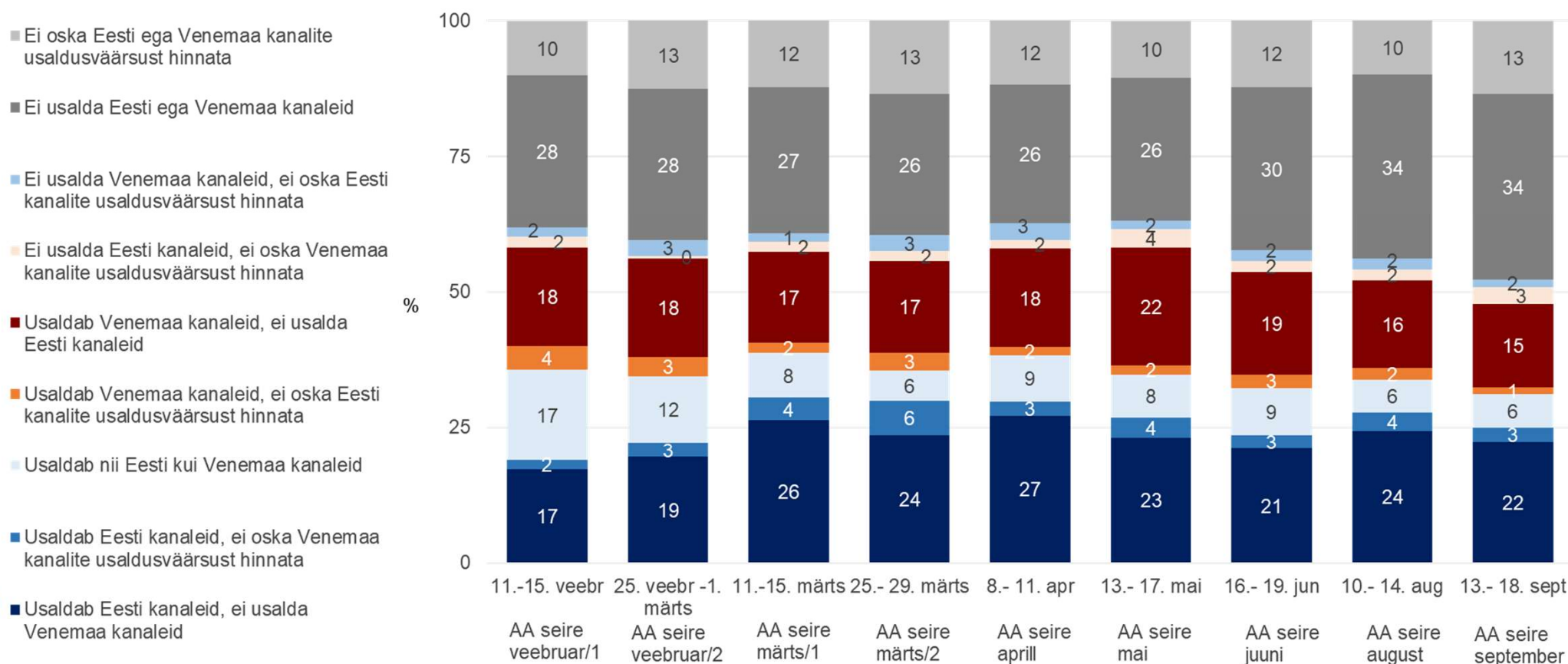
Muud rahvused

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, muudest rahvustest vastajad

Muudest rahvustest vastajad, n=481 (varasemates uuringutes 480-524 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

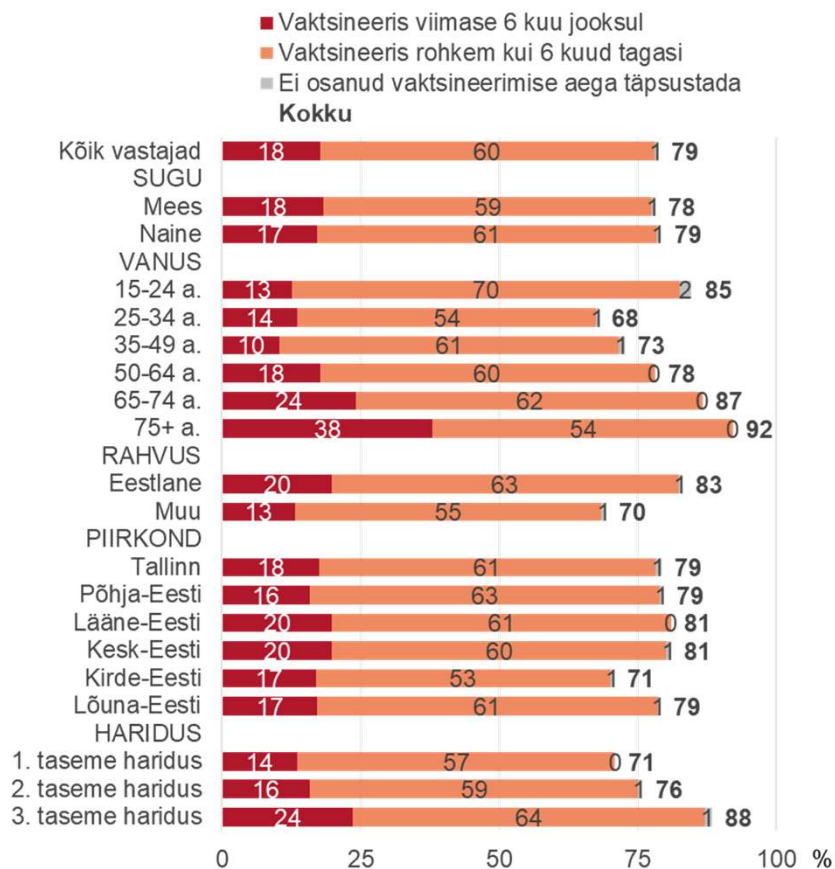
COVID-19 vastu vaktsineerimine ja COVID-isse nakatumine

Kõik vastajad, n=1256

Kas Te olete vaktsineeritud vähemalt ühe COVID-19 vaktsiini doosiga?

Millal saite viimase COVIDi vaktsiini doosi?

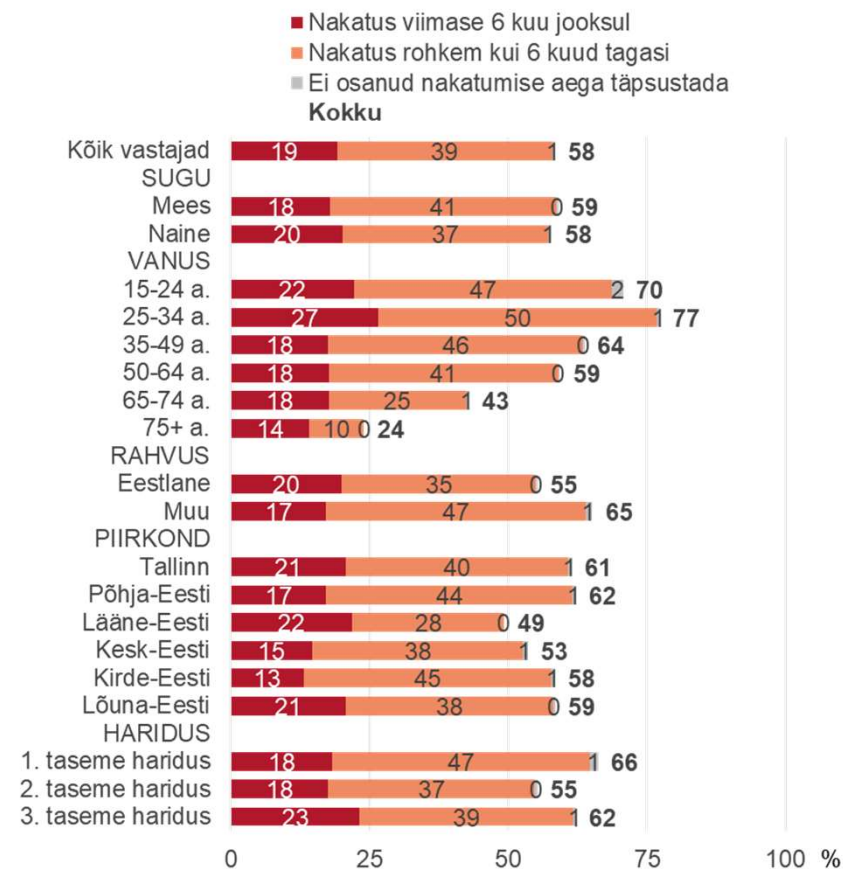
Vaktsineerimisena läheb siin arvesse ainult süstitav vaktsiin, mitte COVIDi läbipõdemine; vaktsineerimise aeg, millal vaktsiini saite, pole selles küsimuses oluline.

Kas Te olete kunagi olnud nakatunud COVIDisse?

Millal Te viimati nakatusite COVIDisse?

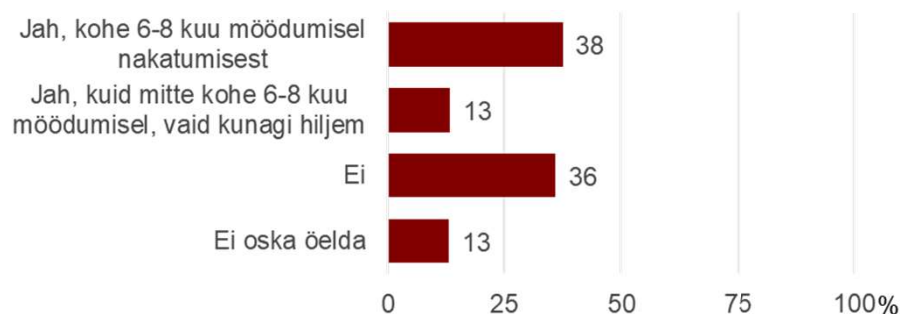
Palun arvestage nii arstilt saadud ametlikku diagnoosi kui ka koduse kiirtesti positiivset tulemust. Vaktsineerimine ei lähe nakatumisena arvesse.

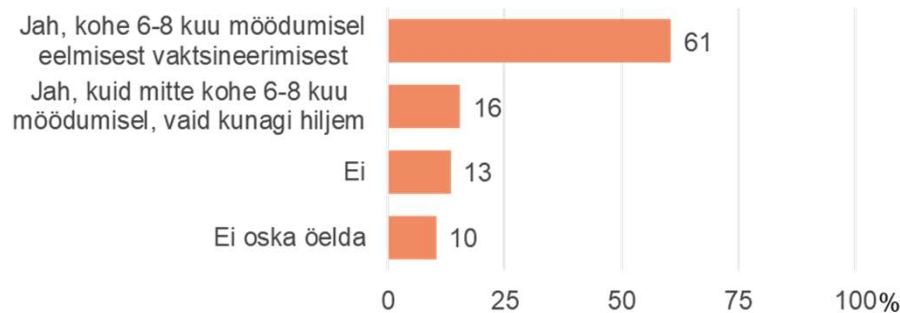
Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaksineerida

Kõik vastajad, n=1256

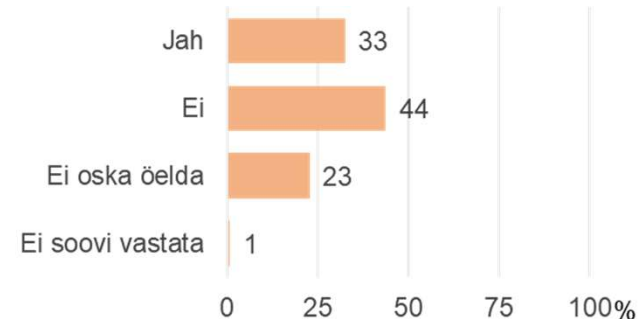
Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu vaksineerida, kui nakatumisest möödub 6-8 kuud? (% , n=227, vastajad, kes on viimase 6 kuu jooksul olnud COVIDisse nakatunud)

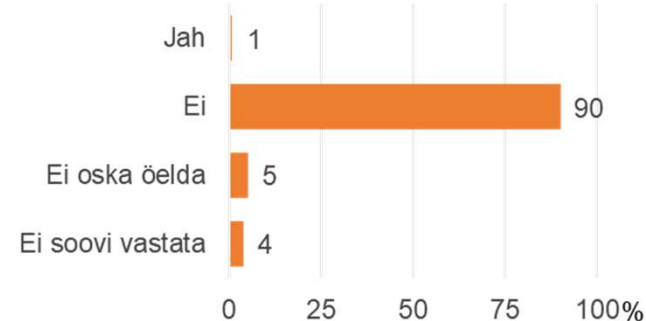
Kas Teil on plaanis end täiendavalt COVIDi vastu vaksineerida (nt teha tõhustusdoos), kui viimasest doosist möödub 6-8 kuud? (% , n=190, vastajad, kes on viimase 6 kuu jooksul saanud COVIDi vaktsiini ning pole sel perioodil COVIDisse nakatunud)

Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu täiendavalt vaksineerida (nt teha tõhustusdoos)? (% , n=602, vastajad, kes on end COVIDi vastu vaksineerinud enam kui 6 kuu eest ega ole viimase 6 kuu jooksul COVIDisse nakatunud)

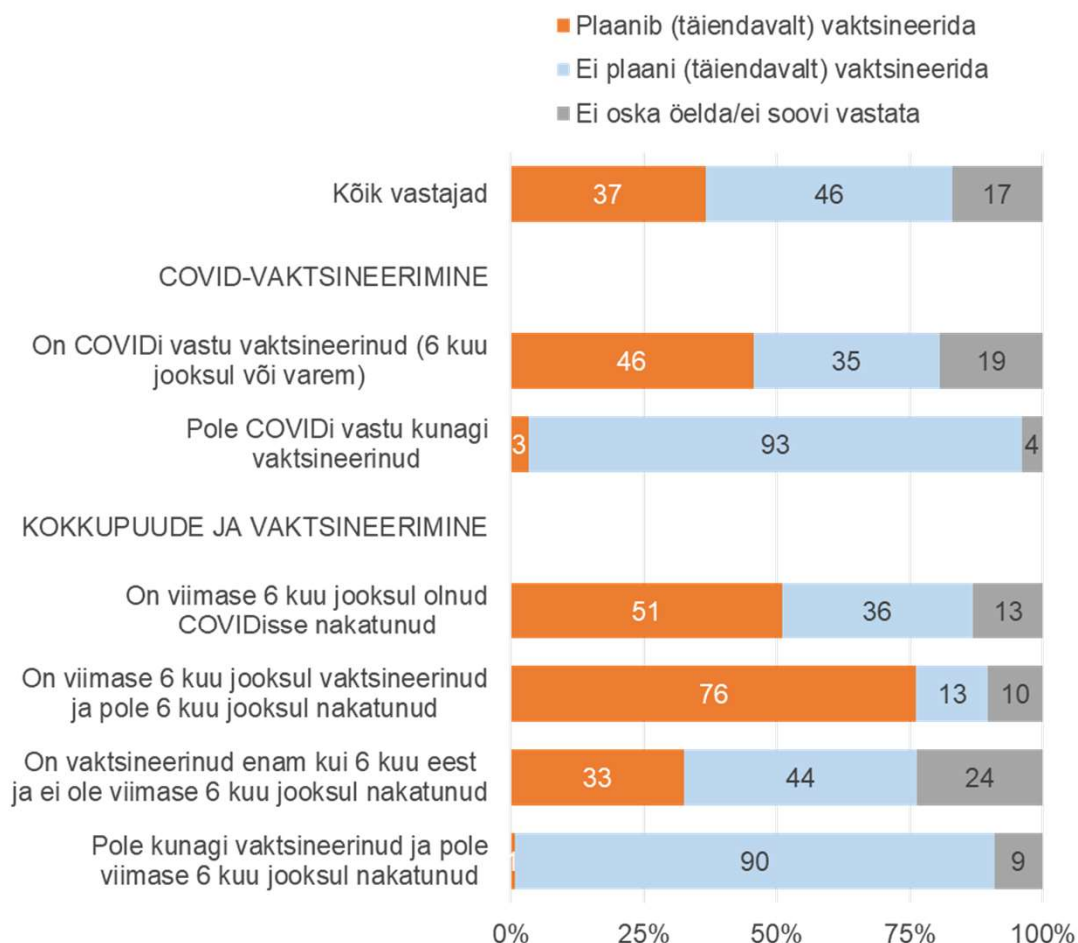
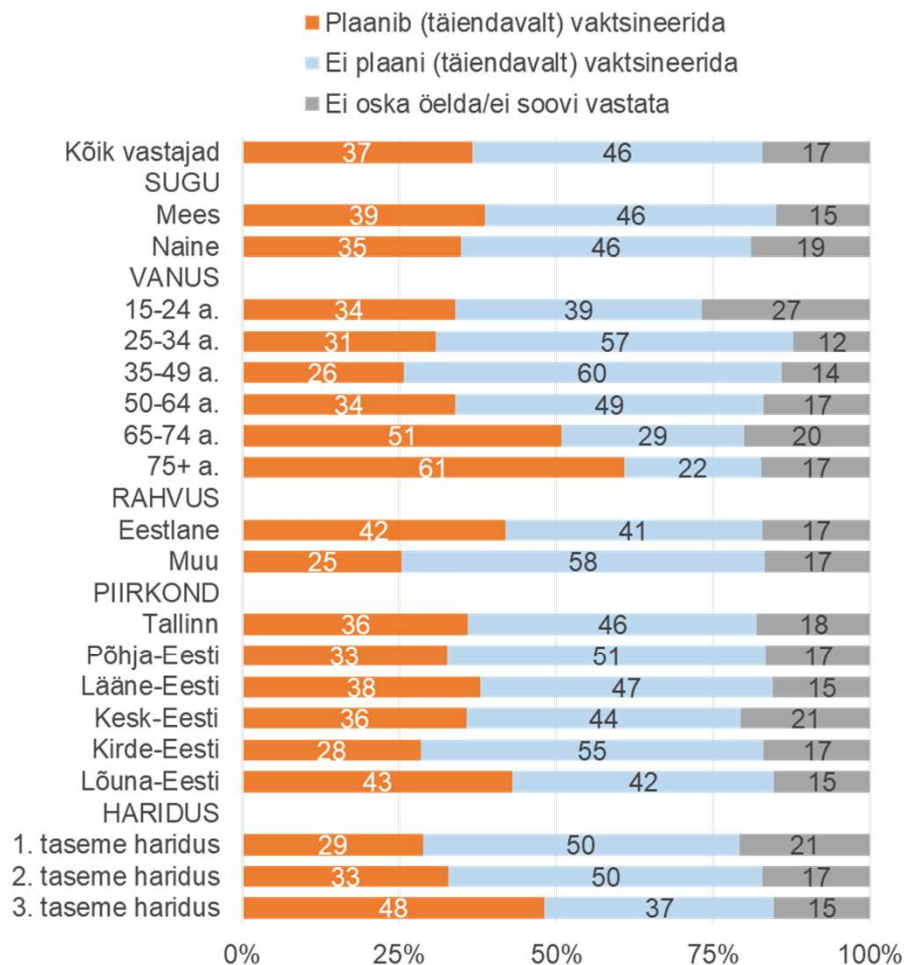

Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu vaksineerida? (% , n=237, vastajad, kes pole end kunagi COVIDi vastu vaksineerinud ega ole viimase 6 kuu jooksul COVIDisse nakatunud)

Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaksineerida

Kõik vastajad, n=1256

Põhjused, miks COVIDi vastu ei soovita vaktsineerida või soovitakse vaktsineerimist edasi lükata

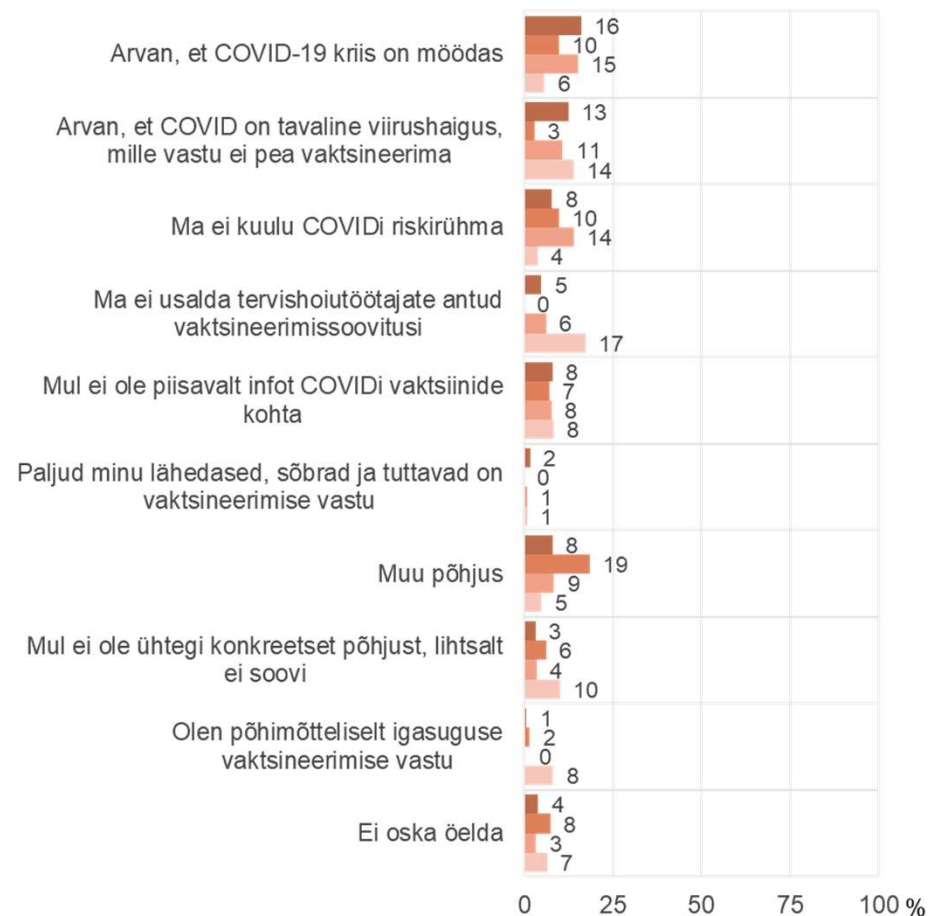
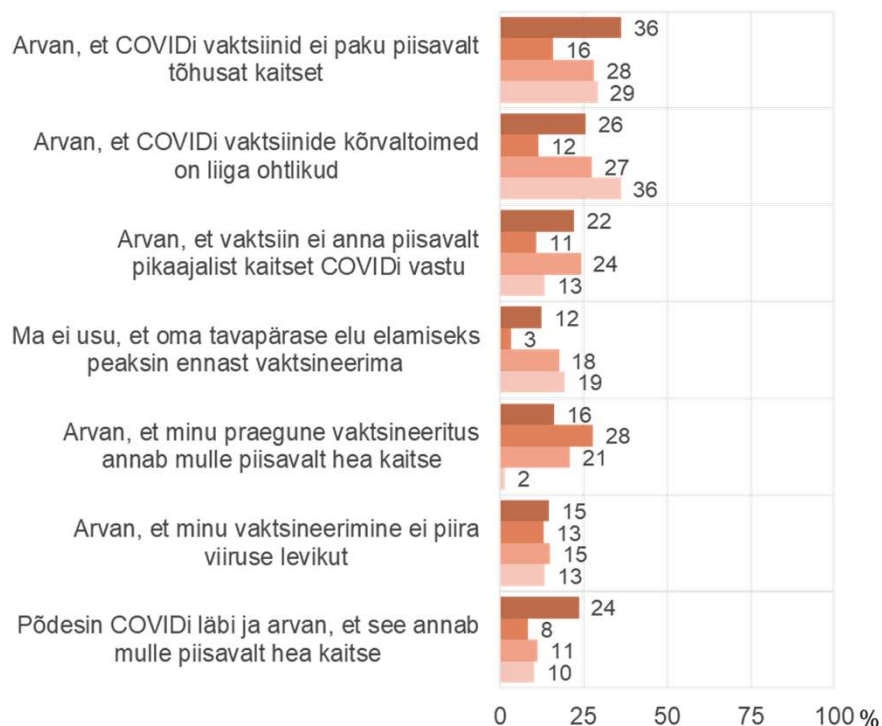
Vastajad, kes ei soovi end (täiendavalt) vaktsineerida lasta, pole võtnud vastu kindlat otsust vaktsineerimise poolt või soovivad vaktsineerimist edasi lükata, n=861

Põhjused, miks COVIDi vastu ei soovita vaktsineerida või soovitakse vaktsineerimist edasi lükata

Vastajad, kes ei soovi end (täiendavalt) vaktsineerida lasta, pole võtnud vastu kindlat otsust vaktsineerimise poolt või soovivad vaktsineerimist edasi lükata, n=861

- On viimase 6 kuu jooksul olnud COVIDisse nakatunud, n=143
- On viimase 6 kuu jooksul vaktsineerinud ja pole 6 kuu jooksul nakatunud, n=77
- On vaktsineerinud enam kui 6 kuu eest ja ei ole viimase 6 kuu jooksul nakatunud, n=408
- Pole kunagi vaktsineerinud ja pole viimase 6 kuu jooksul nakatunud, n=233

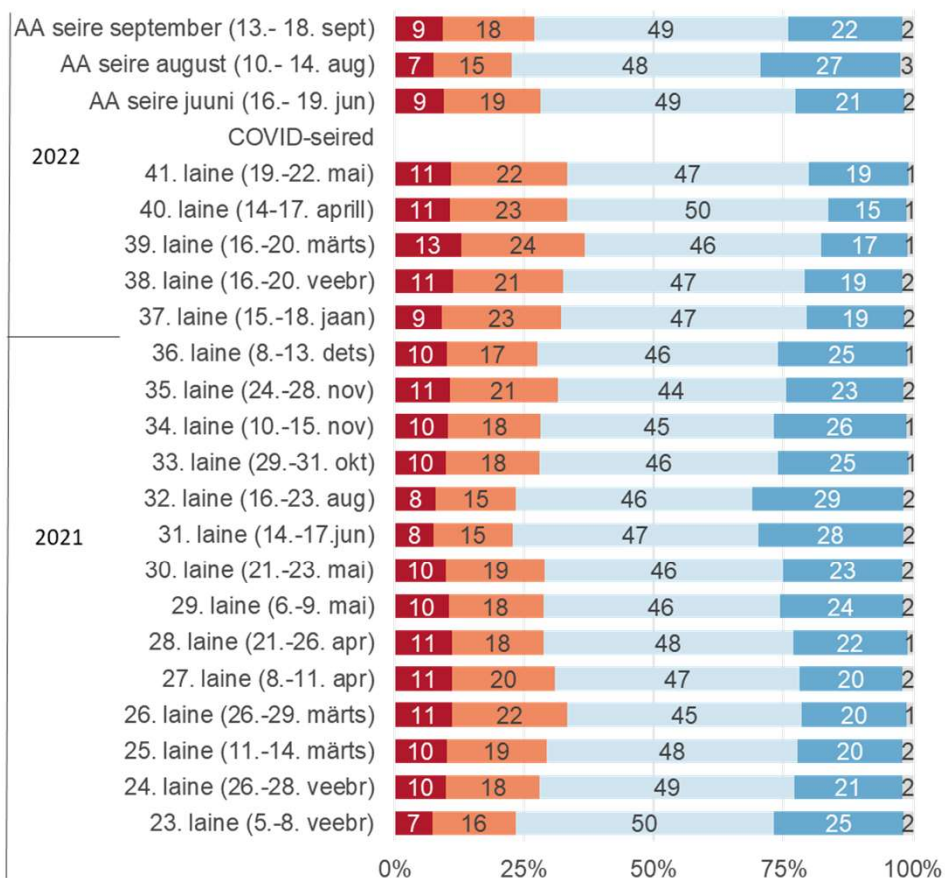

Stressi tundmine

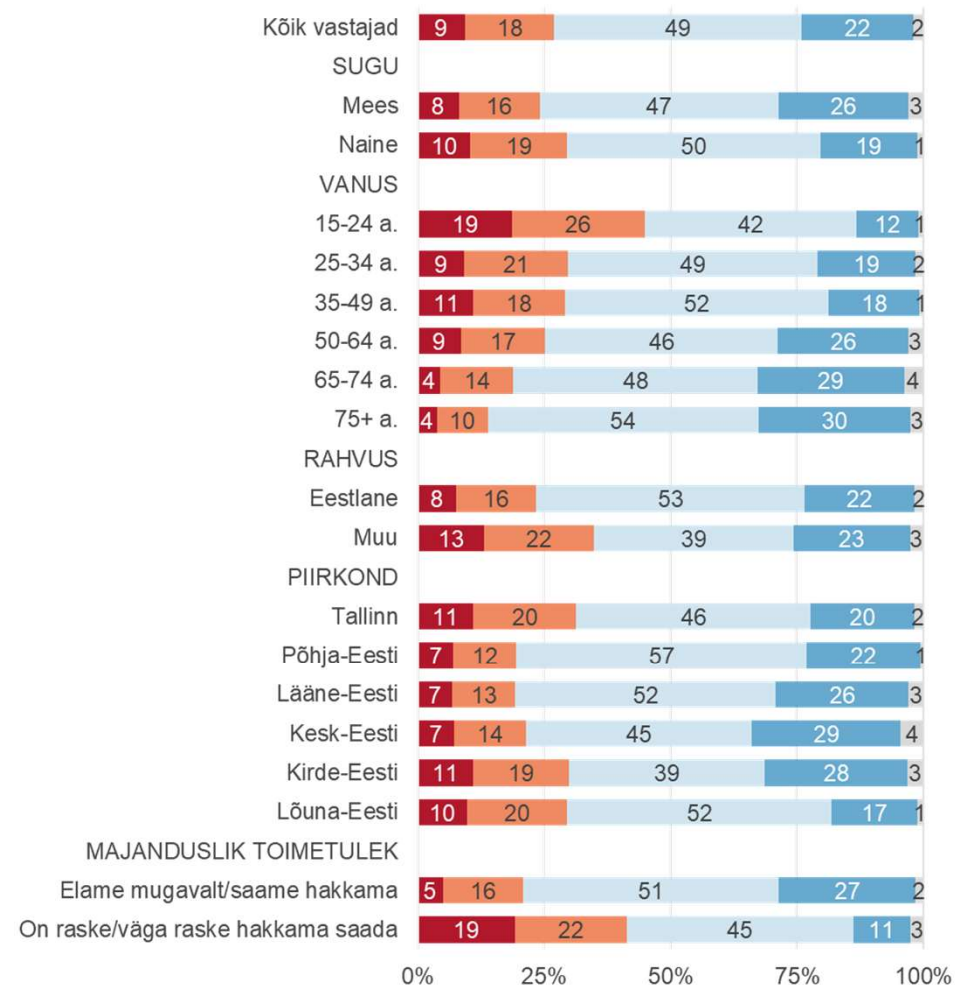
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat)

Kas Te olete viimase 30 päeva jooksul olnud stressis või pinge all?

■ Jah, väga suurel määral ■ Jah, suurel määral ■ Jah, vähesel määral
■ Ei, üldse mitte ■ Ei oska öelda

Taustrühmade võrdlus, AA seire (september)

Vaimne tervis

Kõik vastajad, n=1256

(varasemates uuringutes 1253-1509 vastajat)

Vaimse tervise kaardistamiseks esitati vastajaile loetelu 18 probleemi / vaevusega, ning paluti hinnata, kuivõrd on need probleemid teda viimase 4 nädala jooksul häirinud.

Väited mõõtsid kolme erinevat psühholoogilist probleemi (valdkonda):

1) Depressioon või muu meeleoluhäire

(Indikaatorid: kurvameelsus; huvi kadumine; alaväärsustunne; enesesüüdistused; korduvad surma- või enesetapu mõtted; üksildustunne; lootusetus tuleviku suhtes; võimetus rõõmu tunda);

2) Ärevushäire

(Indikaatorid: kiire ärritumine või vihastamine; ärevuse- või hirmutunne; pingetunne või võimetus lõdvestuda; liigne muretsemine paljude asjade pärast; rahutus või kärsitus, nii et ei suuda paigal püsida; kergesti ehmumine);

3) Asteenia ehk vaimne kurnatus

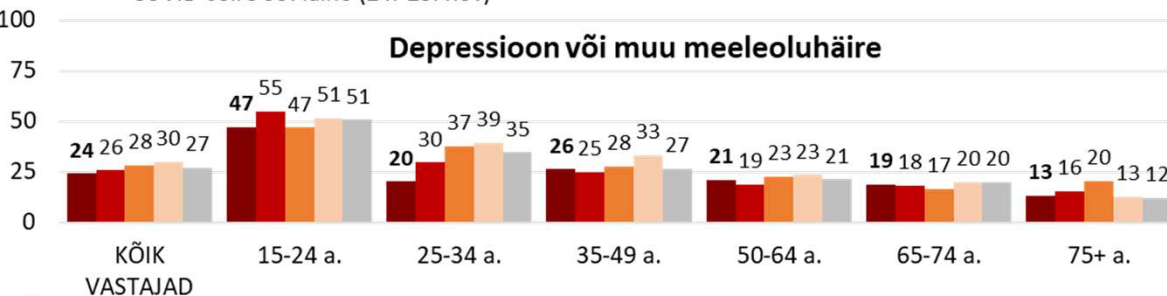
(Indikaatorid: loidus- või väsimustunne; vähenenud tähelepanu- või keskendumisvõime; puhkamine ei taasta jõudu; kiire väsimine).

Lähtuvalt väidetele antud hinnangutest arvutati iga vastaja puhul välja valdkondlik skoor, millest lähtuvalt määratleti, kas vastajal on soodumus antud probleemi (depressioon, ärevushäire või asteenia) esinemiseks või mitte.

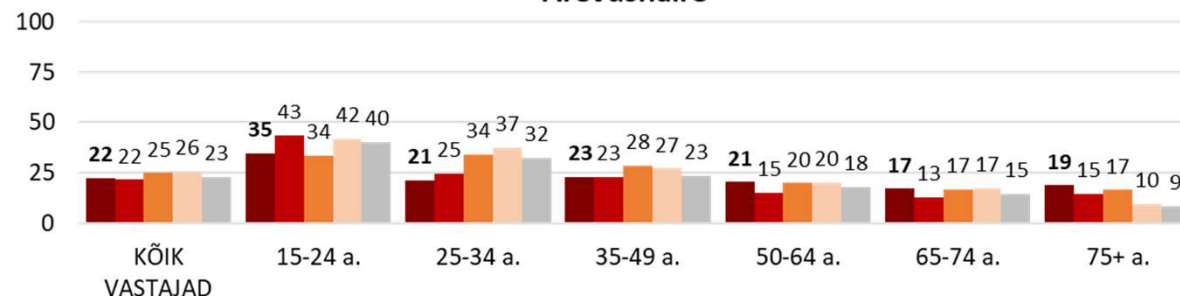
Vastajate osakaal (%), kel esinevad antud vaimse probleemi sümptomid:

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire juuni (16.- 19. jun)
■ COVID-seire 39. laine (16.-20. märts) ■ COVID-seire 38. laine (16.-20. veebr)
■ COVID-seire 35. laine (24.-28. nov)

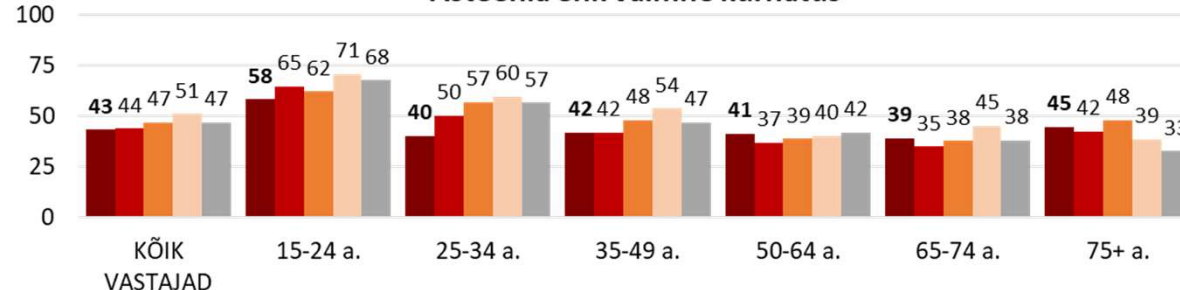
Depressioon või muu meeleoluhäire

Ärevushäire

Asteenia ehk vaimne kurnatus

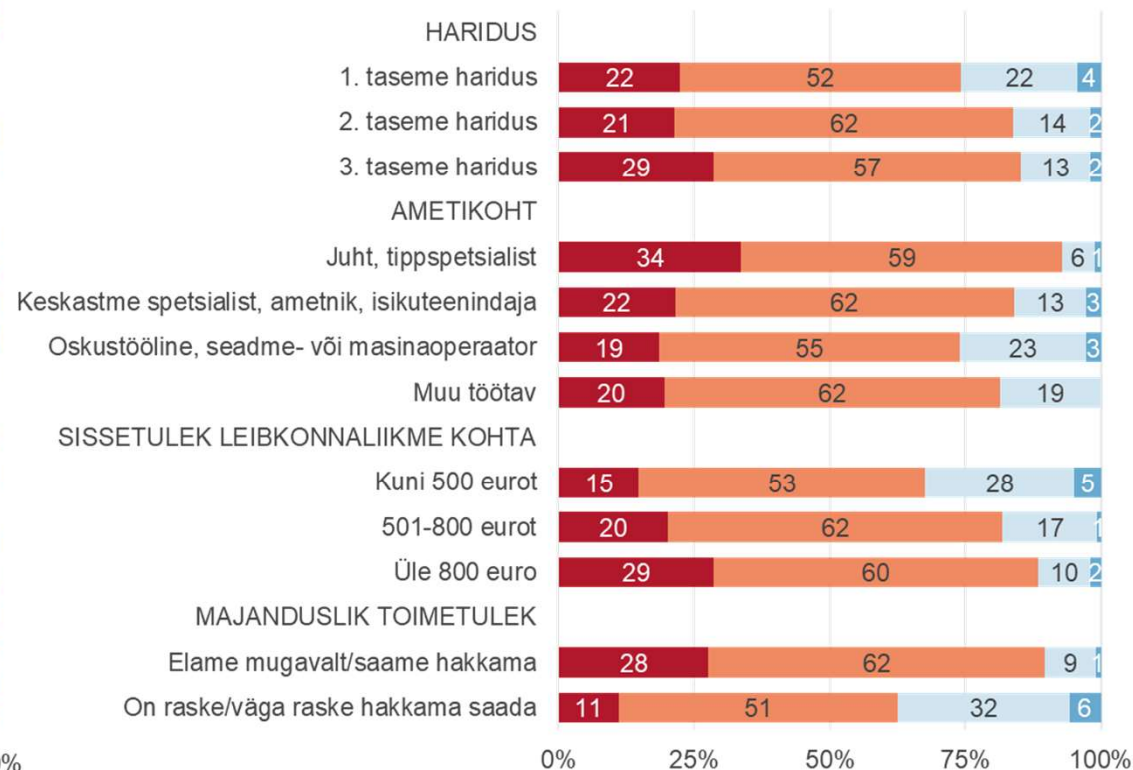
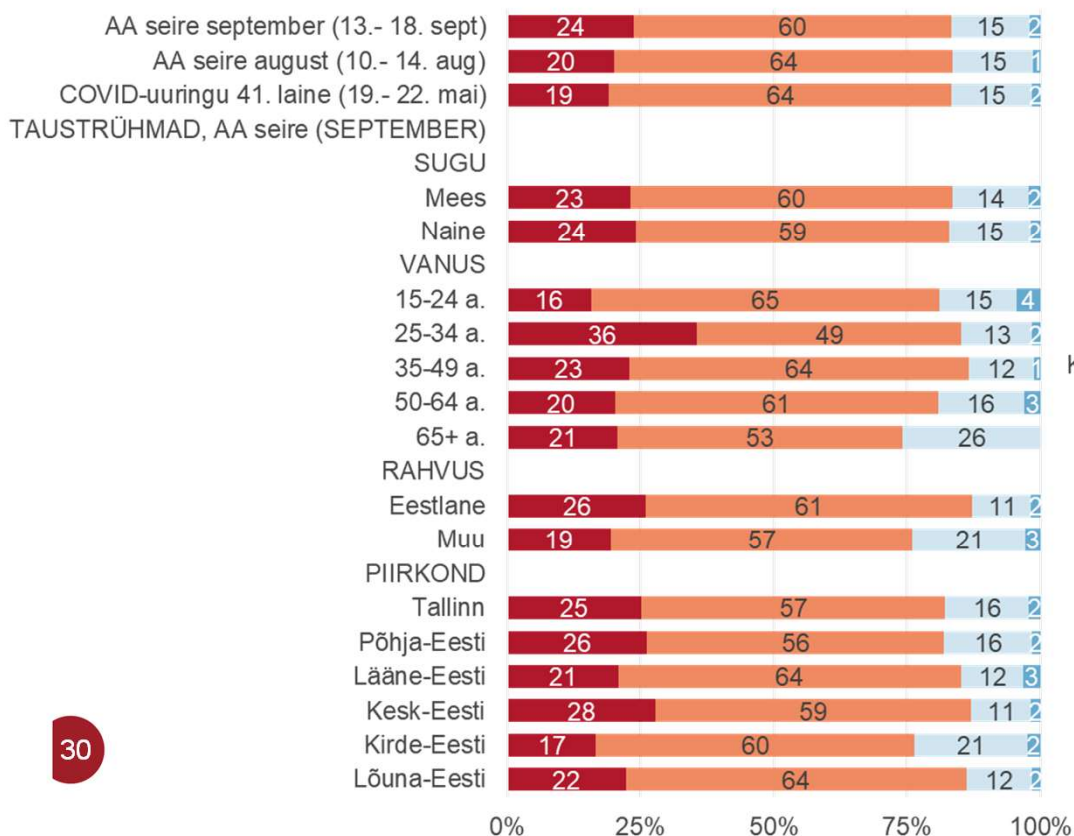

Rahulolu tööeluga

Vastajad, kes töötavad n=811 (varasemates uuringutes 790-801 vastajat)

Kui rahul Te üldiselt olete oma tööeluga?

■ Väga rahul ■ Üsna rahul ■ Mitte eriti rahul ■ Ei ole üldse rahul

Kokkuvõte - 1

- Riigikantselei strateegilise kommunikatsiooni osakonna tellimusel viidi 2022. aasta 13.– 18. septembril läbi üle-eestiline avaliku arvamuse uuring, mille käigus küsitleti veebis ja telefoni teel 1256 vähemalt 15-aastast Eesti elanikku. Varem on sarnased uuringud toimunud ca 1-kuuse intervalliga.
- Võrreldes augustiga on valitsust usaldavate elanike osakaal vähenenud 49%-lt 45%-le. Ülejäänud institutsioonide osas, mille usaldust uuringus mõõdeti, pole muutust toimunud: Riigikogu usaldab 45% (augustis samuti 45%), kohalikke omavalitsusi 64% (augustis 63%) ja presidenti 68% (augustis 67%) elanikest.
- Majanduslikke toimetulekuraskusi kogeb 30% elanikest, sealjuures keskmisest sagedamini 65-74-aastased, muudest rahvustest, Kirde-Eestis elavad, 1. või 2. taseme haridusega või üheliikmelises leibkonnas elavad inimesed. Võrreldes augustiga pole majanduslike toimetulekuraskustega inimeste osakaal muutunud (toona 28%), ning ka tuleviku osas majanduslikku ebakindlust tundvate inimeste osakaal on jäänud samaks (augustis 59% ja septembris 60%). Eluga rahulolu on samas pisut vähenenud: augustis oli eluga rahul 65% ja septembris 61% elanikest.
- Elanike turvatunne võrreldes augustiga muutunud pole - 52% elanikest (augustis 50%) hinnangul võib Eesti riik end praegusel ajal tunda turvaliselt ning 69% elanikest (augustis 67%) tunneb end praegusel ajal Eesti riigis elades turvaliselt. Selles osas, kui turvaliselt Eesti riik end praegusel ajal tunda võib, eestlaste ja muudest rahvustest elanike arvamused kattuvad, kuid enda turvalisust Eesti riigis elades tunnetavad muudest rahvustest elanikud oluliselt väiksemana kui eestlased, ning võrreldes augustiga on rahvusrühmade vahelised erinevused suurenenud. Eestlastest tunneb end Eesti riigis elades turvaliselt 75% (augustis 69%) ning muudest rahvustest elanikest 58% (augustis 64%).
- Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümboolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Võrreldes eestlastega omavad need monumendid enam tähendust muudest rahvustest elanike jaoks, kellest 56% jaoks tähendavad need võimalust meenutada rahu väärtust ja hinda, 44% jaoks sümboliseerivad võitu fašismi üle, 43% jaoks on olulised selleks, et mälestada kõiki inimesi, kes II maailmasõjas hukkusid või sõja tõttu kannatasid (augustis 51%) ning 39% jaoks olulised selleks, et mälestada oma sugulasi/lähedasi, kes II maailmasõjas hukkusid või sõja tõttu kannatasid. Muid tähendusi omistasid mitte-eestlased neile monumentidele harvemini. Eestlaste jaoks tähendavad need monumendid eelkõige meeldetuletust EV omariikluse ja vabaduse kaotusest (29%) ning 47% jaoks ei oma need monumendid üldse mingit tähendust (muudest rahvustest elanikest vastavalt 13%). Võrreldes augustiga on mõnevõrra vähenenud nende monumentide seostamine rahu väärtuse/hinna meenutamise ja II maailmasõjas hukkunud/sõja tõttu kannatanud inimeste mälestamisega.

Kokkuvõte - 2

- Muudest rahvustest elanikest 51% peab enda jaoks oluliseks külastada II maailmasõjas langenute haudu (augustis 54% ja juunis 60%). Eestlastest peab sõjas langenute haudade külastamist enda jaoks oluliseks 12% (augustis ja juunis 13%, muutust pole). Võrreldes augustiga on toetus sõjas langenute säilmete ümbermatmisele avalikust ruumist kalmistutele eestlaste seas pisut kasvanud (augustis toetas seda 82% ja septembris 86%), kuid muudest rahvustest elanike seas veidi vähenenud (augustis toetas 55% ja septembris 50%). Siiski on antud näitaja muudest rahvustest elanike seas jätkuvalt oluliselt kõrgem kui juunis (toona toetas sõjas langenute säilmete ümbermatmist 39% muudest rahvustest elanikest). Võrreldes augustiga on muudest rahvustest elanike seas pisut vähenenud arvamus, et sõjamonumentide ümberpaigutamine ja asendamine põhjustab Eesti ühiskonnas asjatuid pingeid (augustis arvas nii 79% ja septembris 73% muudest rahvustest elanikest).
- Võrreldes augustiga pole elanike toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele muutunud: põgenike vastuvõtmist toetab 74% ja selle vastu on 20% elanikest. Eestlastest toetab Ukraina põgenike vastuvõtmist 84% ja muudest rahvustest elanikest 53% (augustis vastavalt 83% ja 56%, muutust pole).
- Uudiste ja teadmiste hankimise vahendina on eestlaste jaoks jätkuvalt kõige olulisemad infoallikad eestikeelsed telekanalid (kolme olulisema allika seas nimetas septembris 73% ja augustis 67%, st olulisus on kasvanud), Eesti uudisteportaalid (58%) ja raadio (38%). Muudest rahvustest elanike jaoks on kõige olulisemaks infoallikaks samuti Eesti uudisteportaalid (44%), kuid ka sotsiaalmeedia (37%, sh kõige sagedamini Facebook ja YouTube), suhtlemine sõprade/sugulaste/tuttavatega (25%) ja venekeelsed Eesti telekanalid ja – saated (septembris 25% ja augustis 31%, st olulisus on vähenenud). Venemaa telekanalid on oluliseks infokanaliks 16%-i ning Venemaal tegutsevad uudisteportaalid 8%-i muudest rahvustest elanike jaoks. Kokku mainis Venemaa meediakanaleid endale oluliste infokanalitena 21% muudest rahvustest elanikest (augustis ja juunis oli vastav näitaja 24% ning aprillis ja mais 30%).
- Kui suvekuudel eestlaste usaldus Venemaa-Ukraina konflikti teemal info saamisel Eesti, Lääne ja Ukraina meediakanalite vastu vähenes, siis septembris on usaldus taastunud kevadisel tasemel: Eesti kanaleid usaldab 88% (augustis 80% ja mais 88%), Lääne kanaleid 69% (augustis 63% ja mais 71%) ning Ukraina kanaleid 56% (augustis 48% ja mais 53%) eestlastest. Usaldus Venemaa meediakanalite vastu püsib eestlaste seas stabiilselt madal (3%). Muudest rahvustest elanike usaldus meediakanalite vastu pole võrreldes augustiga muutunud: Eesti kanaleid usaldab 31% (augustis 34%), Venemaa kanaleid 23% (augustis 24%), Lääne kanaleid 23% (augustis 26%) ning Ukraina kanaleid 15% (augustis 16%) muudest rahvustest elanikest. Muudest rahvustest elanike usaldus Venemaa meediakanalite vastu oli kõrgem juunis ja mais (30-31%).

Kokkuvõte - 3

- Küsitlusele vastanutest 79% on COVIDi vastu vaktsineeritud, sealjuures 18% saanud vaktsiini viimase 6 kuu jooksul. COVIDisse on olnud nakatunud 58% elanikest, sealjuures 19% viimase 6 kuu jooksul. Tulevikus plaanib end lasta COVIDi vastu vaktsineerida (teha kas esimese süsti, vaktsineerimiskuuri lõpuni viia või teha tõhustusdoosi) 37% elanikest. Elanikest 46% end (rohkem) COVIDi vastu vaktsineerida lasta ei soovi ning 17%-l puudub kindel seisukoht. Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaktsineerida lasta on keskmisest kõrgem 65-aastaste ja eakamate, eestlaste, 3. taseme haridusega või Lõuna-Eestis elavate inimeste seas. Vastu on enda vaktsineerimisele keskmisest sagedamini 25-49-aastased, muudest rahvustest, 1. või 2. taseme haridusega, madala sissetulekuga või Kirde-Eestis elavad inimesed. COVIDi vastu vaktsineeritud inimestest on valmis end tulevikus täiendavalt COVIDi vastu vaktsineerida laskma 46%, kuid seni vaktsineerimata inimestest vaid 3%.
- Vastajatel, kes ei soovi end (täiendavalt) COVIDi vastu vaktsineerida lasta, kes pole võtnud vastu kindlat otsust vaktsineerimise poolt või kes soovivad vaktsineerimist edasi lükata (st ei soovi vaktsineerida mitte 6-8 kuu möödudes viimasest vaktsineerimisest/läbipõdemisest, vaid kunagi hiljem), paluti oma seisukohta põhjendada. Kõige sagedamini toodi põhjuseks seda, et COVID-vaktsiinid pole (vastajate arvates) piisavalt tõhusad, et nende kõrvaltoimed on liiga ohtlikud ning et nad ei paku piisavalt pikaajalist kaitset COVIDi vastu.
- Kui augustis elanike stressitase vähenes, siis septembris on see taas tõusnud juunikuu tasemele – 30 päeva jooksul stressi kogenute osakaal kasvas 71%-lt 76%-le, sealjuures suurel määral stressi kogenute osakaal 23%-lt 27%-le. Eestlastest on 30 päeva jooksul stressi kogenud 77%, sealjuures 23% suurel määral; muudest rahvustest elanikest vastavalt 74% ja 35%.
- Kokkuvõttes: Eesti elanike eluga rahulolu ja usaldus valitsuse vastu on võrreldes augustiga pisut vähenenud ning stressitase pisut kasvanud. Turvatunne, majanduslik toimetulek/kindlustunne ning toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele augustiga võrreldes muutunud pole. Võrreldes augustiga on toetus II maailmasõjas langenute säilmete ümbermatmisele eestlaste seas pisut kasvanud ja muudest rahvustest elanike seas vähenenud (kuid siiski on muudest rahvustest elanike toetus sellele jätkuvalt kõrgem kui juunis).

Tellija: Riigikantselei

Tellija kontaktisik: Marianna Makarova

Teostaja: Turu-uuringute AS

Raport: Vaike Vainu

Veebiküsitluse haldamine: Kristel Merusk

Telefoniküsitluse haldamine: Angelina Oblikas

Ankeedi tõlge, programmeerimine ja andmetöötlus: Irina Strapatsšuk

Pärnu mnt. 102, 11312 Tallinn

Tel: +(372) 585 29 700

turu-uuringute.eu

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Avaliku arvamuse seireuuring

September

Küsitlus 15a. ja vanema elanikkonna seas
13.– 18. september 2022

Sisukord

- Sisukord.....Slaid 2
- Uuringu taust.....Slaid 3
- Valimi profiil.....Slaid 4
- Usaldus riigiinstitutsioonide vastu.....Slaidid 5-6
- Majanduslik toimetulek ja kindlustunne,
eluga rahulolu.....Slaidid 7-9
- Turvalisus.....Slaid 10
- NL sümbolikaga sõjamonumentide tähendus ja
suhtumine nende teisaldamisse...Slaidid 11-14
- Suhtumine Ukraina sõjapõgenike
vastuvõtmisesse.....Slaidid 15-16
- Olulised infokanalid.....Slaidid 17-18
- Usaldus uudistekanalite vastu.....Slaidid 19-22
- Suhtumine COVID-vastu vaktsineerimisse.....Slaidid 23-27
- Stress, mured ja vaimne tervis.....Slaidid 28-29
- Rahulolu tööeluga.....Slaid 30
- Kokkuvõte.....Slaidid 31-33
- Uuringu läbiviijad.....Slaid 34

Uuringu taust

- **Eesmärk**

- Uuringu eesmärgiks oli kaardistada elanike hoiakuid erinevatel ühiskonnas olulistel teemadel (nt turvatunne, suhtumine Nõukogude sümbolikaga mälestusmärkide teisaldamisse, usaldus poliitiliste institutsioonide ja meediakanalite vastu, majanduslik toimetulek jne.).

- **Sihtrühm, valim ja küsitlustöö**

- Uuringu sihtrühmaks on Eesti elanikud vanuses 15a. ja vanemad. Kokku vastas küsitlusele 1256 inimest.
- Valim on esinduslik Eesti regioonide, asulatüübi, vastaja soo, vanuserühma ja rahvuse suhtes. Lisaks põhivalimile (1003 Eesti elanikku) moodustati ka Ida-Virumaa lisavalim suurusega 253 vastajat.
- Küsitlus viidi läbi veebi- ja telefoniküsitluse kombineeritud meetodil. Küsitlus toimus ajavahemikus 13.– 18. september 2022.

- **Tellij**

- Tulemuste omandiõigus kuulub tellijale. Uuringu tellijaks on Riigikantselei.

- **Veapiirid**

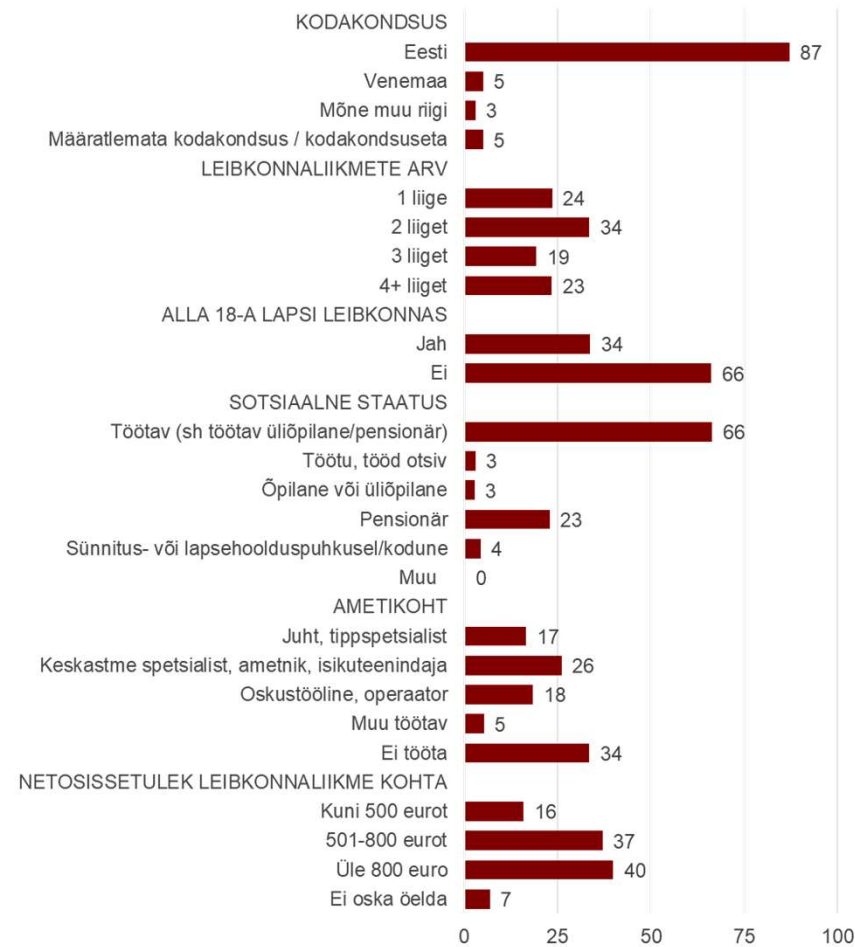
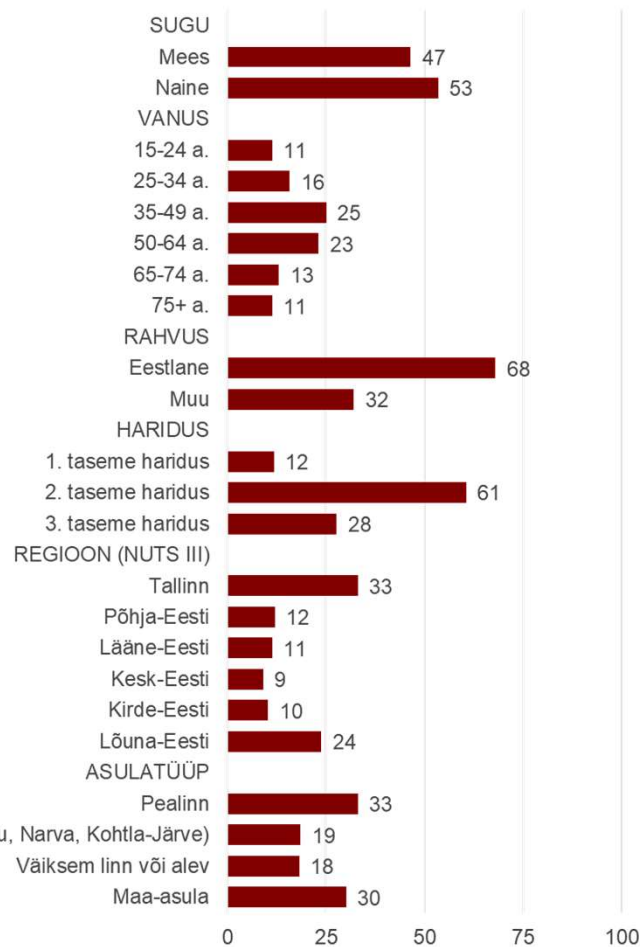
- Tulemuste laiendamisel üldkogumile (15-aastased ja vanemad elanikud) tekkida võiva maksimaalse valimivea suurus jääb 95%-lisel usaldusnivool 2,52% piiresse (väiksemate gruppide, nt vanuserühmad, vaatlemisel võib viga olla suurem).

- **Võrdlusandmed**

- Käesolevas raportis on ajaliste võrdluste tegemisel kasutatud andmeid nii varasematest samalaadsetest avaliku arvamuse seireuuringutest kui ka varasematest COVIDi-teemalistest seireuuringutest.

Valimi profiil

N=1256, %

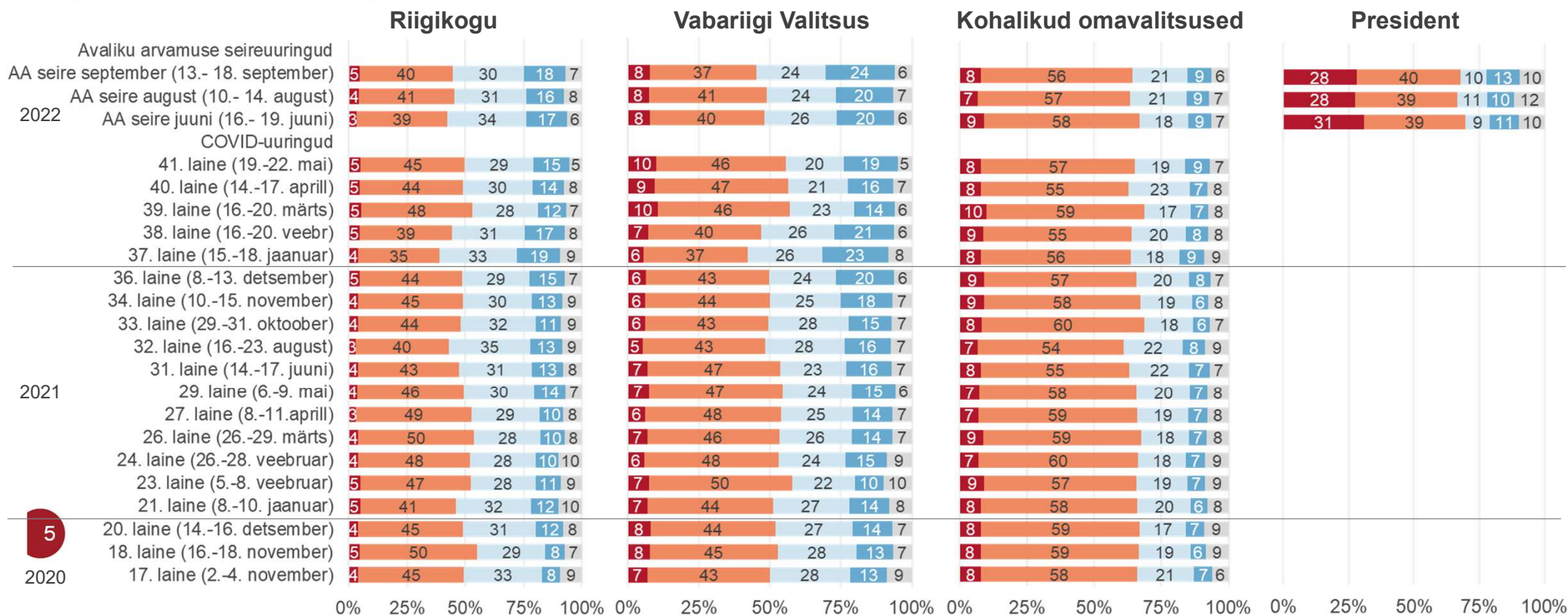
* HARIDUS: **1. taseme haridus:** Alg- või põhiharidus, kutseharidus põhihariduse baasil; **2. taseme haridus:** kesk- või keskeriharidus, kutseharidus keskerihariduse baasil; **3. taseme haridus:** kõrgharidus

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, ajaline võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1257 vastajat)

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigiinstitutsioone?

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

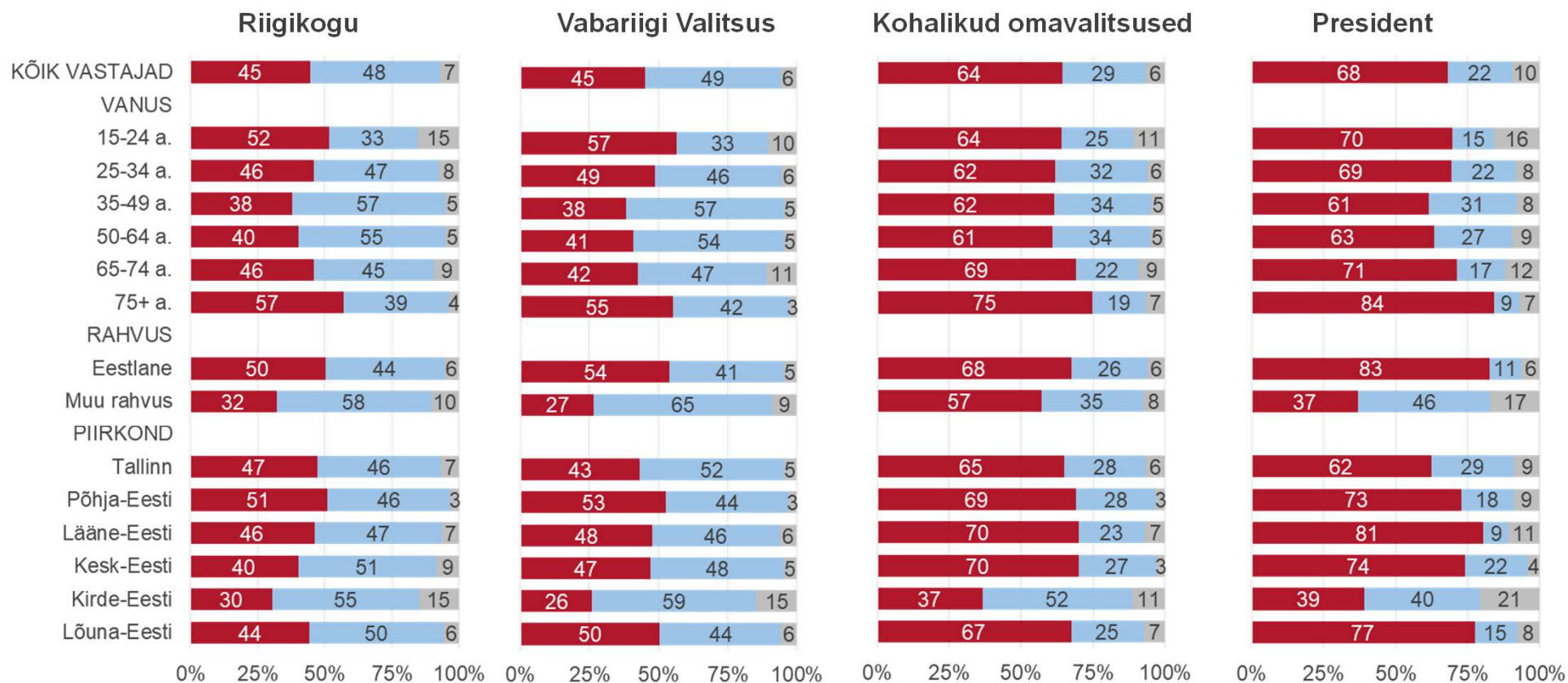

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigiinstitutsioone?

- Täielikult usaldan/pigem usaldan
- Pigem ei usalda/üldse ei usalda
- Ei oska öelda

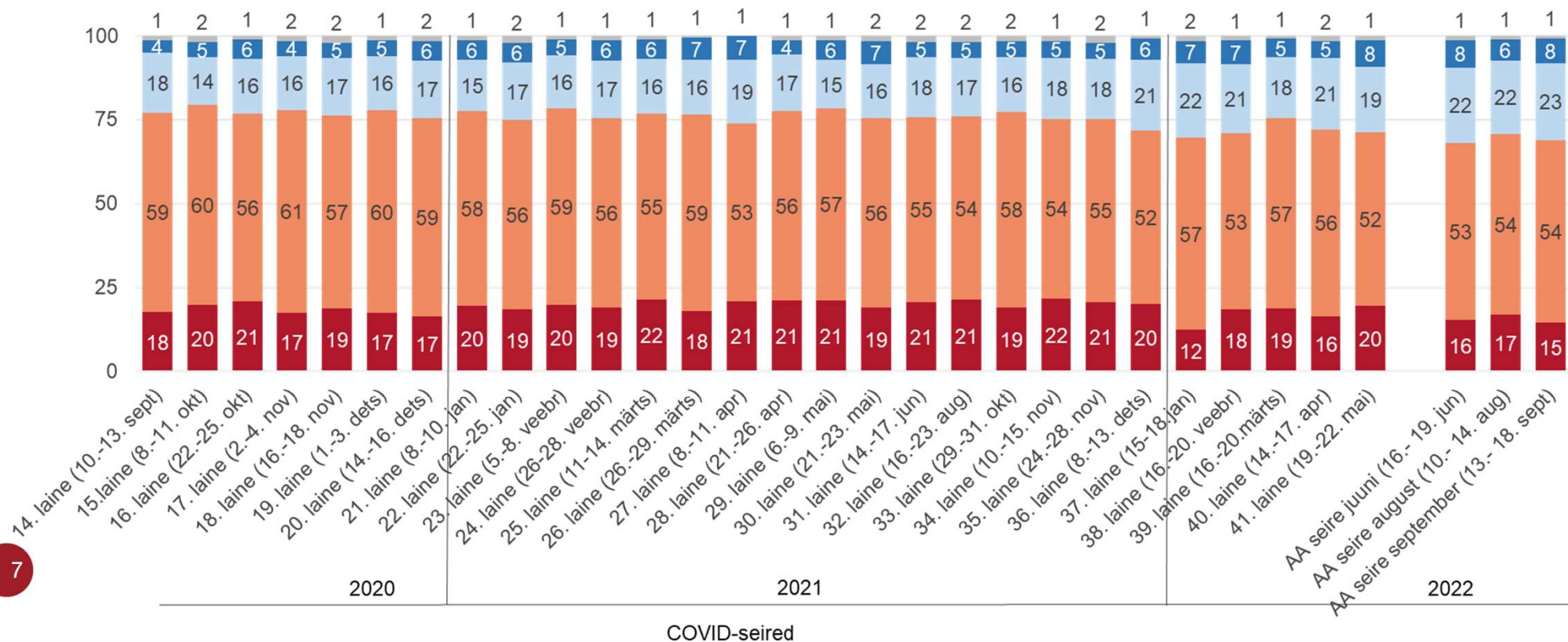

Majanduslik toimetulek, ajaline võrdlus 2020-2022

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat), %

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

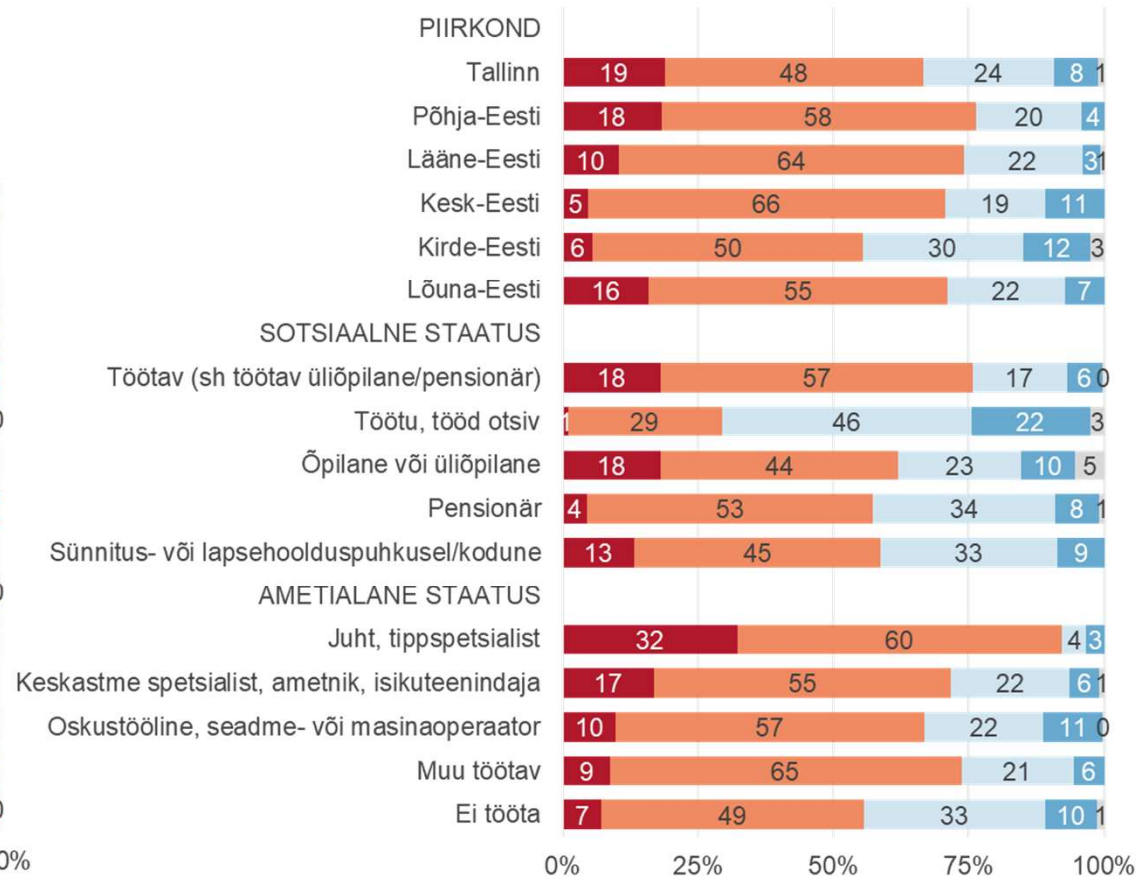
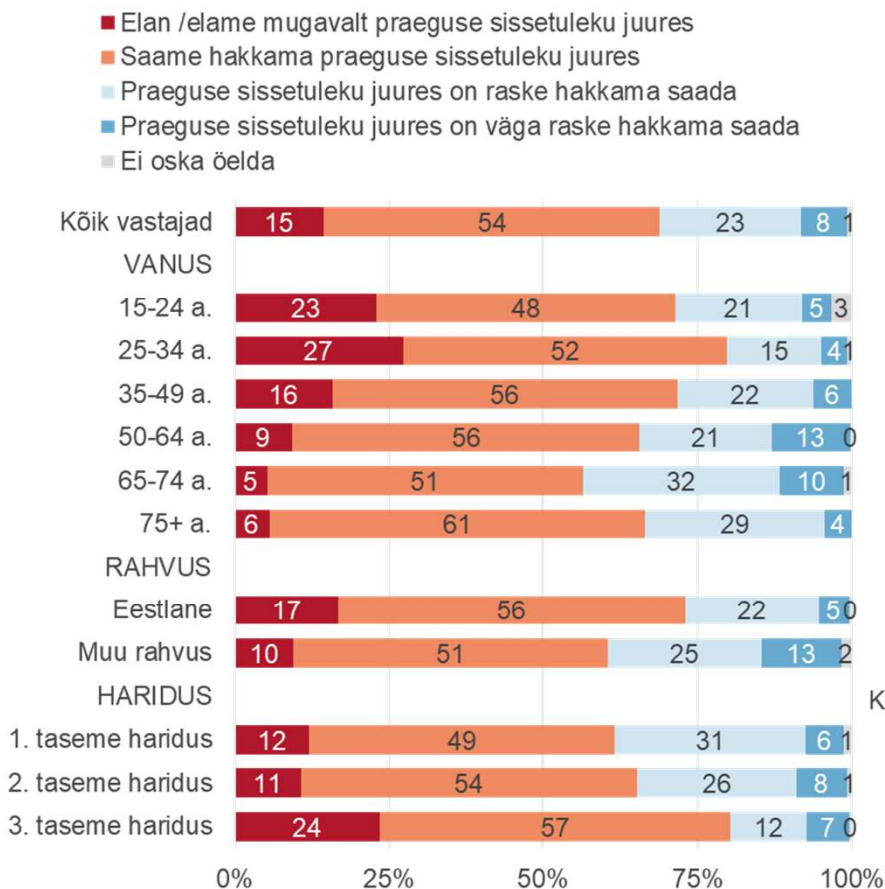
- Elan /elame mugavalt praeguse sissetuleku juures
- Saame hakkama praeguse sissetuleku juures
- Praeguse sissetuleku juures on raske hakkama saada
- Praeguse sissetuleku juures on väga raske hakkama saada
- Ei oska öelda

Majanduslik toimetulek, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

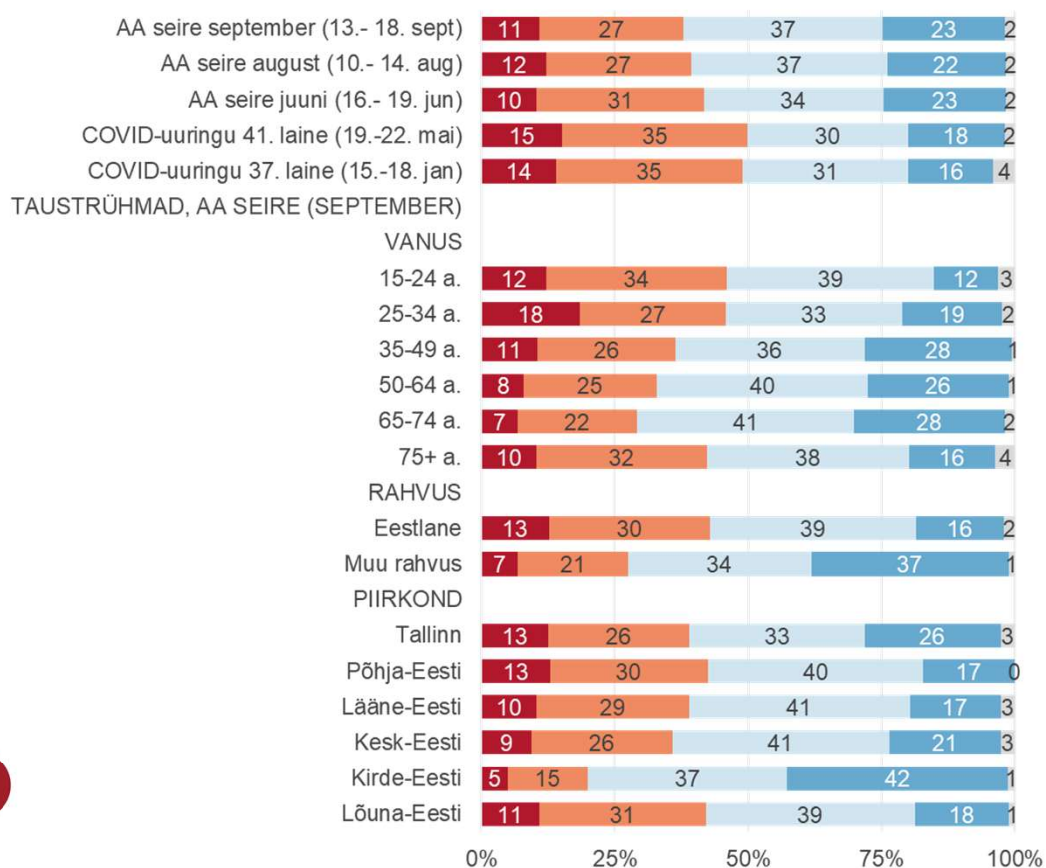

Majanduslik kindlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1256 vastajat)

Mõeldes järgmise poolaasta peale ja hinnates oma leibkonna tänaseid sissetulekuid ja väljaminekuid, kui kindlalt Te tunnete, et saate planeerida ja katta oma (pere) kohustused ja kulud?

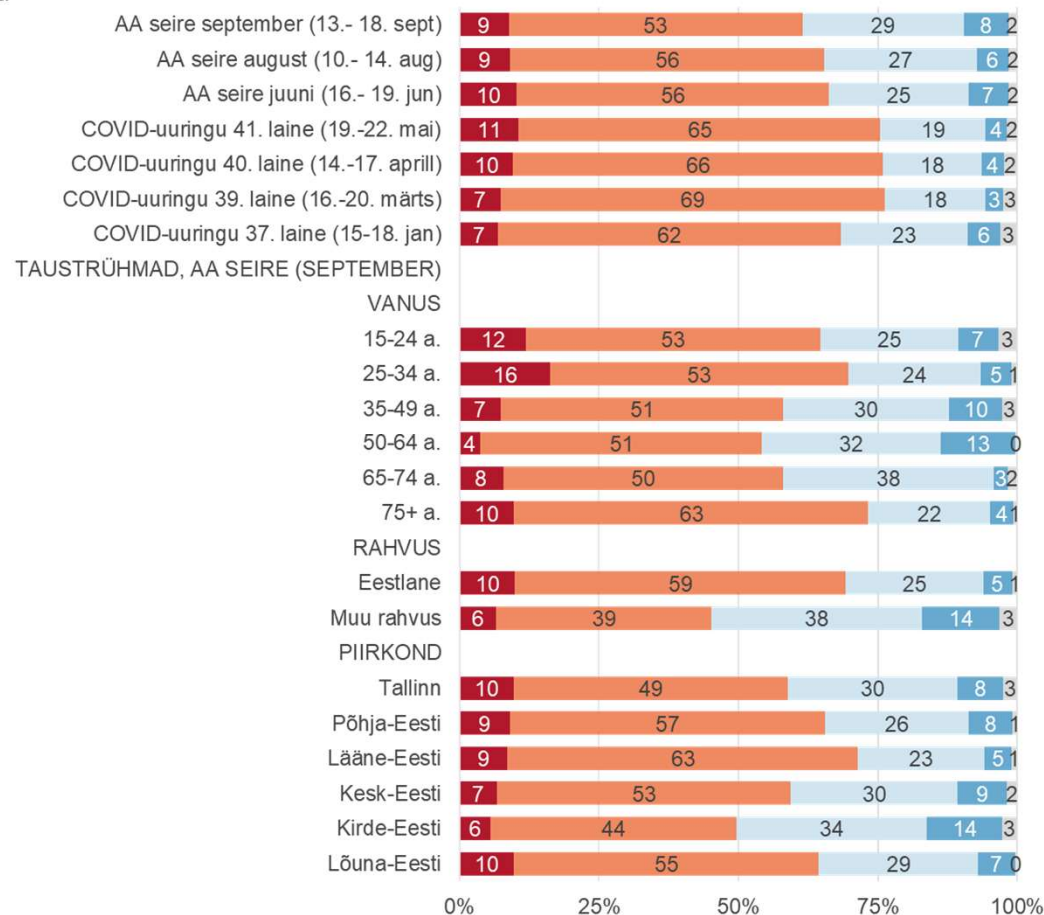
■ Täiesti kindlalt ■ Pigem kindlalt ■ Pigem tunnen ebakindlust ■ Tunnen suurt ebakindlust ■ Ei oska öelda

Eluga rahulolu

Kõike kokku võttes, kuivõrd rahul Te olete praegu oma eluga üldiselt?

■ Väga rahul ■ Pigem rahul ■ Pigem ei ole rahul ■ Ei ole üldse rahul ■ Ei oska öelda

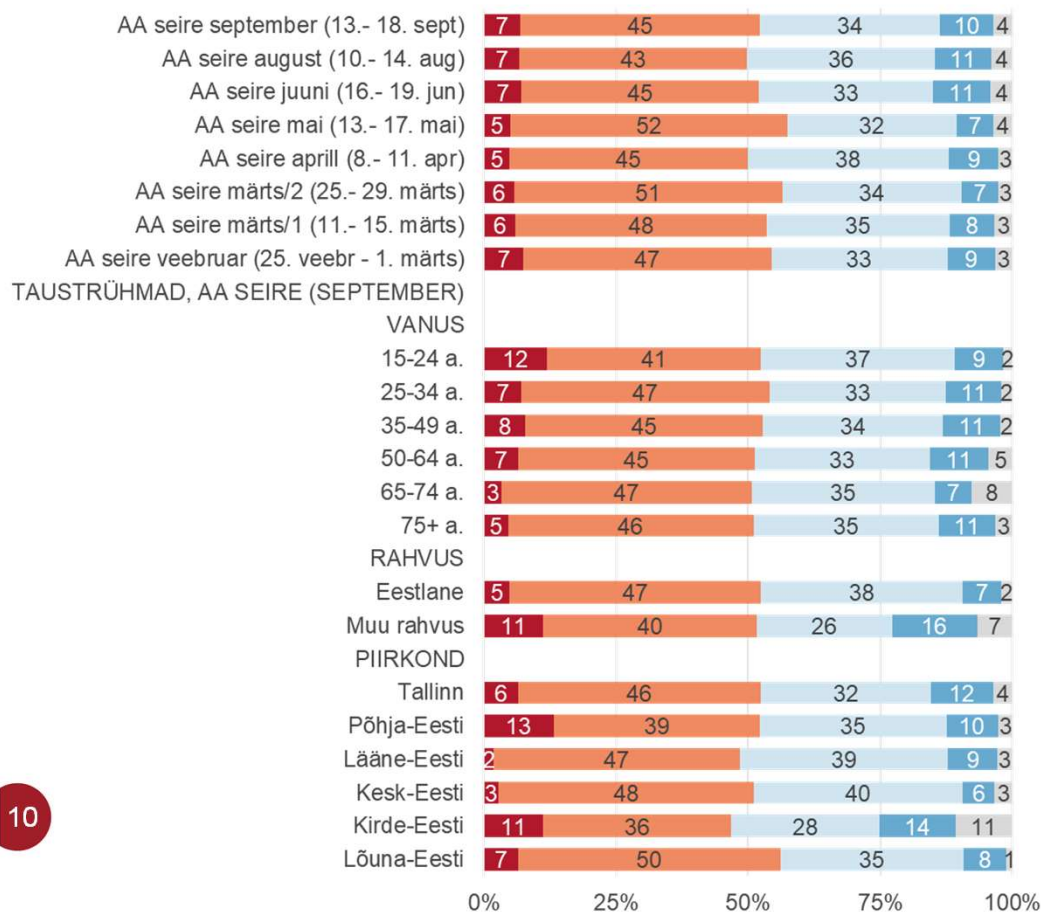

Turvalisus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1200-1850 vastajat)

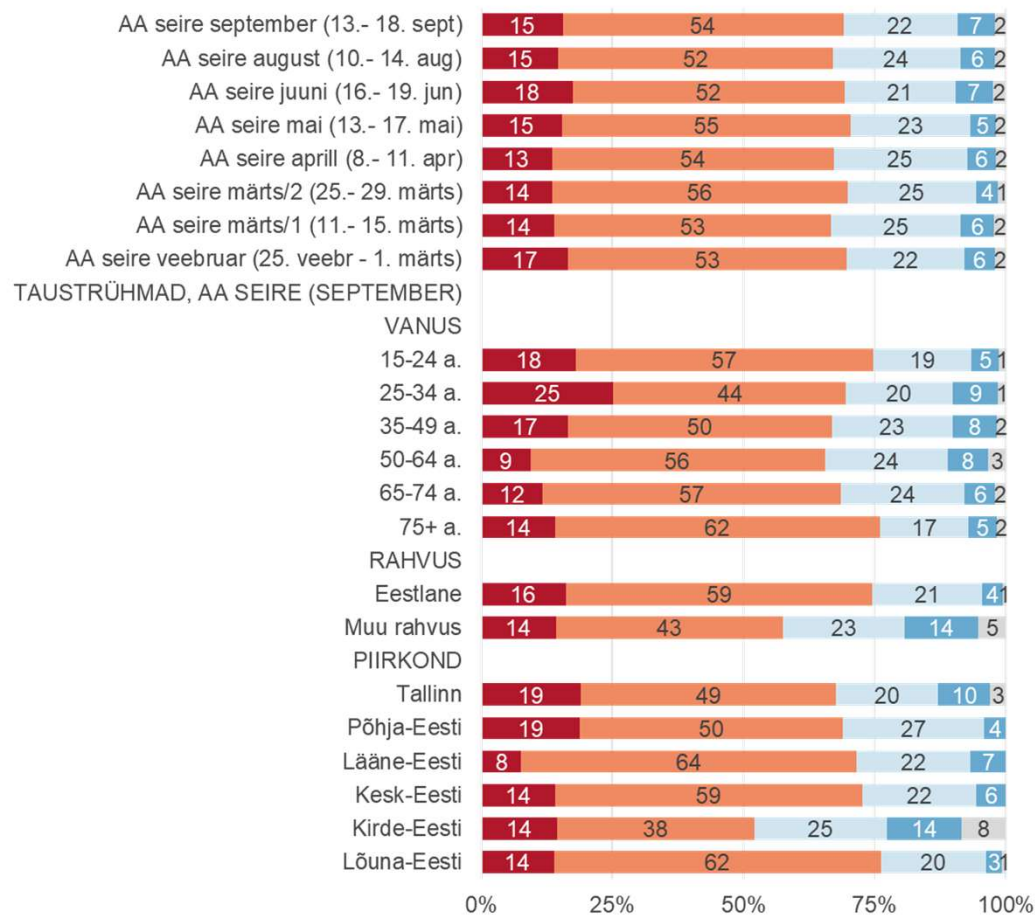
Kui turvaliselt võib Eesti riik ennast praegusel ajal tunda?

■ Väga turvaliselt ■ Üsna turvaliselt ■ Veidi ebaturvaliselt ■ Väga ebaturvaliselt ■ Ei oska öelda

Kuivõrd turvaliselt Te end tunnete praegusel ajal Eesti riigis elades?

■ Väga turvaliselt ■ Üsna turvaliselt ■ Veidi ebaturvaliselt ■ Väga ebaturvaliselt ■ Ei oska öelda

Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide tähendus

Kõik vastajad, n=1256

Suur osa Nõukogude sümboolikaga mälestusmärkidest Eestis (nt endine T-34 tank Narvas, Raadi mälestusmärk Tartus vm) on seotud teise maailmasõjaga ning nende tähendus on eri inimeste jaoks erinev. Mis tähendus on nendel mälestusmärkidel Teie jaoks isiklikult?

Kas need mälestusmärgid tähendavad Teie jaoks...

Kõik vastajad

AA seire (september), muudest rahvustest vastajad (Kirde-Eesti ja muu Eesti võrdlus)

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire august (10.- 14. aug)

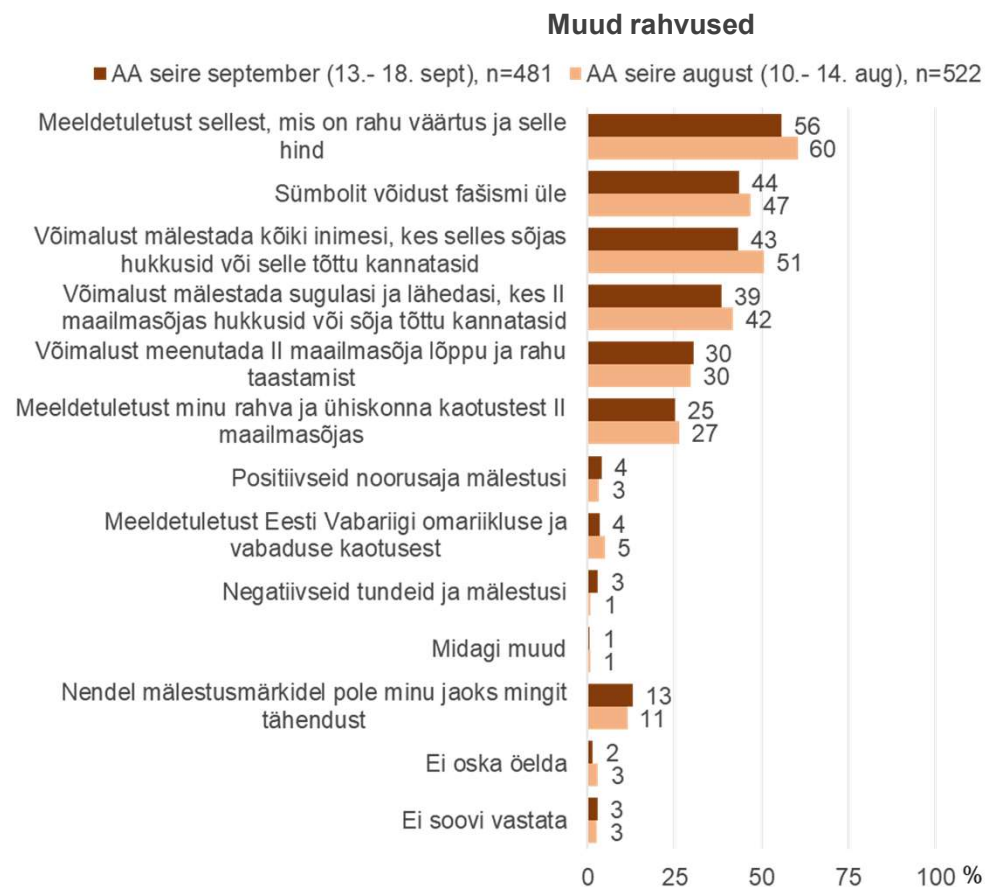
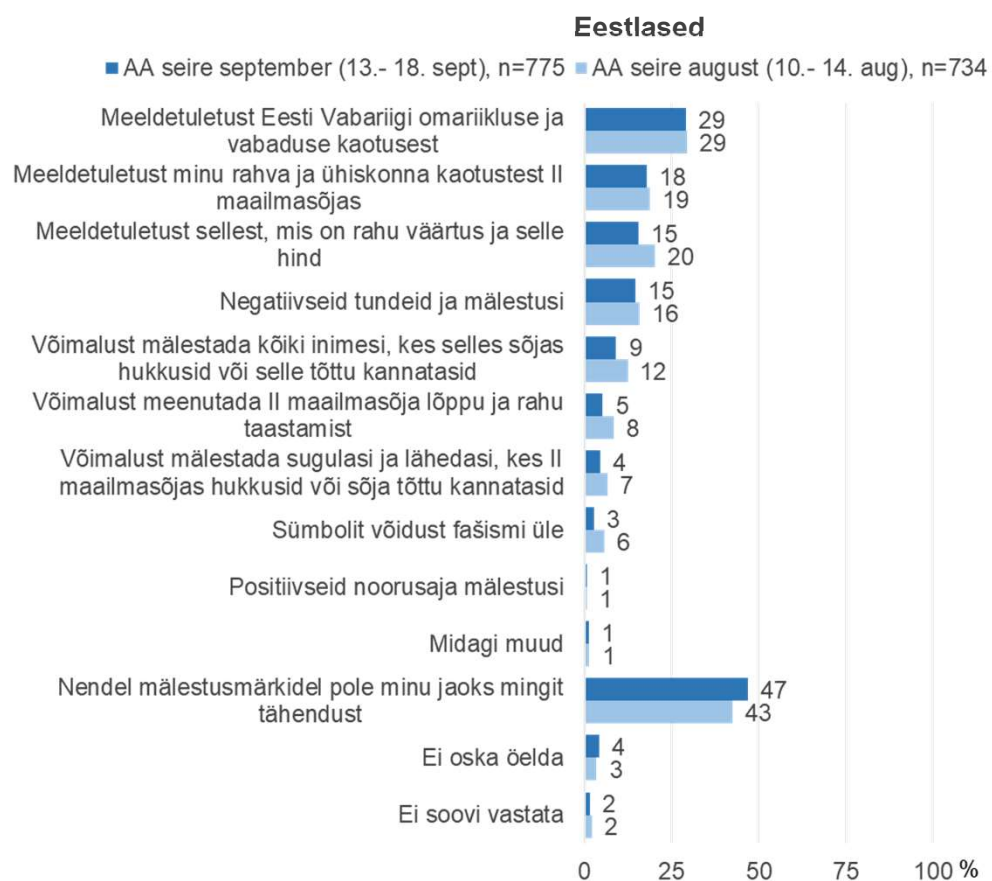
■ Kirde-Eesti, n=289 ■ Muu Eesti, n=192

Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide tähendus, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate ajaline võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Suur osa Nõukogude sümboolikaga mälestusmärkidest Eestis (nt T-34 tank Narvas, Raadi mälestusmärk Tartus vm) on seotud teise maailmasõjaga ning nende tähendus on eri inimeste jaoks erinev. Mis tähendus on nendel mälestusmärkidel Teie jaoks isiklikult? Kas need mälestusmärgid tähendavad Teie jaoks...

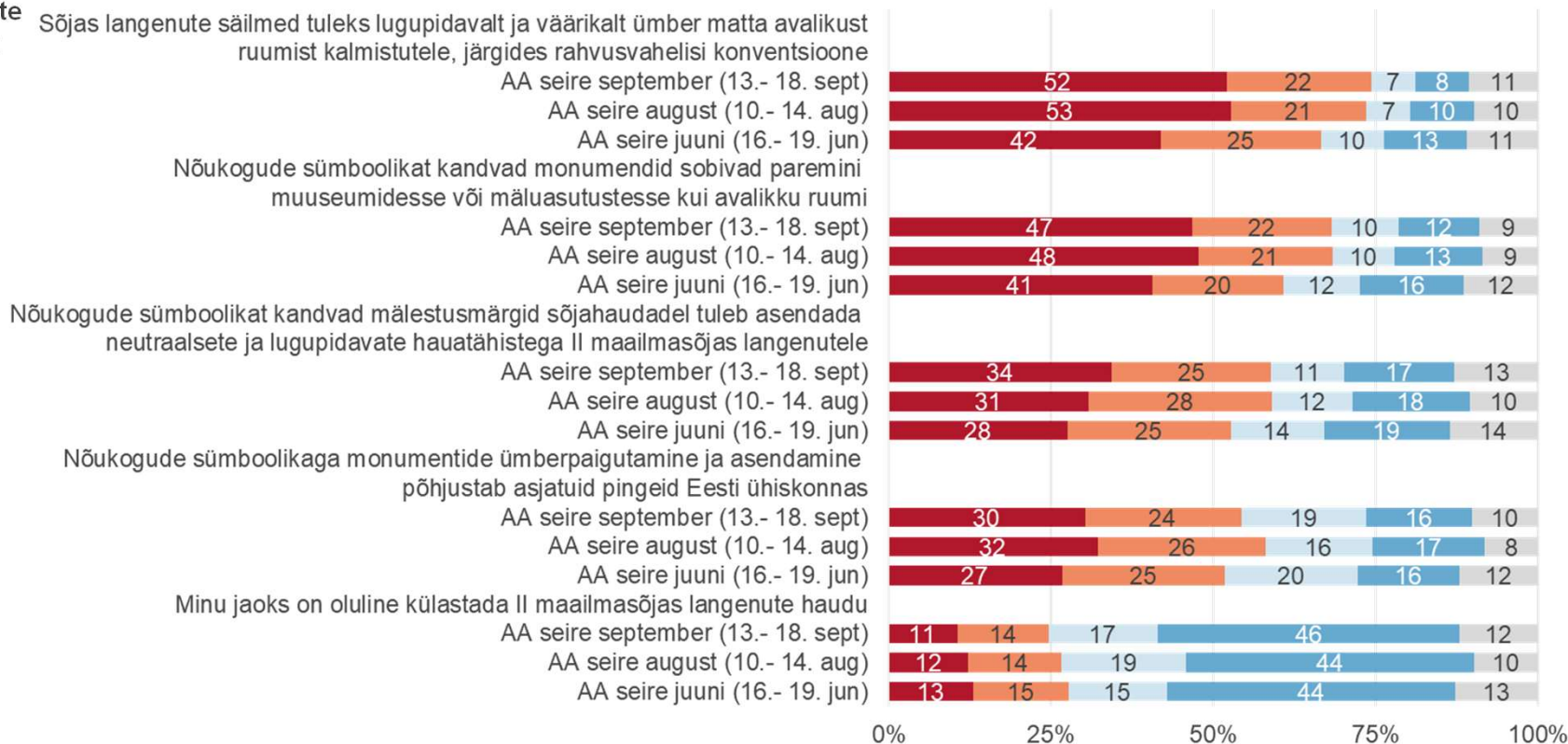
Suhtumine Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide teisaldamisse

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümboolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Arutusel on olnud sõjas langenute säilmete väärikas ümbermatmine avalikust ruumist kalmistutele, tehes seda lugupidavalt hukkunute suhtes ja rahvusvahelisi konventsioone austades, ja Nõukogude sümboolikaga monumentide koondamine muuseumidesse.

Kuivõrd Te olete
nõus järgmiste
antud teemat
puudutavate
väidetega?

■ Täiesti nõus ■ Pigem olen nõus ■ Pigem ei ole nõus ■ Ei ole üldse nõus ■ Ei oska öelda

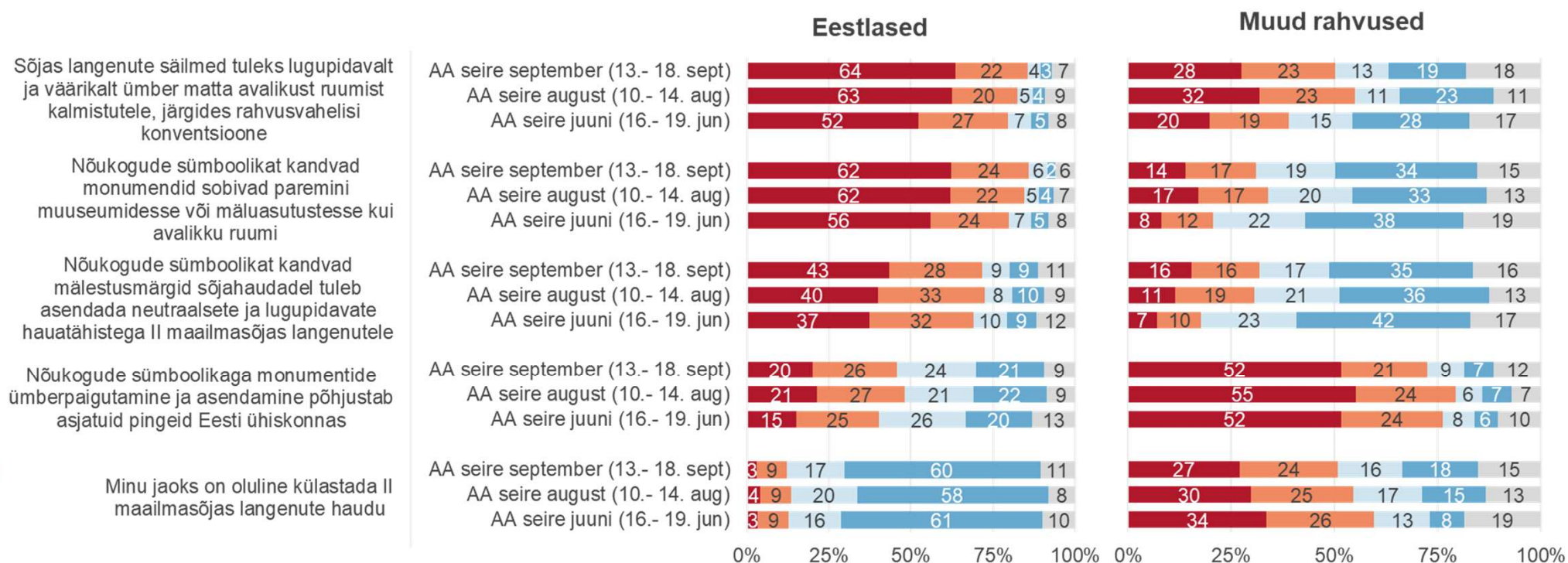

Suhtumine Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide teisaldamisse, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümboolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Arutusel on olnud sõjas langenute säilmete väärikas ümbermatmine avalikust ruumist kalmistutele, tehes seda lugupidavalt hukkunute suhtes ja rahvusvahelisi konventsioone austades, ja Nõukogude sümboolikaga monumentide koondamine muuseumidesse.

Kuivõrd Te olete nõus järgmiste antud teemat puudutavate väidetega?

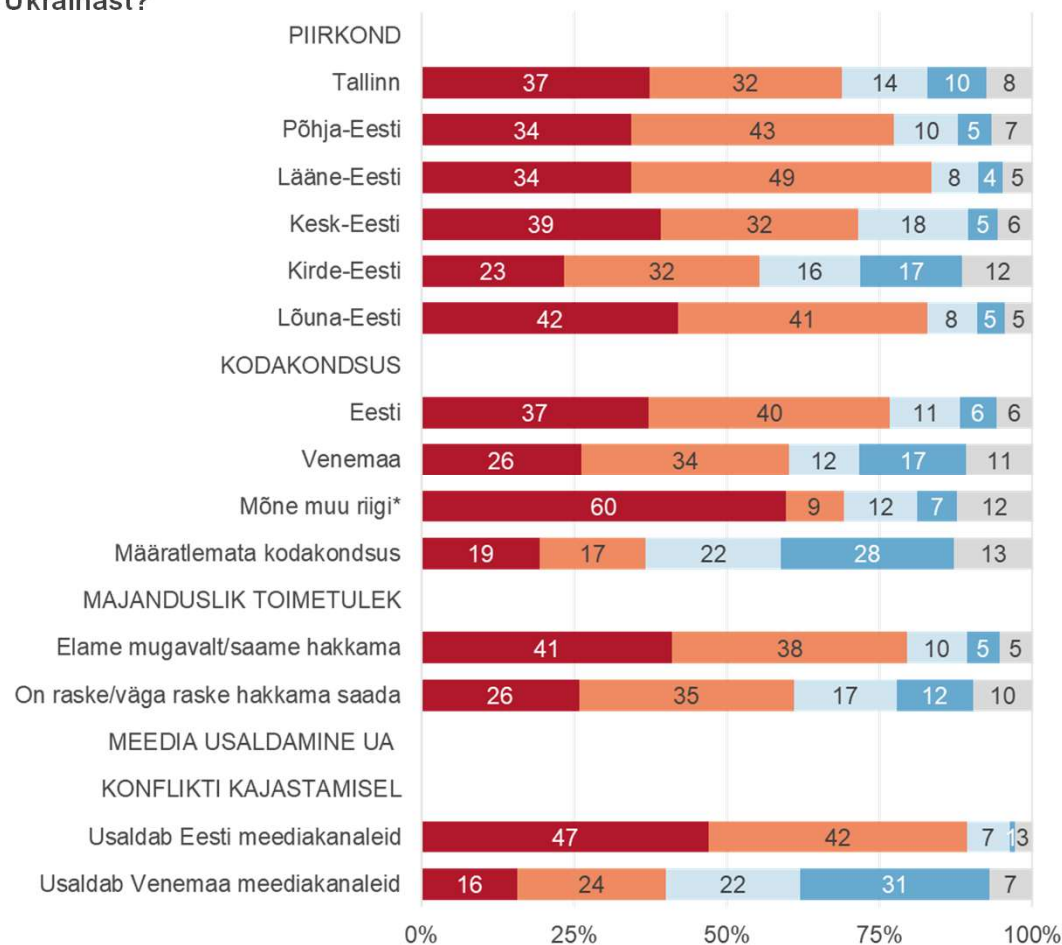
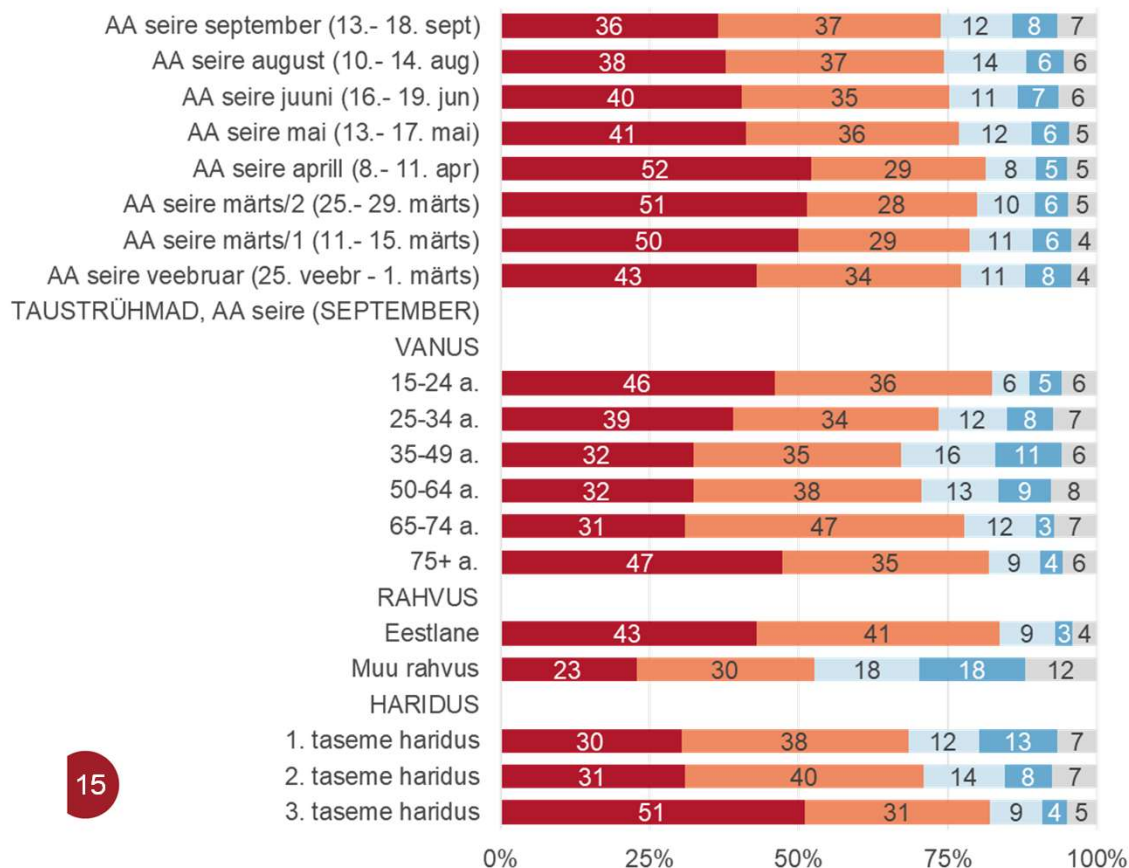

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisesse

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

■ Jah, kindlasti ■ Pigem jah ■ Pigem ei ■ Kindlasti mitte ■ Ei oska öelda

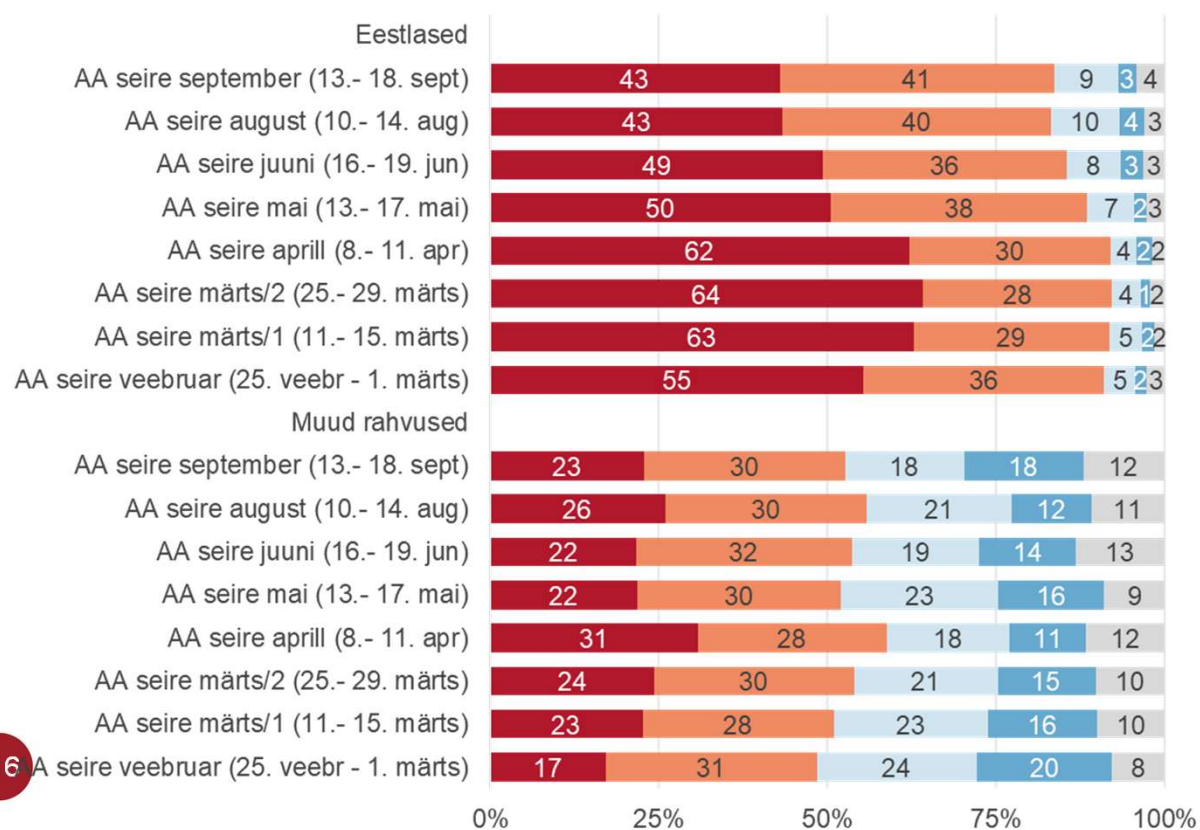
* Valimi suurus antud rühmas jäi alla 40 vastaja

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisse Eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajat, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

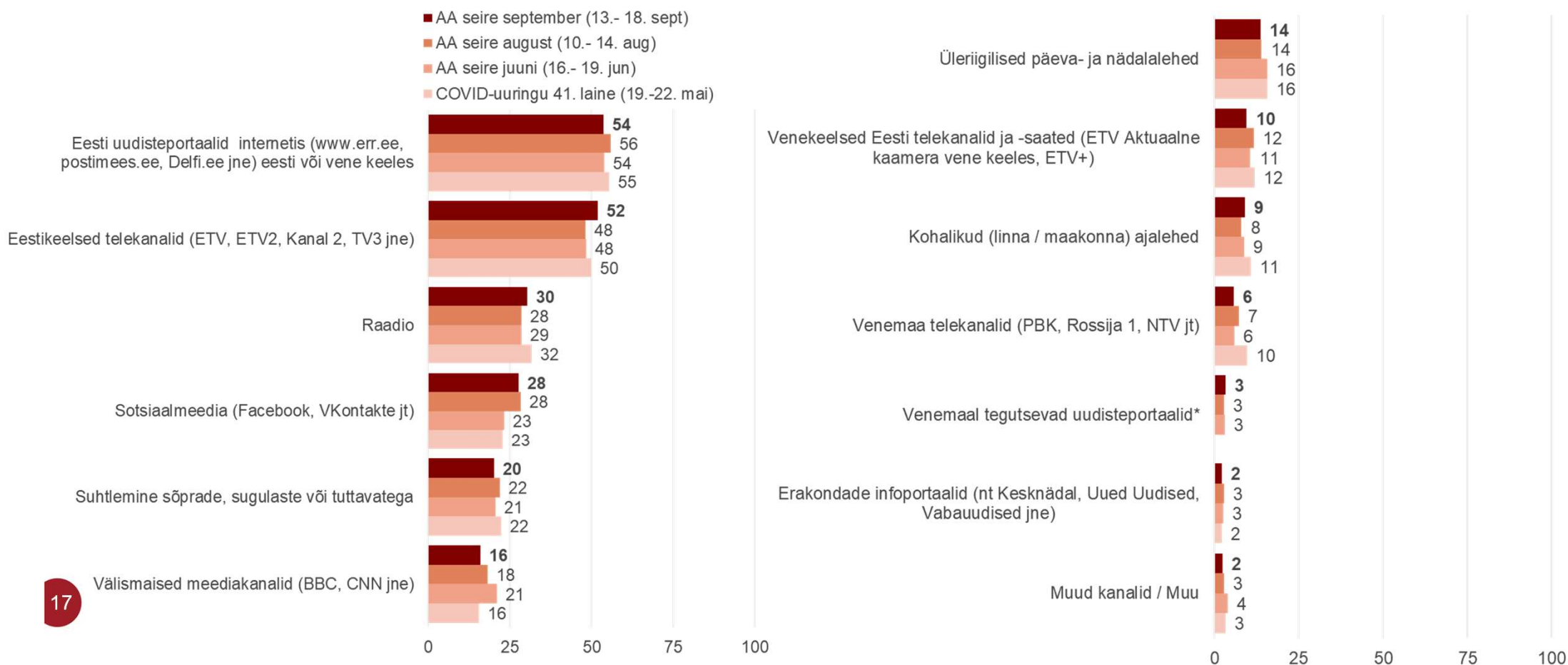
■ Jah, kindlasti ■ Pigem jah ■ Pigem ei ■ Kindlasti mitte ■ Ei oska öelda

Infokanalite olulisus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat), %

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

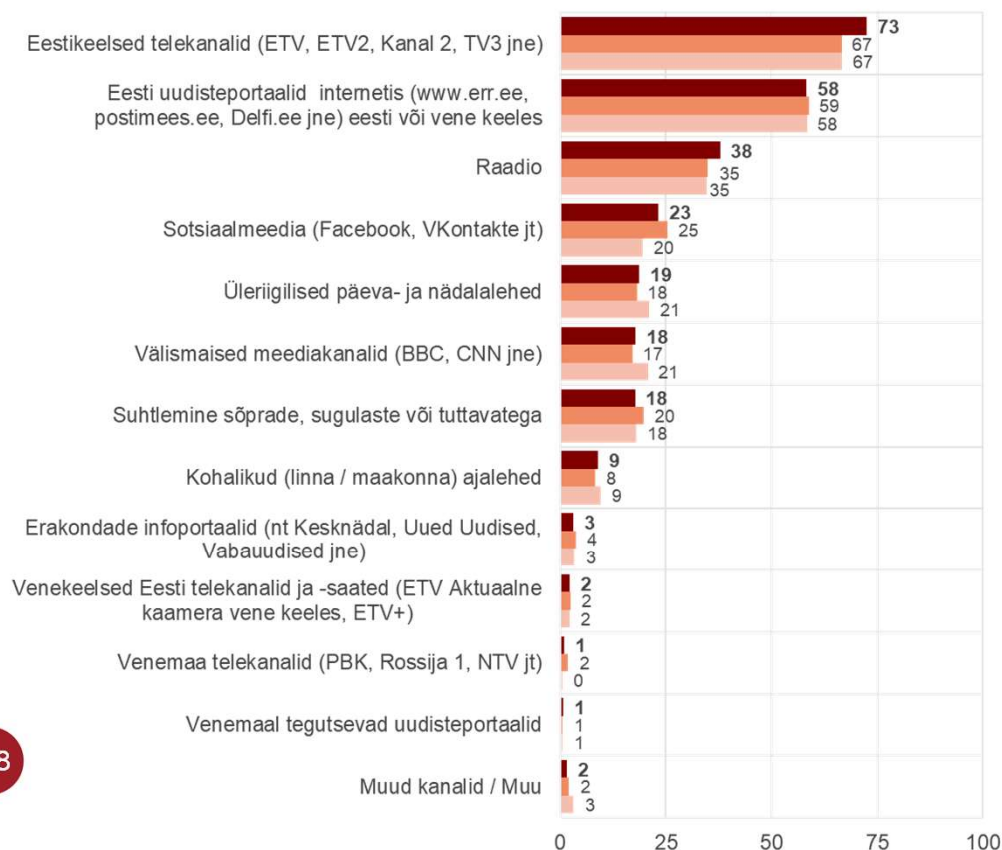
Infokanalite olulisus, ajaline võrdlus eestlaste ja muudest rahvustest vastajate lõikes

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat), %

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

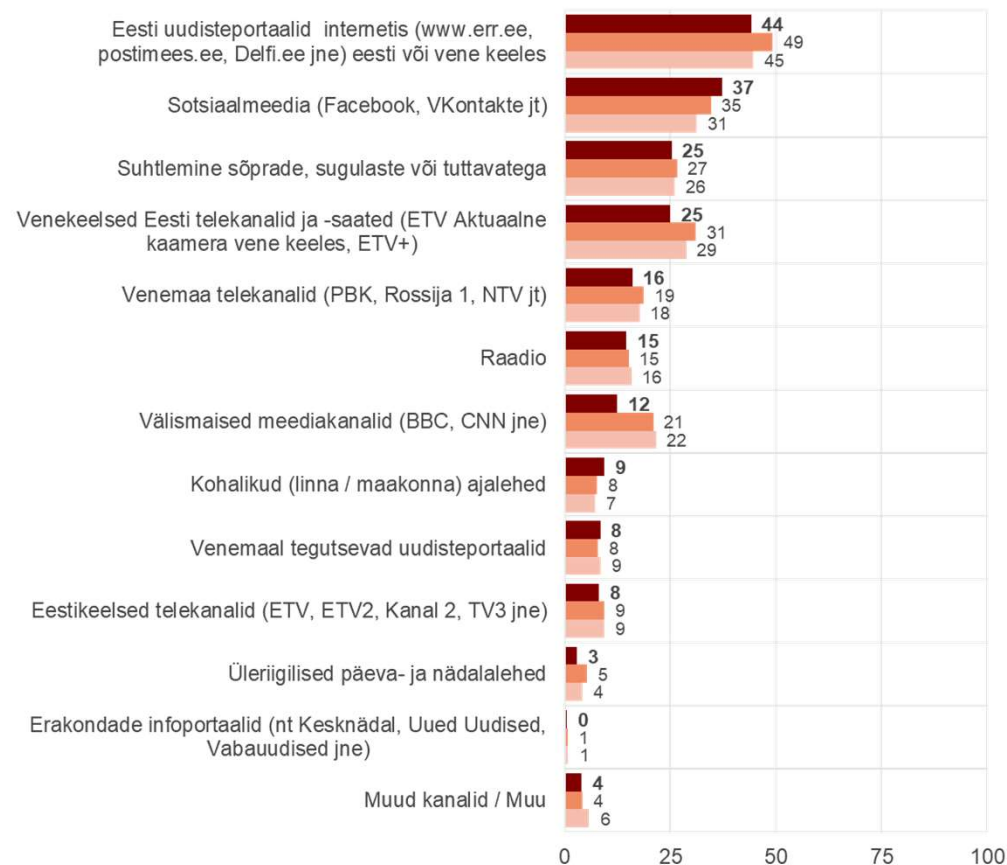
Eestlased

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire august (10.- 14. aug)
■ AA seire juuni (16.- 19. jun)

Muud rahvused

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire august (10.- 14. aug)
■ AA seire juuni (16.- 19. jun)

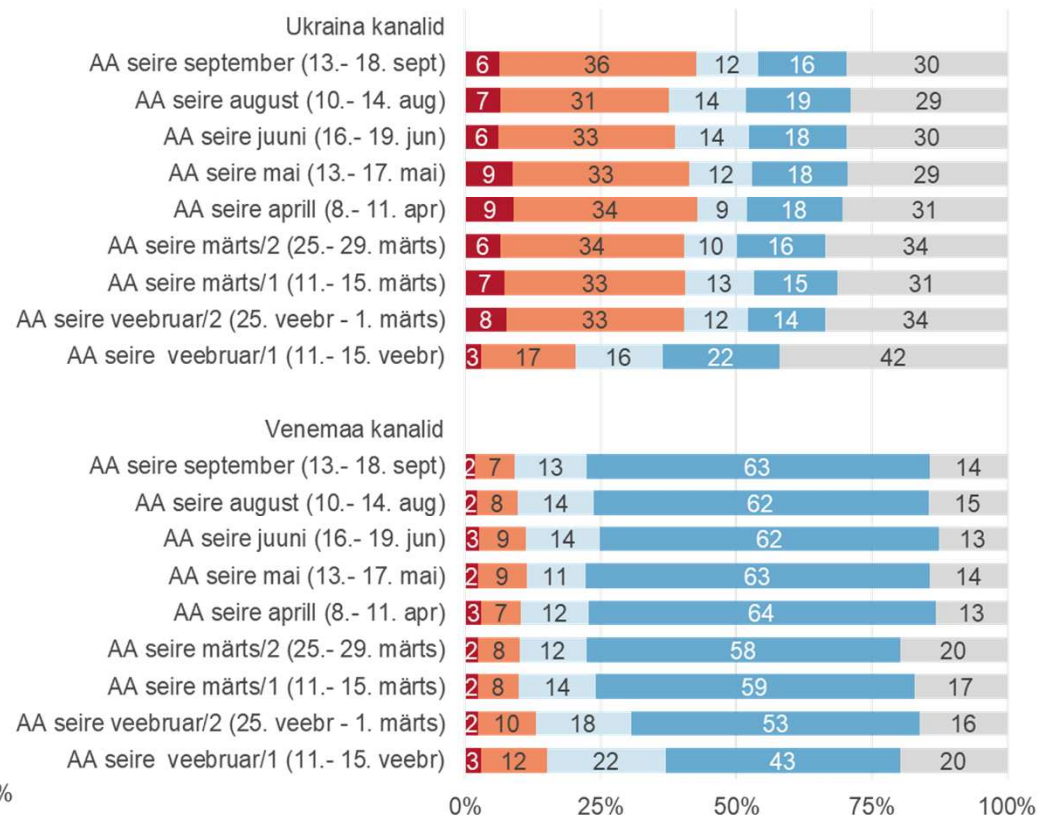
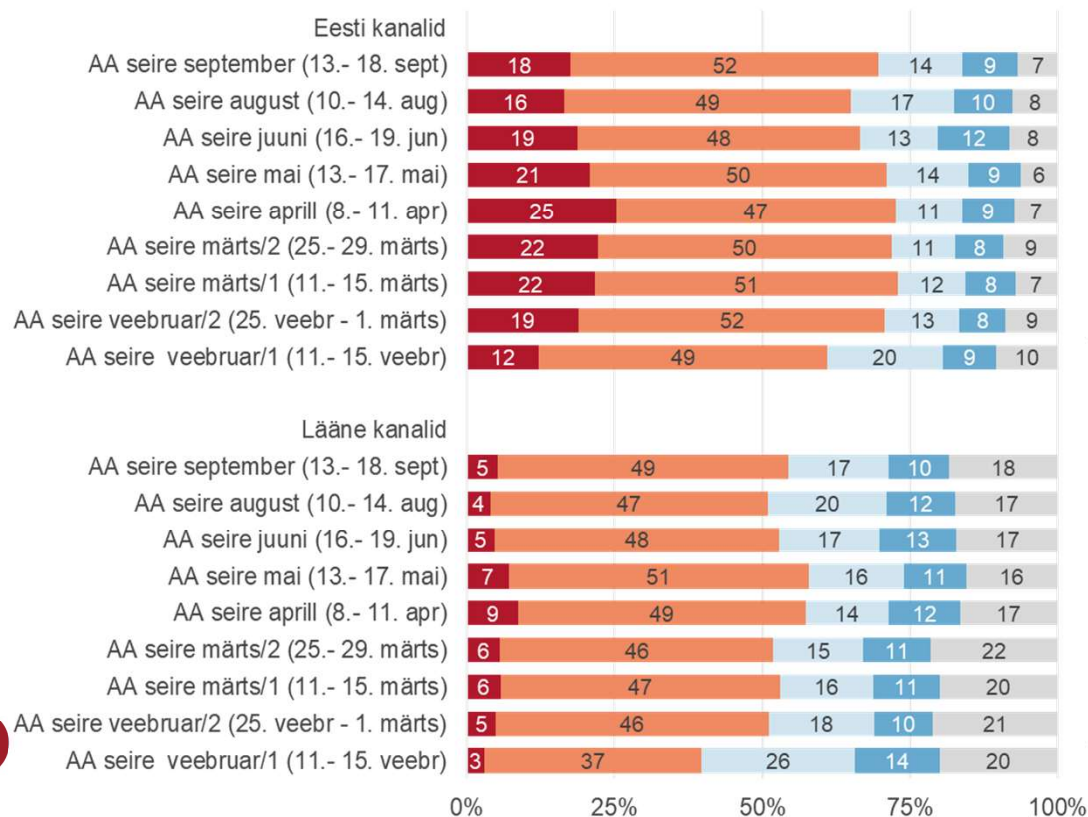

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

Usaldus Eesti ja Venemaa uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

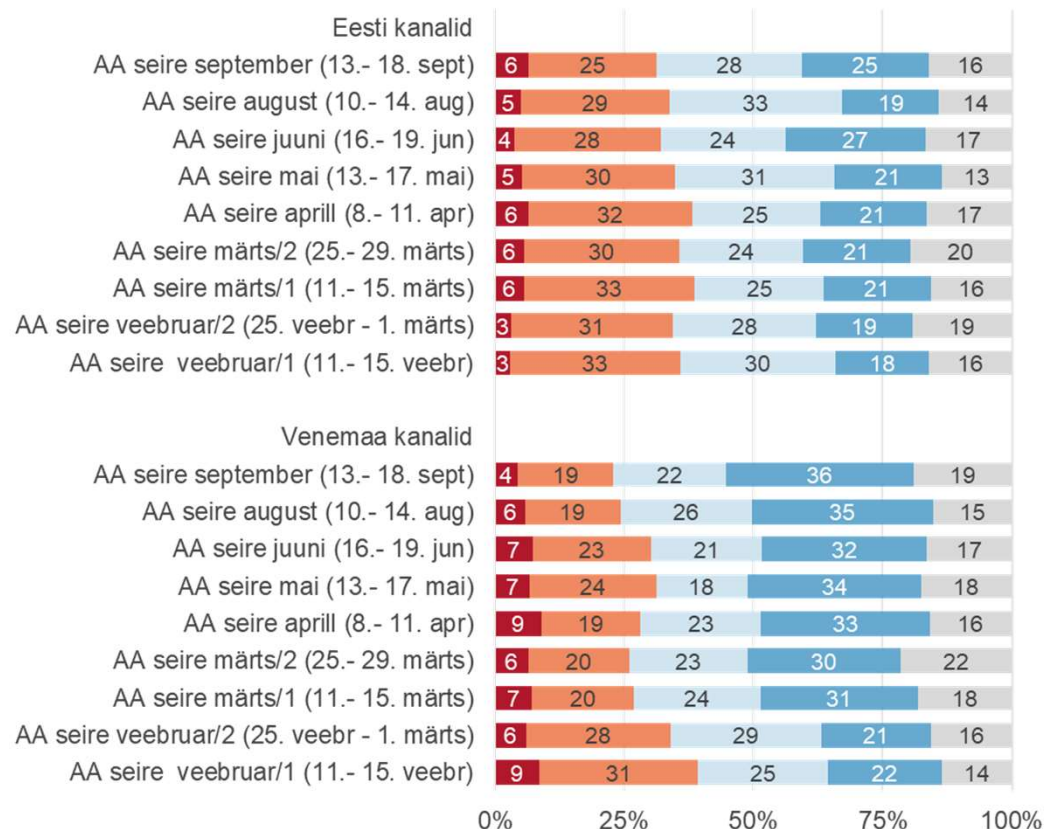
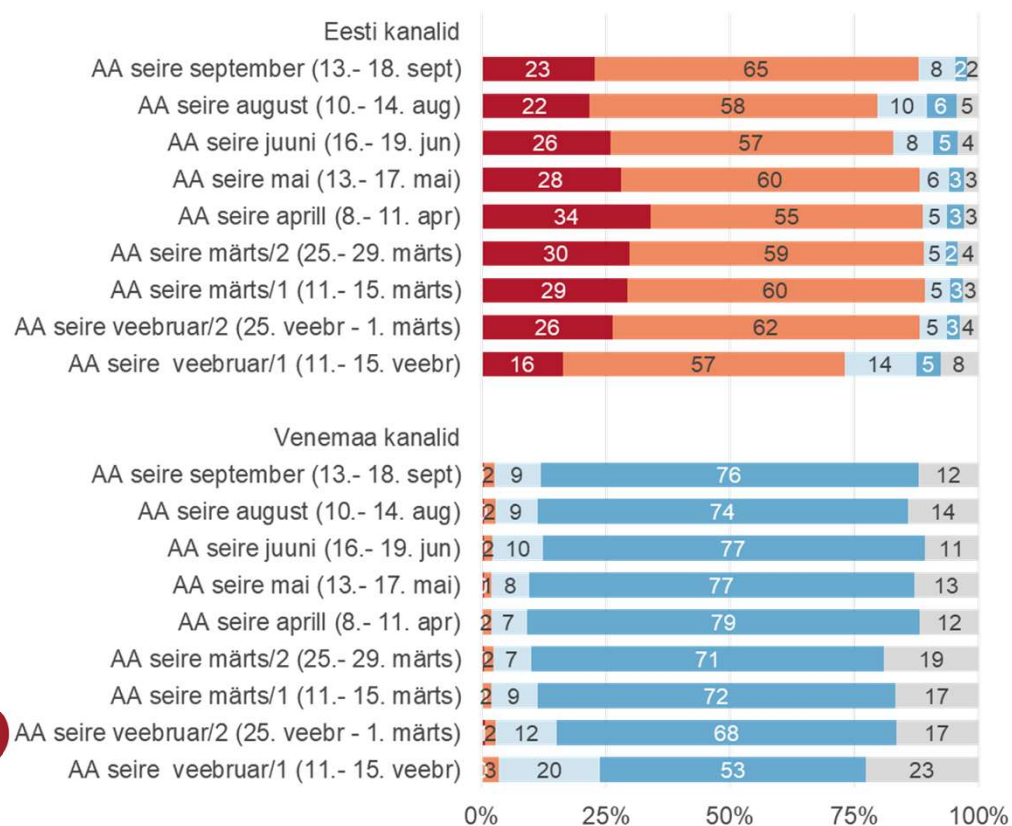
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

Eestlased

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

Muud rahvused

Usaldus Lääne ja Ukraina uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

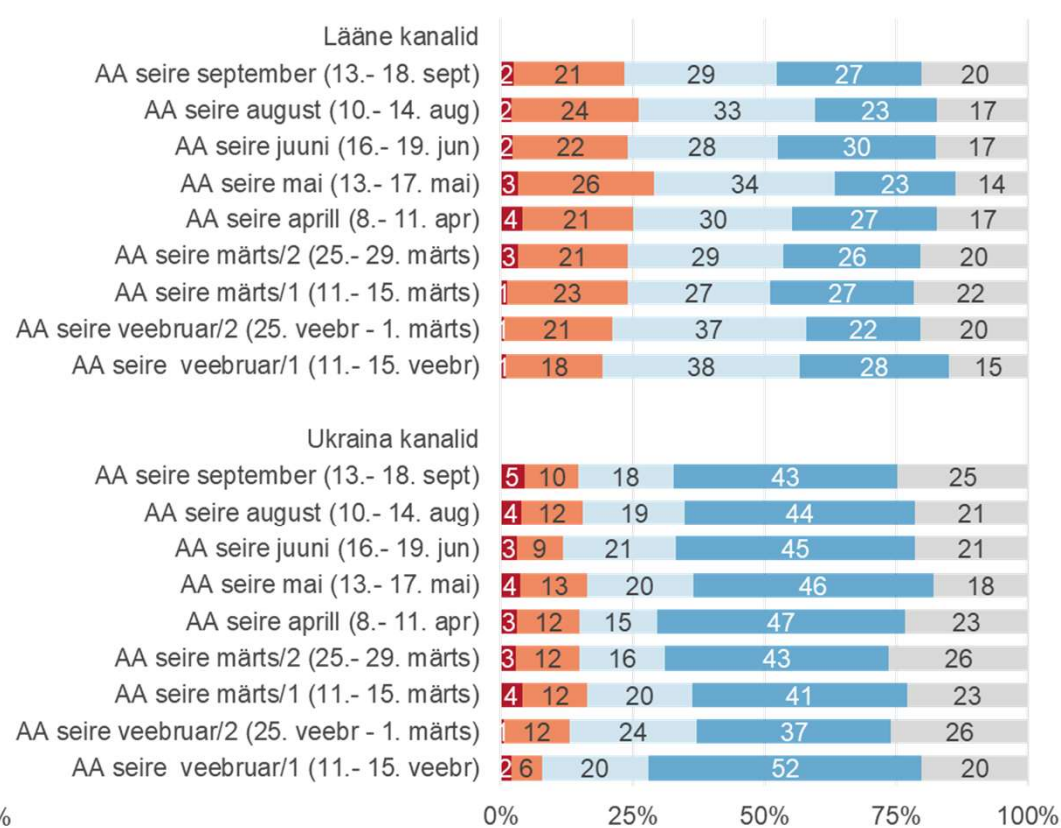
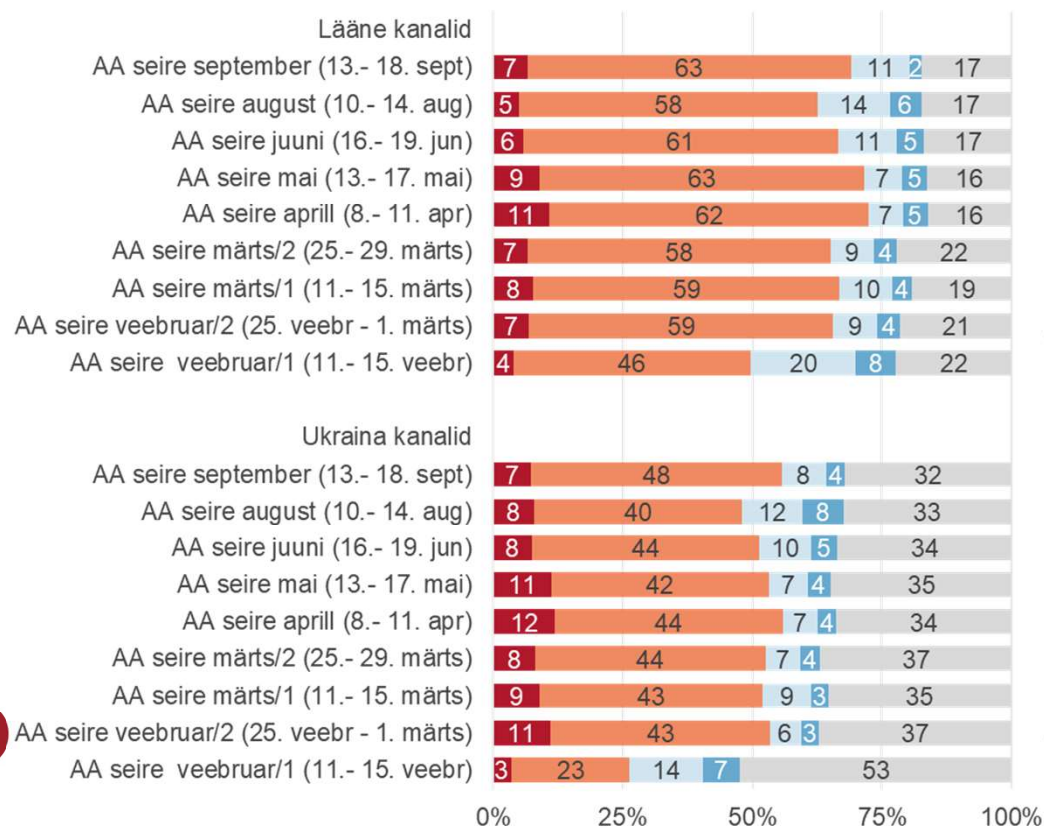
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

Eestlased

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

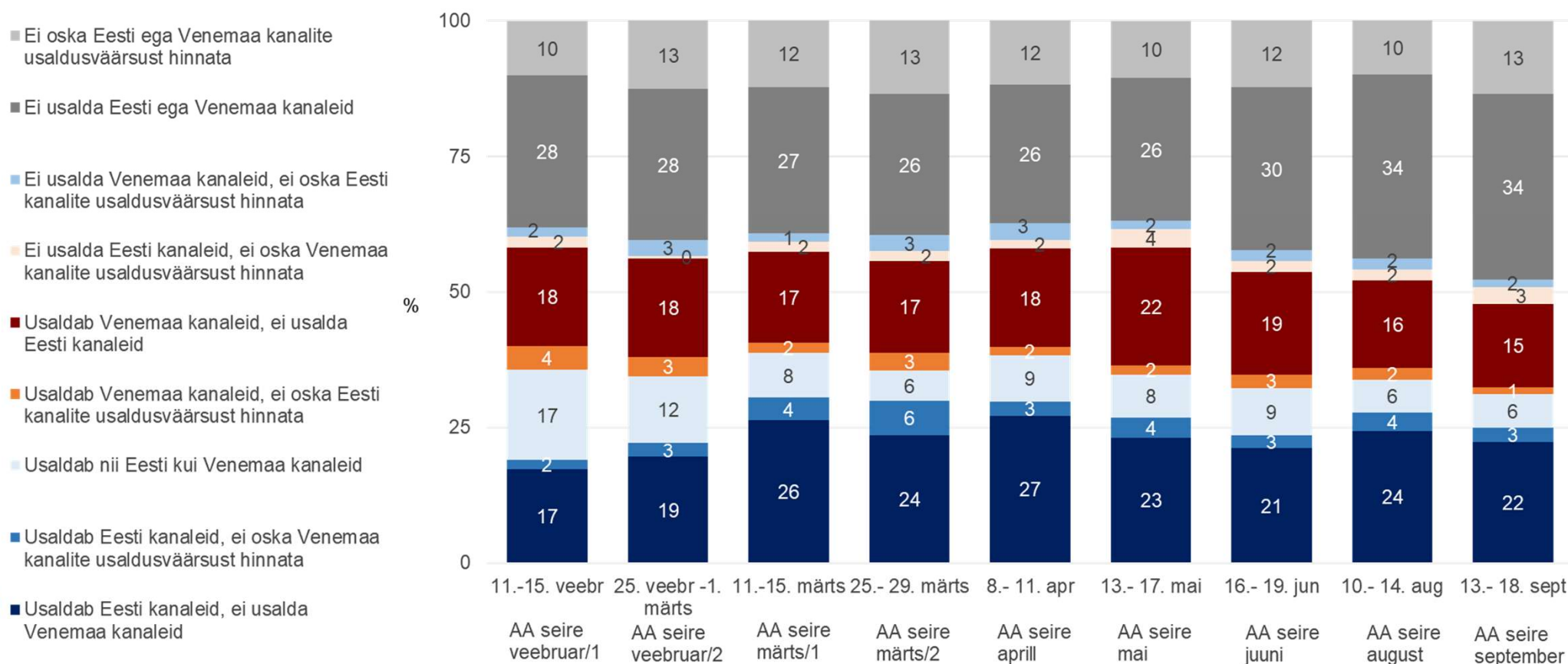
Muud rahvused

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, muudest rahvustest vastajad

Muudest rahvustest vastajad, n=481 (varasemates uuringutes 480-524 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

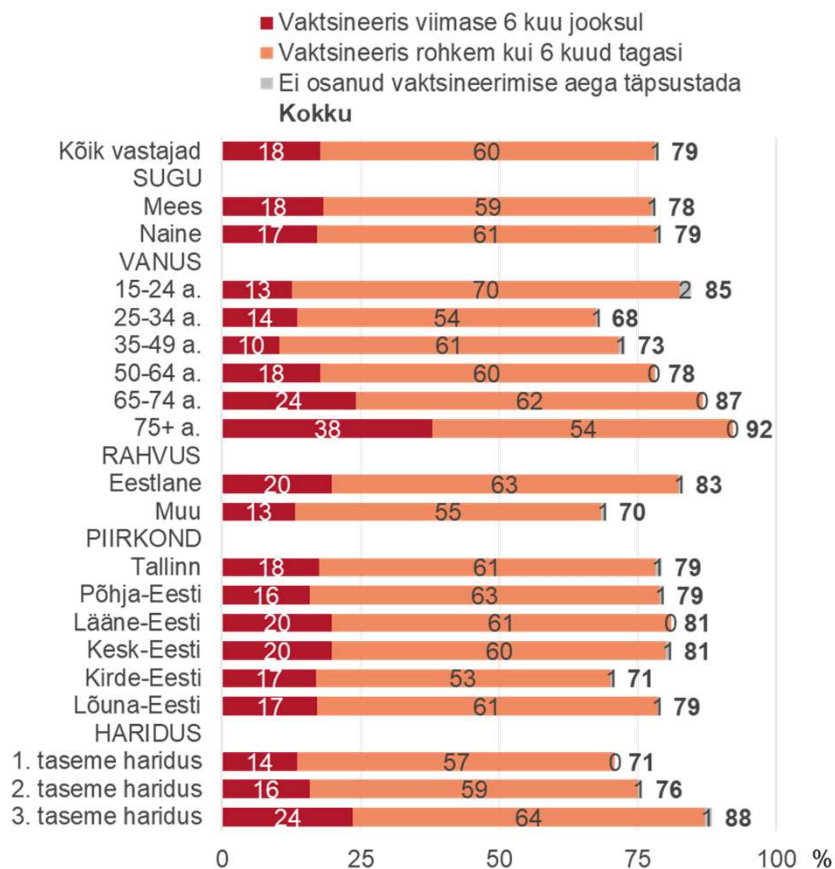
COVID-19 vastu vaksineerimine ja COVID-isse nakatumine

Kõik vastajad, n=1256

Kas Te olete vaksineeritud vähemalt ühe COVID-19 vaktsiini doosiga?

Millal saite viimase COVIDi vaktsiini doosi?

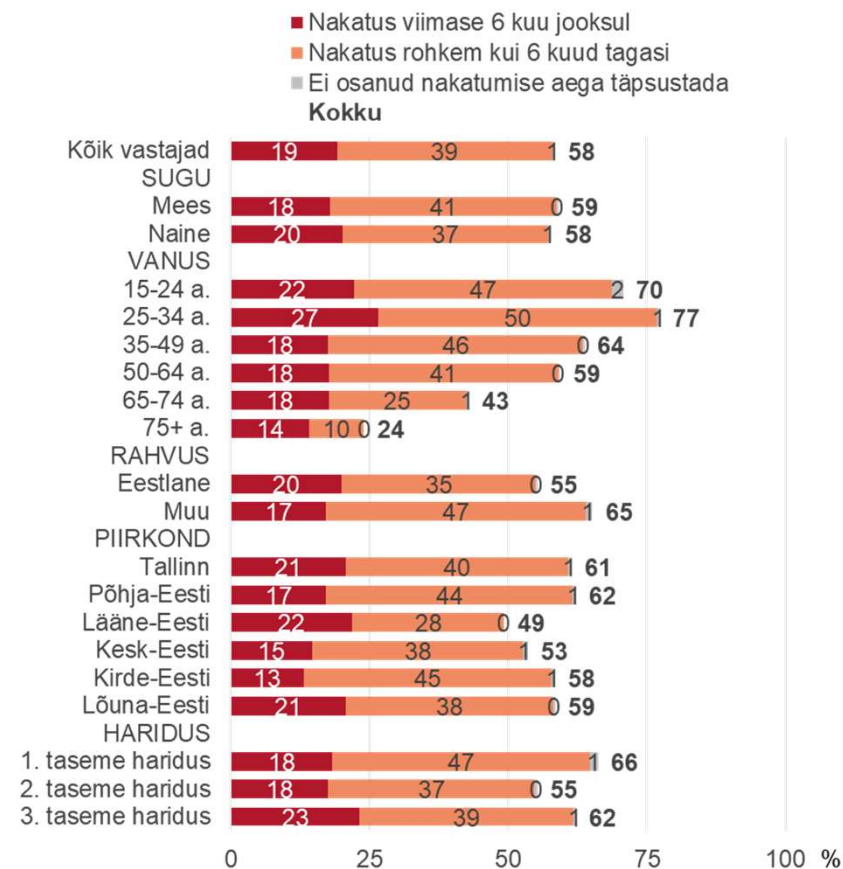
Vaksineerimisena läheb siin arvesse ainult süstitav vaktsiin, mitte COVIDi läbipõdemine; vaksineerimise aeg, millal vaktsiini saite, pole selles küsimuses oluline.

Kas Te olete kunagi olnud nakatunud COVIDisse?

Millal Te viimati nakatusite COVIDisse?

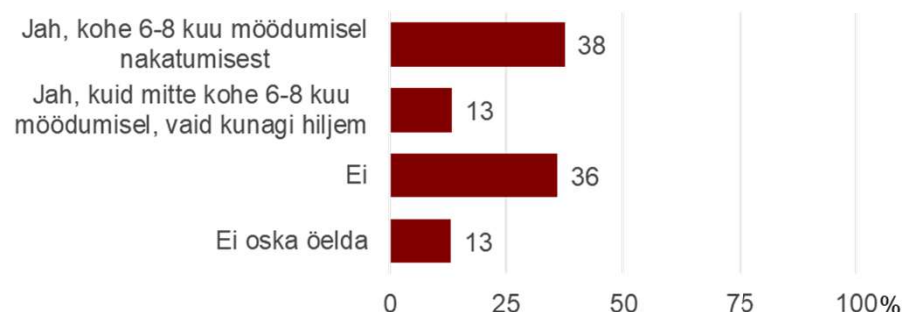
Palun arvestage nii arstilt saadud ametlikku diagnoosi kui ka koduse kiirtesti positiivset tulemust. Vaksineerimine ei lähe nakatumisena arvesse.

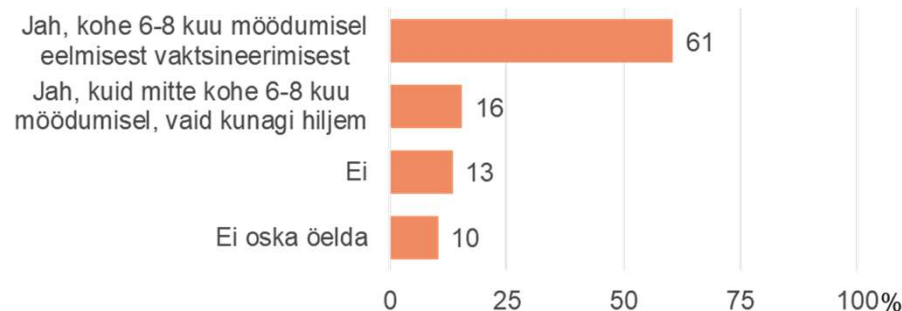
Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaksineerida

Kõik vastajad, n=1256

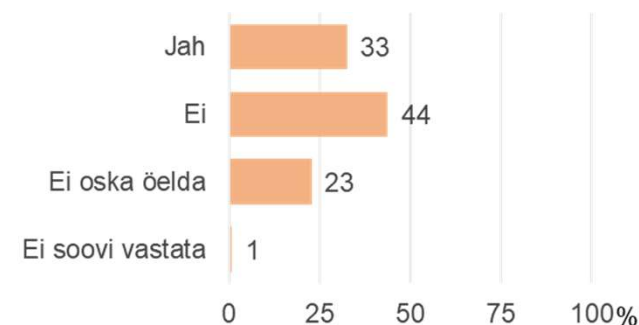
Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu vaksineerida, kui nakatumisest möödub 6-8 kuud? (% , n=227, vastajad, kes on viimase 6 kuu jooksul olnud COVIDisse nakatunud)

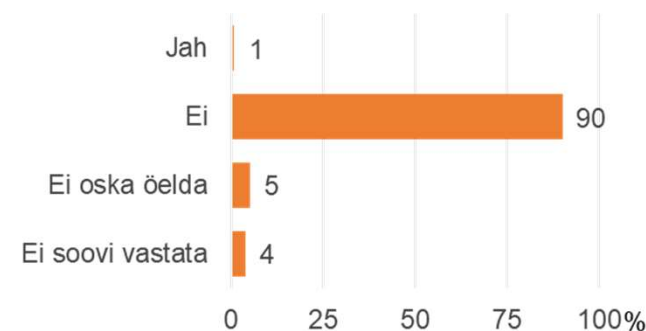
Kas Teil on plaanis end täiendavalt COVIDi vastu vaksineerida (nt teha tõhustusdoos), kui viimasest doosist möödub 6-8 kuud? (% , n=190, vastajad, kes on viimase 6 kuu jooksul saanud COVIDi vaktsiini ning pole sel perioodil COVIDisse nakatunud)

Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu täiendavalt vaksineerida (nt teha tõhustusdoos)? (% , n=602, vastajad, kes on end COVIDi vastu vaksineerinud enam kui 6 kuu eest ega ole viimase 6 kuu jooksul COVIDisse nakatunud)

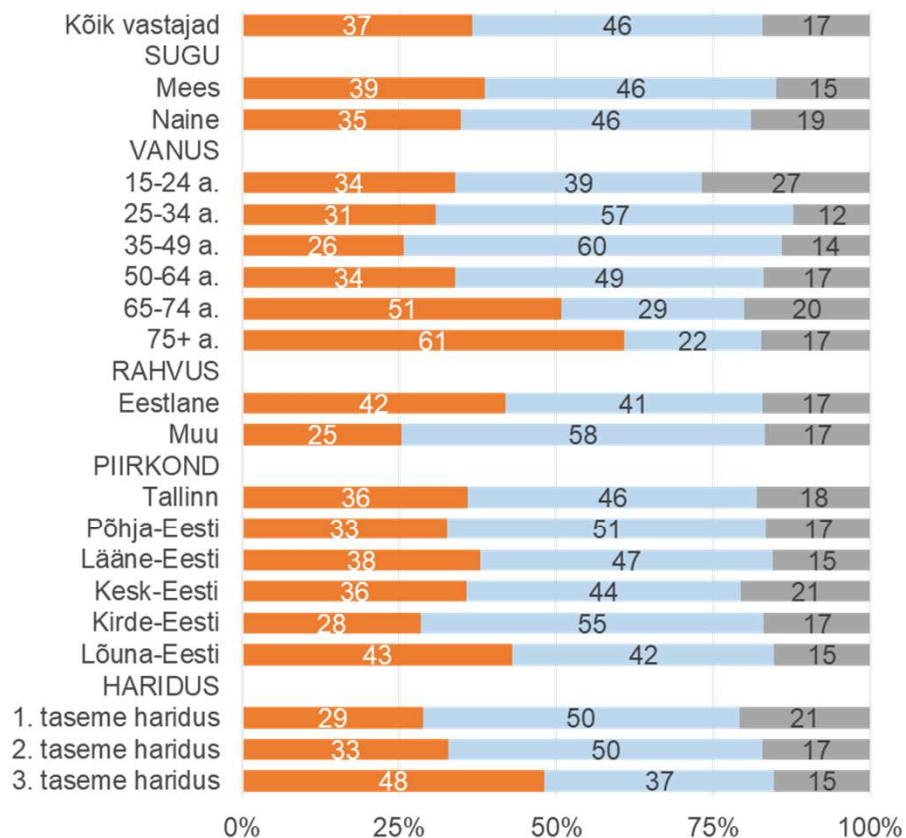
Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu vaksineerida? (% , n=237, vastajad, kes pole end kunagi COVIDi vastu vaksineerinud ega ole viimase 6 kuu jooksul COVIDisse nakatunud)

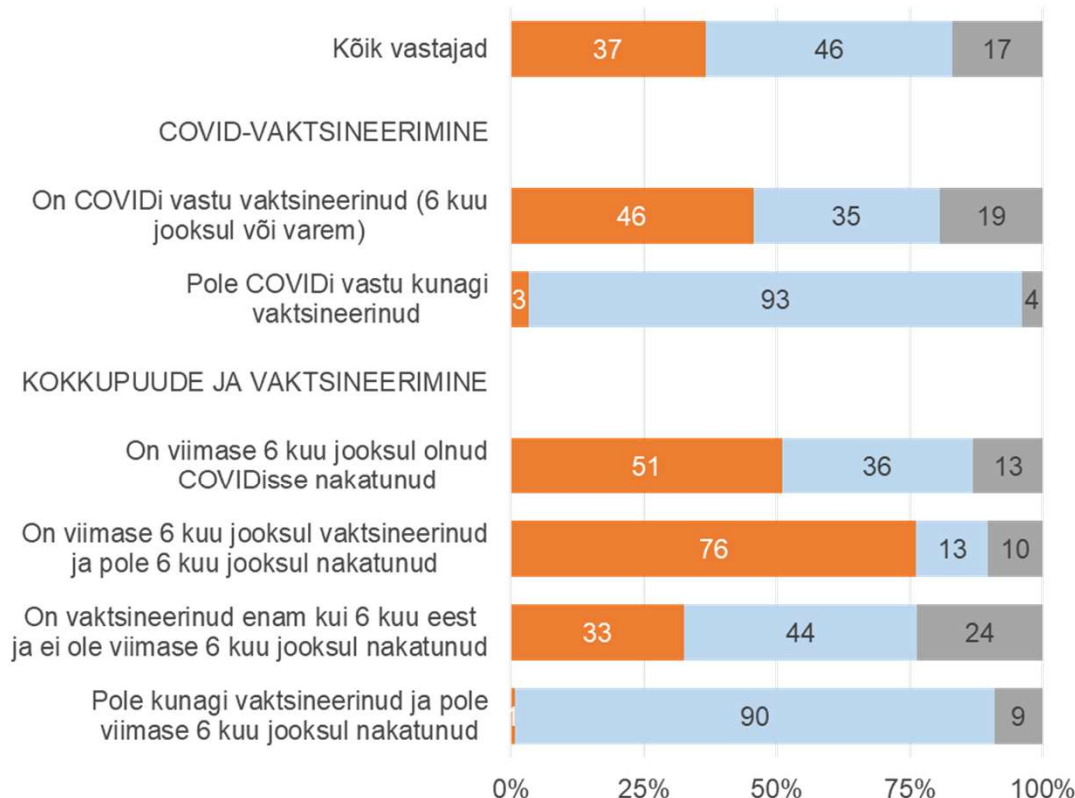
Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaksineerida

Kõik vastajad, n=1256

■ Plaanib (täiendavalt) vaksineerida
■ Ei plaani (täiendavalt) vaksineerida
■ Ei oska öelda/ei soovi vastata

■ Plaanib (täiendavalt) vaksineerida
■ Ei plaani (täiendavalt) vaksineerida
■ Ei oska öelda/ei soovi vastata

Põhjused, miks COVIDi vastu ei soovita vaktsineerida või soovitakse vaktsineerimist edasi lükata

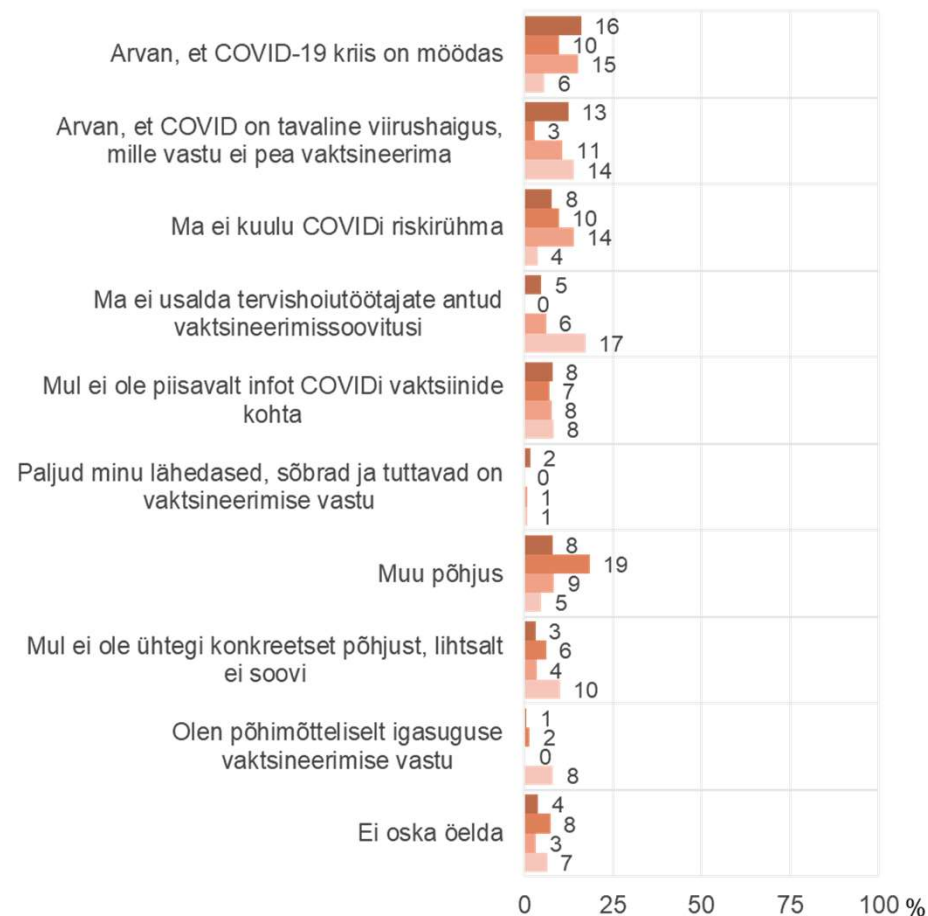
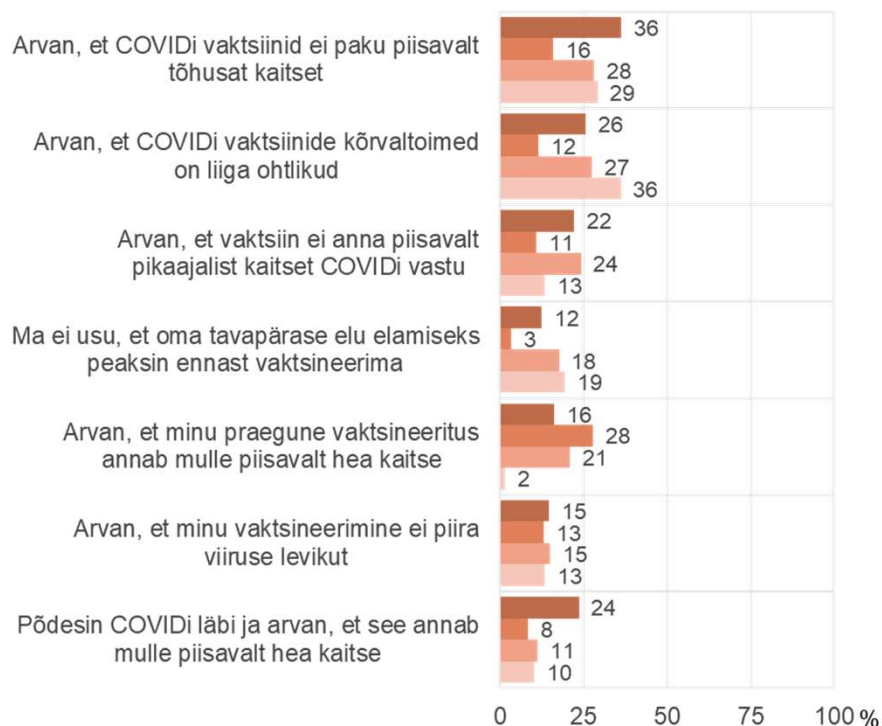
Vastajad, kes ei soovi end (täiendavalt) vaktsineerida lasta, pole võtnud vastu kindlat otsust vaktsineerimise poolt või soovivad vaktsineerimist edasi lükata, n=861

Põhjused, miks COVIDi vastu ei soovita vaktsineerida või soovitakse vaktsineerimist edasi lükata

Vastajad, kes ei soovi end (täiendavalt) vaktsineerida lasta, pole võtnud vastu kindlat otsust vaktsineerimise poolt või soovivad vaktsineerimist edasi lükata, n=861

- On viimase 6 kuu jooksul olnud COVIDisse nakatunud, n=143
- On viimase 6 kuu jooksul vaktsineerinud ja pole 6 kuu jooksul nakatunud, n=77
- On vaktsineerinud enam kui 6 kuu eest ja ei ole viimase 6 kuu jooksul nakatunud, n=408
- Pole kunagi vaktsineerinud ja pole viimase 6 kuu jooksul nakatunud, n=233

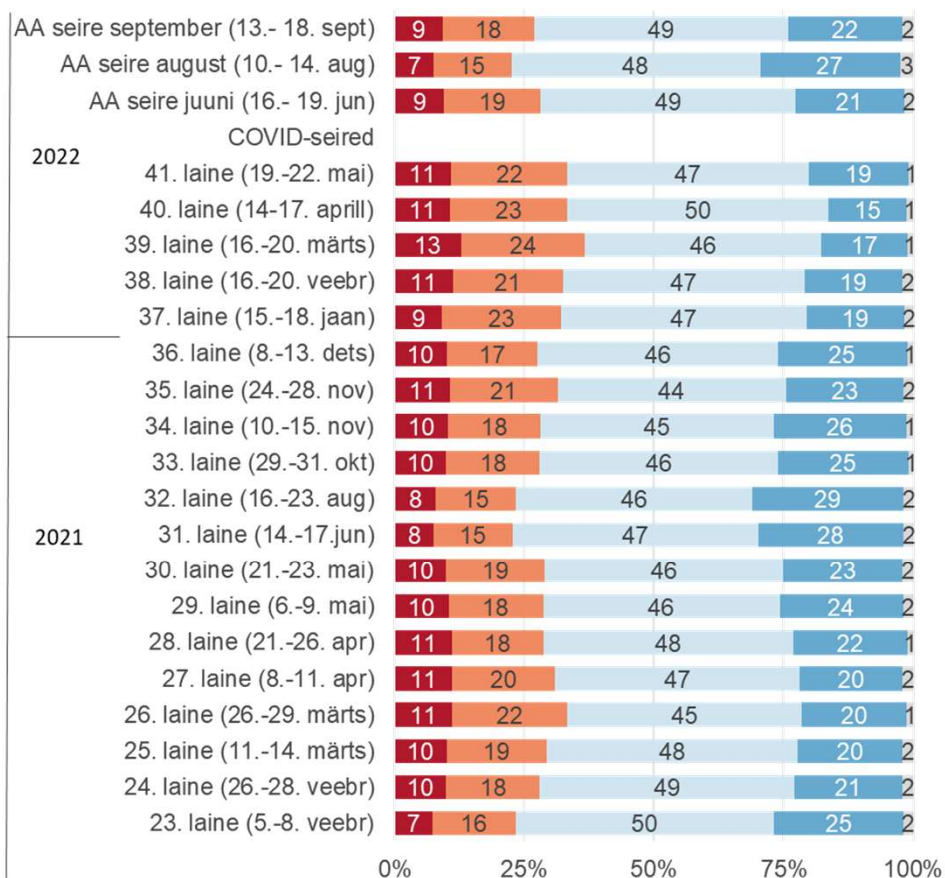

Stressi tundmine

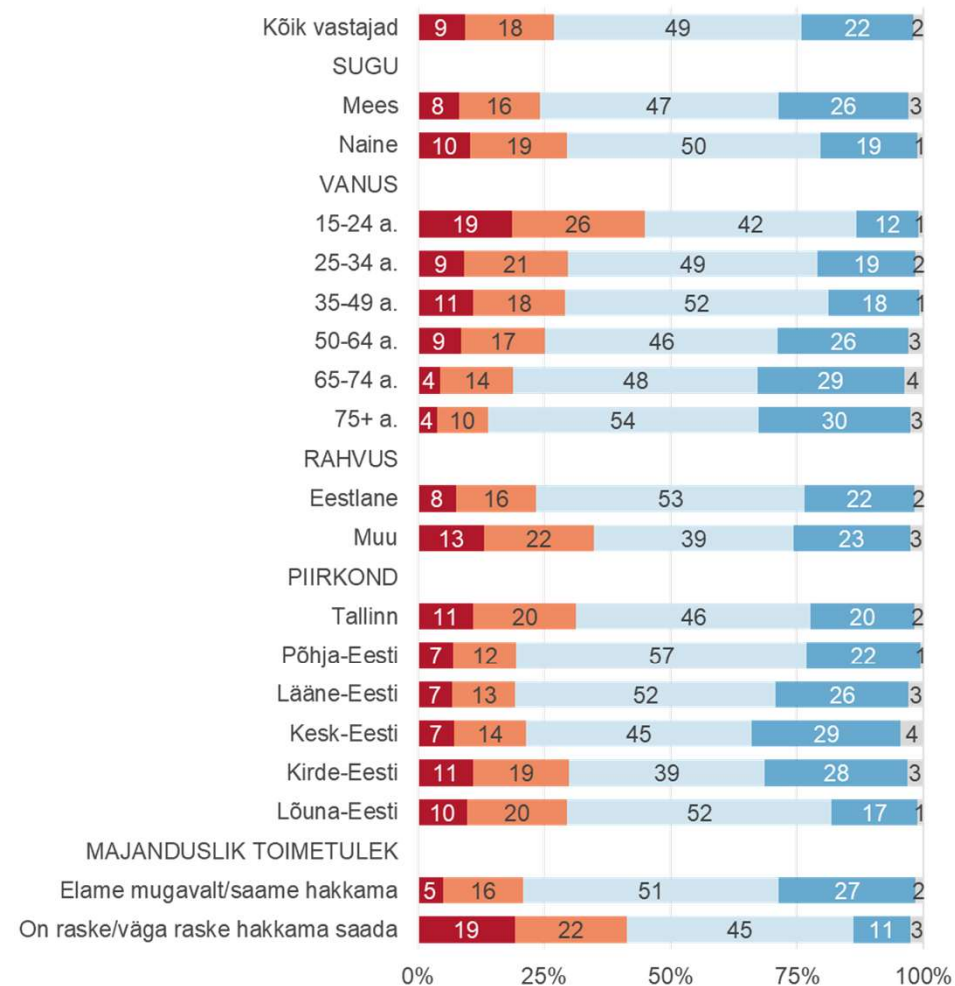
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat)

Kas Te olete viimase 30 päeva jooksul olnud stressis või pinge all?

■ Jah, väga suurel määral ■ Jah, suurel määral ■ Jah, vähesel määral
■ Ei, üldse mitte ■ Ei oska öelda

Taustühmade võrdlus, AA seire (september)

Vaimne tervis

Kõik vastajad, n=1256

(varasemates uuringutes 1253-1509 vastajat)

Vaimse tervise kaardistamiseks esitati vastajaile loetelu 18 probleemi / vaevusega, ning paluti hinnata, kuivõrd on need probleemid teda viimase 4 nädala jooksul häirinud.

Väited mõõtsid kolme erinevat psühholoogilist probleemi (valdkonda):

1) Depressioon või muu meeleoluhäire

(Indikaatorid: kurvameelsus; huvi kadumine; alaväärsustunne; enesesüüdistused; korduvad surma- või enesetapu mõtted; üksildustunne; lootusetus tuleviku suhtes; võimetus rõõmu tunda);

2) Ärevushäire

(Indikaatorid: kiire ärritumine või vihastamine; ärevuse- või hirmutunne; pingetunne või võimetus lõdvestuda; liigne muretsemine paljude asjade pärast; rahutus või kärsitus, nii et ei suuda paigal püsida; kergesti ehmumine);

3) Asteenia ehk vaimne kurnatus

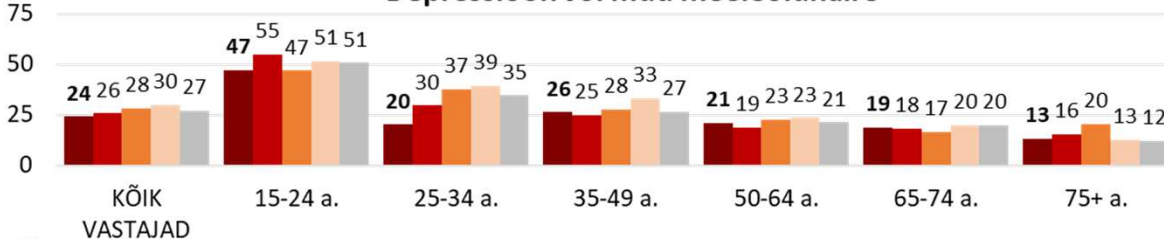
(Indikaatorid: loidus- või väsimustunne; vähenenud tähelepanu- või keskendumisvõime; puhkamine ei taasta jõudu; kiire väsimine).

Lähtuvalt väidetele antud hinnangutest arvutati iga vastaja puhul välja valdkondlik skoor, millest lähtuvalt määratleti, kas vastajal on soodumus antud probleemi (depressioon, ärevushäire või asteenia) esinemiseks või mitte.

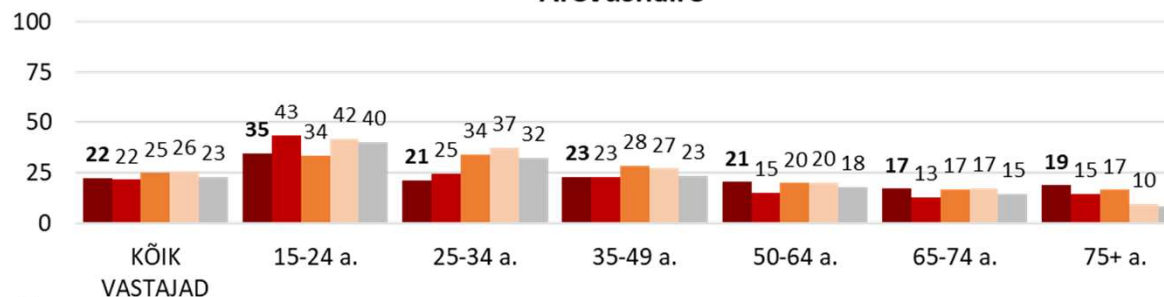
Vastajate osakaal (%), kel esinevad antud vaimse probleemi sümptomid:

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire juuni (16.- 19. jun)
■ COVID-seire 39. laine (16.-20. märts) ■ COVID-seire 38. laine (16.-20. veebr)
■ COVID-seire 35. laine (24.-28. nov)

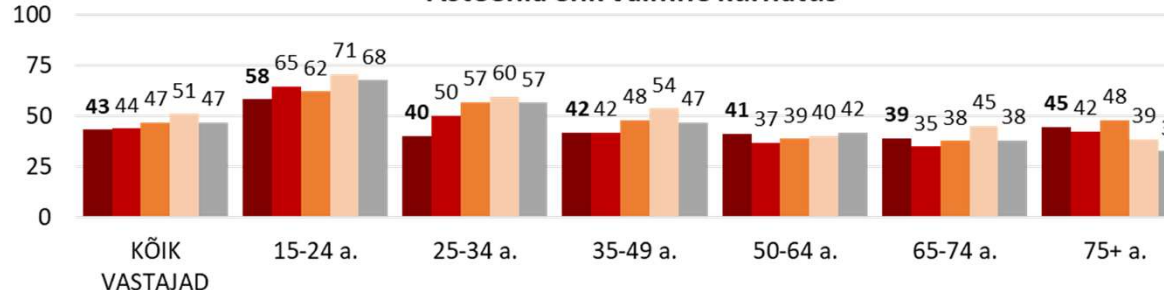
Depressioon või muu meeleoluhäire

Ärevushäire

Asteenia ehk vaimne kurnatus

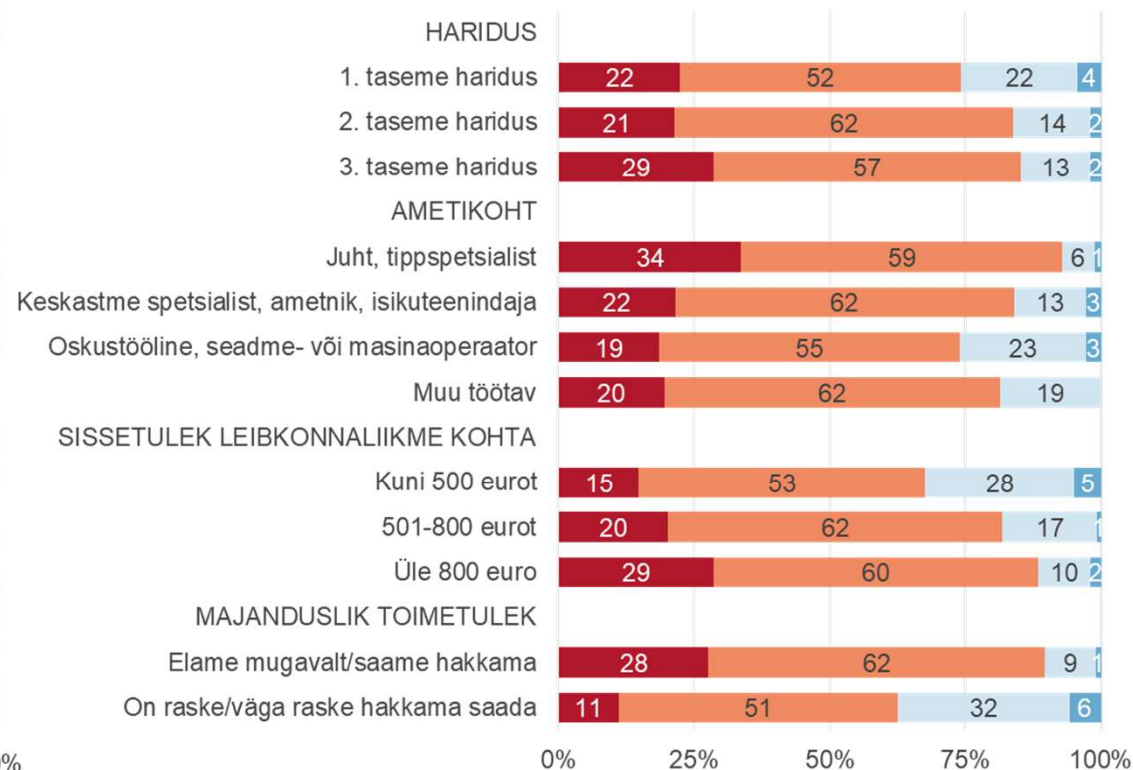
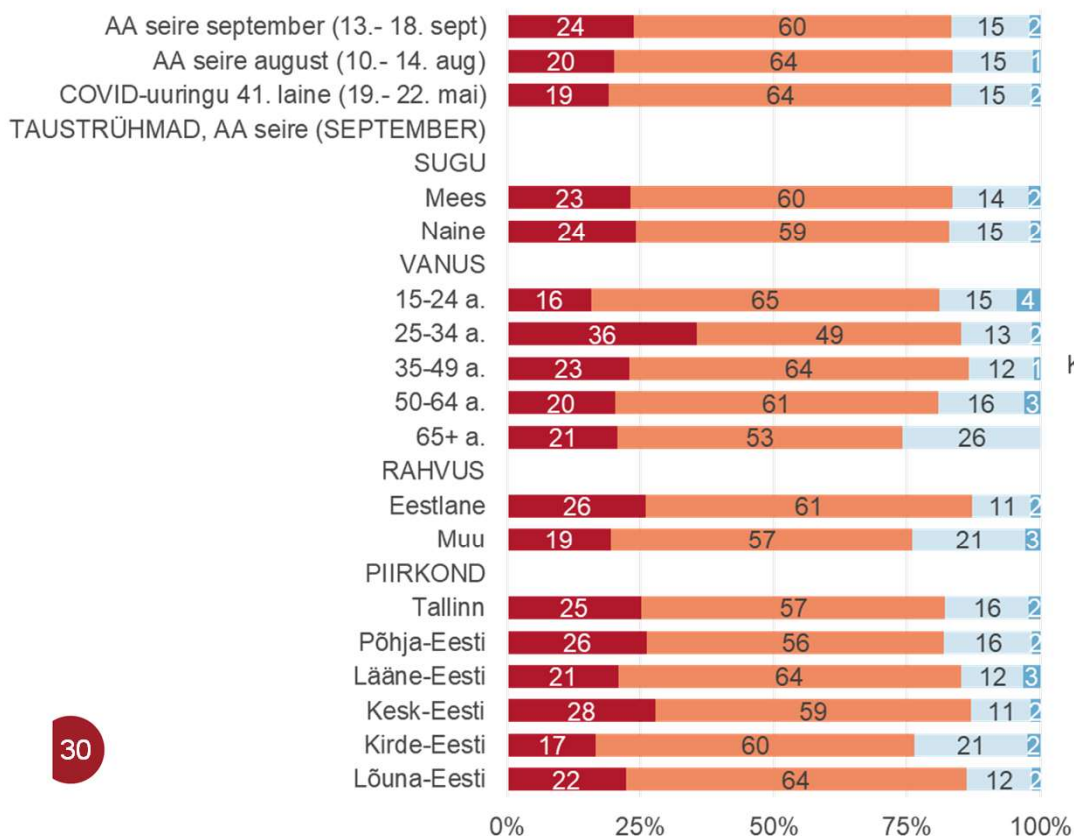

Rahulolu tööeluga

Vastajad, kes töötavad n=811 (varasemates uuringutes 790-801 vastajat)

Kui rahul Te üldiselt olete oma tööeluga?

■ Väga rahul ■ Üsna rahul ■ Mitte eriti rahul ■ Ei ole üldse rahul

Kokkuvõte - 1

- Riigikantselei strateegilise kommunikatsiooni osakonna tellimusel viidi 2022. aasta 13.– 18. septembril läbi üle-eestiline avaliku arvamuse uuring, mille käigus küsitleti veebis ja telefoni teel 1256 vähemalt 15-aastast Eesti elanikku. Varem on sarnased uuringud toimunud ca 1-kuuse intervalliga.
- Võrreldes augustiga on valitsust usaldavate elanike osakaal vähenenud 49%-lt 45%-le. Ülejäänud institutsioonide osas, mille usaldust uuringus mõõdeti, pole muutust toimunud: Riigikogu usaldab 45% (augustis samuti 45%), kohalikke omavalitsusi 64% (augustis 63%) ja presidenti 68% (augustis 67%) elanikest.
- Majanduslikke toimetulekuraskusi kogeb 30% elanikest, sealjuures keskmisest sagedamini 65-74-aastased, muudest rahvustest, Kirde-Eestis elavad, 1. või 2. taseme haridusega või üheliikmelises leibkonnas elavad inimesed. Võrreldes augustiga pole majanduslike toimetulekuraskustega inimeste osakaal muutunud (toona 28%), ning ka tuleviku osas majanduslikku ebakindlust tundvate inimeste osakaal on jäänud samaks (augustis 59% ja septembris 60%). Eluga rahulolu on samas pisut vähenenud: augustis oli eluga rahul 65% ja septembris 61% elanikest.
- Elanike turvatunne võrreldes augustiga muutunud pole - 52% elanikest (augustis 50%) hinnangul võib Eesti riik end praegusel ajal tunda turvaliselt ning 69% elanikest (augustis 67%) tunneb end praegusel ajal Eesti riigis elades turvaliselt. Selles osas, kui turvaliselt Eesti riik end praegusel ajal tunda võib, eestlaste ja muudest rahvustest elanike arvamused kattuvad, kuid enda turvalisust Eesti riigis elades tunnetavad muudest rahvustest elanikud oluliselt väiksemana kui eestlased, ning võrreldes augustiga on rahvusrühmade vahelised erinevused suurenenud. Eestlastest tunneb end Eesti riigis elades turvaliselt 75% (augustis 69%) ning muudest rahvustest elanikest 58% (augustis 64%).
- Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümbolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Võrreldes eestlastega omavad need monumendid enam tähendust muudest rahvustest elanike jaoks, kellest 56% jaoks tähendavad need võimalust meenutada rahu väärtust ja hinda, 44% jaoks sümboliseerivad võitu fašismi üle, 43% jaoks on olulised selleks, et mälestada kõiki inimesi, kes II maailmasõjas hukkusid või sõja tõttu kannatasid (augustis 51%) ning 39% jaoks olulised selleks, et mälestada oma sugulasi/lähedasi, kes II maailmasõjas hukkusid või sõja tõttu kannatasid. Muid tähendusi omistasid mitte-eestlased neile monumentidele harvemini. Eestlaste jaoks tähendavad need monumendid eelkõige meeldetuletust EV omariikluse ja vabaduse kaotusest (29%) ning 47% jaoks ei oma need monumendid üldse mingit tähendust (muudest rahvustest elanikest vastavalt 13%). Võrreldes augustiga on mõnevõrra vähenenud nende monumentide seostamine rahu väärtuse/hinna meenutamise ja II maailmasõjas hukkunud/sõja tõttu kannatanud inimeste mälestamisega.

Kokkuvõte - 2

- Muudest rahvustest elanikest 51% peab enda jaoks oluliseks külastada II maailmasõjas langenute haudu (augustis 54% ja juunis 60%). Eestlastest peab sõjas langenute haudade külastamist enda jaoks oluliseks 12% (augustis ja juunis 13%, muutust pole). Võrreldes augustiga on toetus sõjas langenute säilmete ümbermatmisele avalikust ruumist kalmistutele eestlaste seas pisut kasvanud (augustis toetas seda 82% ja septembris 86%), kuid muudest rahvustest elanike seas veidi vähenenud (augustis toetas 55% ja septembris 50%). Siiski on antud näitaja muudest rahvustest elanike seas jätkuvalt oluliselt kõrgem kui juunis (toona toetas sõjas langenute säilmete ümbermatmist 39% muudest rahvustest elanikest). Võrreldes augustiga on muudest rahvustest elanike seas pisut vähenenud arvamus, et sõjamonumentide ümberpaigutamine ja asendamine põhjustab Eesti ühiskonnas asjatuid pingeid (augustis arvas nii 79% ja septembris 73% muudest rahvustest elanikest).
- Võrreldes augustiga pole elanike toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele muutunud: põgenike vastuvõtmist toetab 74% ja selle vastu on 20% elanikest. Eestlastest toetab Ukraina põgenike vastuvõtmist 84% ja muudest rahvustest elanikest 53% (augustis vastavalt 83% ja 56%, muutust pole).
- Uudiste ja teadmiste hankimise vahendina on eestlaste jaoks jätkuvalt kõige olulisemad infoallikad eestikeelsed telekanalid (kolme olulisema allika seas nimetas septembris 73% ja augustis 67%, st olulisus on kasvanud), Eesti uudisteportaalid (58%) ja raadio (38%). Muudest rahvustest elanike jaoks on kõige olulisemaks infoallikaks samuti Eesti uudisteportaalid (44%), kuid ka sotsiaalmeedia (37%, sh kõige sagedamini Facebook ja YouTube), suhtlemine sõprade/sugulaste/tuttavatega (25%) ja venekeelsed Eesti telekanalid ja –saated (septembris 25% ja augustis 31%, st olulisus on vähenenud). Venemaa telekanalid on oluliseks infokanaliks 16%-i ning Venemaal tegutsevad uudisteportaalid 8%-i muudest rahvustest elanike jaoks. Kokku mainis Venemaa meediakanaleid endale oluliste infokanalitena 21% muudest rahvustest elanikest (augustis ja juunis oli vastav näitaja 24% ning aprillis ja mais 30%).
- Kui suvekuudel eestlaste usaldus Venemaa-Ukraina konflikti teemal info saamisel Eesti, Lääne ja Ukraina meediakanalite vastu vähenes, siis septembris on usaldus taastunud kevadisel tasemel: Eesti kanaleid usaldab 88% (augustis 80% ja mais 88%), Lääne kanaleid 69% (augustis 63% ja mais 71%) ning Ukraina kanaleid 56% (augustis 48% ja mais 53%) eestlastest. Usaldus Venemaa meediakanalite vastu püsib eestlaste seas stabiilselt madal (3%). Muudest rahvustest elanike usaldus meediakanalite vastu pole võrreldes augustiga muutunud: Eesti kanaleid usaldab 31% (augustis 34%), Venemaa kanaleid 23% (augustis 24%), Lääne kanaleid 23% (augustis 26%) ning Ukraina kanaleid 15% (augustis 16%) muudest rahvustest elanikest. Muudest rahvustest elanike usaldus Venemaa meediakanalite vastu oli kõrgem juunis ja mais (30-31%).

Kokkuvõte - 3

- Küsitlusele vastanutest 79% on COVIDi vastu vaktsineeritud, sealjuures 18% saanud vaktsiini viimase 6 kuu jooksul. COVIDisse on olnud nakatunud 58% elanikest, sealjuures 19% viimase 6 kuu jooksul. Tulevikus plaanib end lasta COVIDi vastu vaktsineerida (teha kas esimese süsti, vaktsineerimiskuuri lõpuni viia või teha tõhustusdoosi) 37% elanikest. Elanikest 46% end (rohkem) COVIDi vastu vaktsineerida lasta ei soovi ning 17%-l puudub kindel seisukoht. Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaktsineerida lasta on keskmisest kõrgem 65-aastaste ja eakamate, eestlaste, 3. taseme haridusega või Lõuna-Eestis elavate inimeste seas. Vastu on enda vaktsineerimisele keskmisest sagedamini 25-49-aastased, muudest rahvustest, 1. või 2. taseme haridusega, madala sissetulekuga või Kirde-Eestis elavad inimesed. COVIDi vastu vaktsineeritud inimestest on valmis end tulevikus täiendavalt COVIDi vastu vaktsineerida laskma 46%, kuid seni vaktsineerimata inimestest vaid 3%.
- Vastajatel, kes ei soovi end (täiendavalt) COVIDi vastu vaktsineerida lasta, kes pole võtnud vastu kindlat otsust vaktsineerimise poolt või kes soovivad vaktsineerimist edasi lükata (st ei soovi vaktsineerida mitte 6-8 kuu möödudes viimasest vaktsineerimisest/läbipõdemisest, vaid kunagi hiljem), paluti oma seisukohta põhjendada. Kõige sagedamini toodi põhjuseks seda, et COVID-vaktsiinid pole (vastajate arvates) piisavalt tõhusad, et nende kõrvaltoimed on liiga ohtlikud ning et nad ei paku piisavalt pikaajalist kaitset COVIDi vastu.
- Kui augustis elanike stressitase vähenes, siis septembris on see taas tõusnud juunikuu tasemele – 30 päeva jooksul stressi kogenute osakaal kasvas 71%-lt 76%-le, sealjuures suurel määral stressi kogenute osakaal 23%-lt 27%-le. Eestlastest on 30 päeva jooksul stressi kogenud 77%, sealjuures 23% suurel määral; muudest rahvustest elanikest vastavalt 74% ja 35%.
- Kokkuvõttes: Eesti elanike eluga rahulolu ja usaldus valitsuse vastu on võrreldes augustiga pisut vähenenud ning stressitase pisut kasvanud. Turvatunne, majanduslik toimetulek/kindlustunne ning toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele augustiga võrreldes muutunud pole. Võrreldes augustiga on toetus II maailmasõjas langenute säilmete ümbermatmisele eestlaste seas pisut kasvanud ja muudest rahvustest elanike seas vähenenud (kuid siiski on muudest rahvustest elanike toetus sellele jätkuvalt kõrgem kui juunis).

Tellija: Riigikantselei

Tellija kontaktisik: Marianna Makarova

Teostaja: Turu-uuringute AS

Raport: Vaike Vainu

Veebiküsitluse haldamine: Kristel Merusk

Telefoniküsitluse haldamine: Angelina Oblikas

Ankeedi tõlge, programmeerimine ja andmetöötlus: Irina Strapatsšuk

Pärnu mnt. 102, 11312 Tallinn

Tel: +(372) 585 29 700

turu-uuringute.eu

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Avaliku arvamuse seireuuring

September

Küsitlus 15a. ja vanema elanikkonna seas
13.– 18. september 2022

Sisukord

- Sisukord.....Slaid 2
- Uuringu taust.....Slaid 3
- Valimi profiil.....Slaid 4
- Usaldus riigiinstitutsioonide vastu.....Slaidid 5-6
- Majanduslik toimetulek ja kindlustunne,
eluga rahulolu.....Slaidid 7-9
- Turvalisus.....Slaid 10
- NL sümboolikaga sõjamonumentide tähendus ja
suhtumine nende teisaldamisse...Slaidid 11-14
- Suhtumine Ukraina sõjapõgenike
vastuvõtmisesse.....Slaidid 15-16
- Olulised infokanalid.....Slaidid 17-18
- Usaldus uudistekanalite vastu.....Slaidid 19-22
- Suhtumine COVID-vastu vaktsineerimisse.....Slaidid 23-27
- Stress, mured ja vaimne tervis.....Slaidid 28-29
- Rahulolu tööeluga.....Slaid 30
- Kokkuvõte.....Slaidid 31-33
- Uuringu läbiviijad.....Slaid 34

Uuringu taust

- **Eesmärk**

- Uuringu eesmärgiks oli kaardistada elanike hoiakuid erinevatel ühiskonnas olulistel teemadel (nt turvatunne, suhtumine Nõukogude sümboolikaga mälestusmärkide teisaldamisse, usaldus poliitiliste institutsioonide ja meediakanalite vastu, majanduslik toimetulek jne.).

- **Sihtrühm, valim ja küsitlustöö**

- Uuringu sihtrühmaks on Eesti elanikud vanuses 15a. ja vanemad. Kokku vastas küsitlusele 1256 inimest.
- Valim on esinduslik Eesti regioonide, asulatüübi, vastaja soo, vanuserühma ja rahvuse suhtes. Lisaks põhivalimile (1003 Eesti elanikku) moodustati ka Ida-Virumaa lisavalim suurusega 253 vastajat.
- Küsitlus viidi läbi veebi- ja telefoniküsitluse kombineeritud meetodil. Küsitlus toimus ajavahemikus 13.– 18. september 2022.

- **Tellij**

- Tulemuste omandiõigus kuulub tellijale. Uuringu tellijaks on Riigikantselei.

- **Veapiirid**

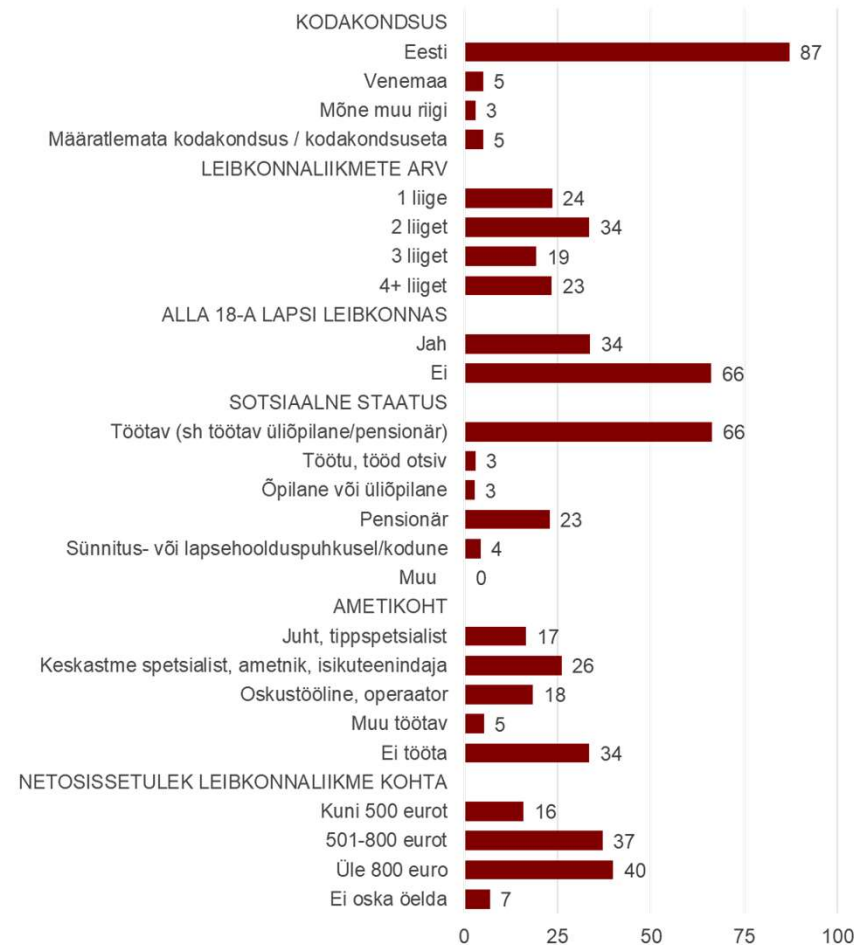
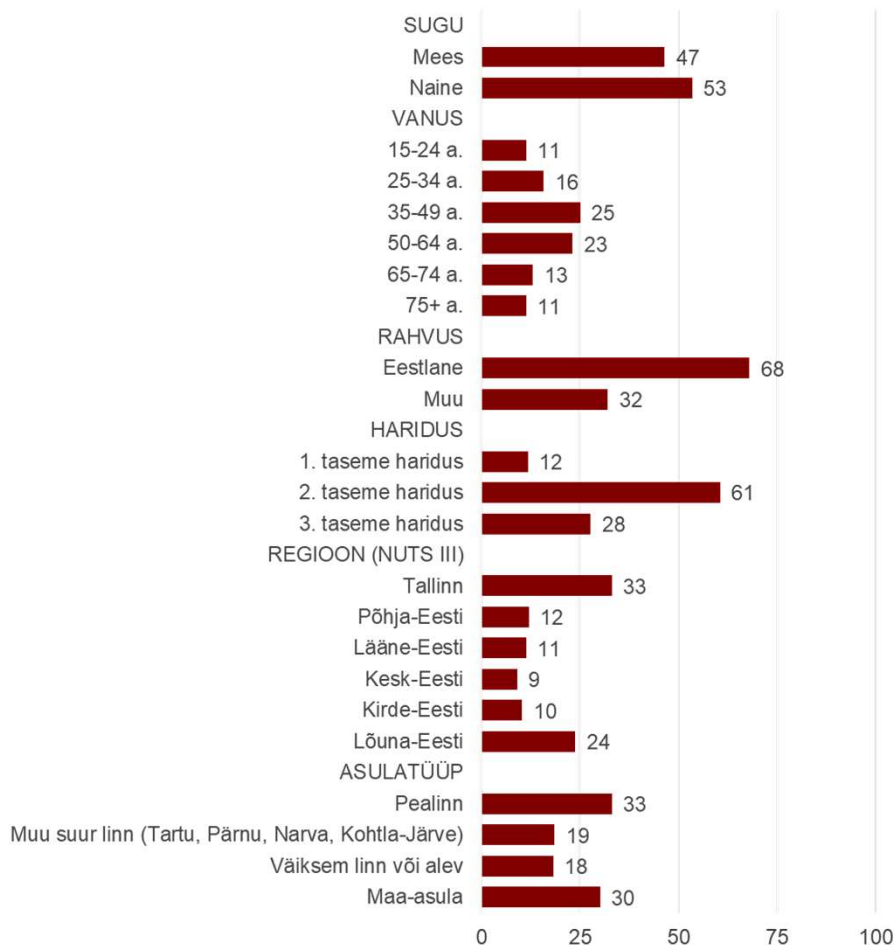
- Tulemuste laiendamisel üldkogumile (15-aastased ja vanemad elanikud) tekkida võiva maksimaalse valimivea suurus jääb 95%-lisel usaldusnivool 2,52% piiresse (väiksemate gruppide, nt vanuserühmad, vaatlemisel võib viga olla suurem).

- **Võrdlusandmed**

- Käesolevas raportis on ajaliste võrdluste tegemisel kasutatud andmeid nii varasematest samalaadsetest avaliku arvamuse seireuuringutest kui ka varasematest COVIDi-teemalistest seireuuringutest.

Valimi profiil

N=1256, %

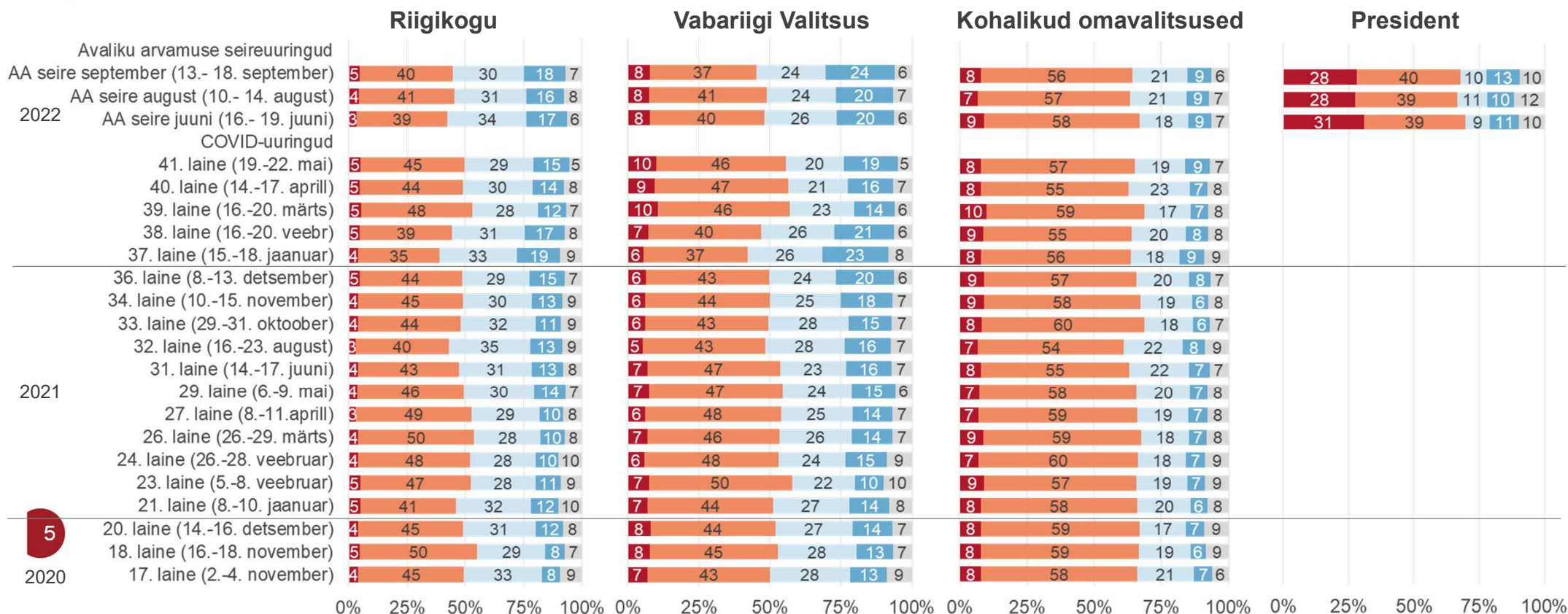
* HARIDUS: **1. taseme haridus:** Alg- või põhiharidus, kutseharidus põhihariduse baasil; **2. taseme haridus:** kesk- või keskeriharidus, kutseharidus keskerihariduse baasil; **3. taseme haridus:** kõrgharidus

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, ajaline võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1257 vastajat)

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigiinstitutsioone?

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

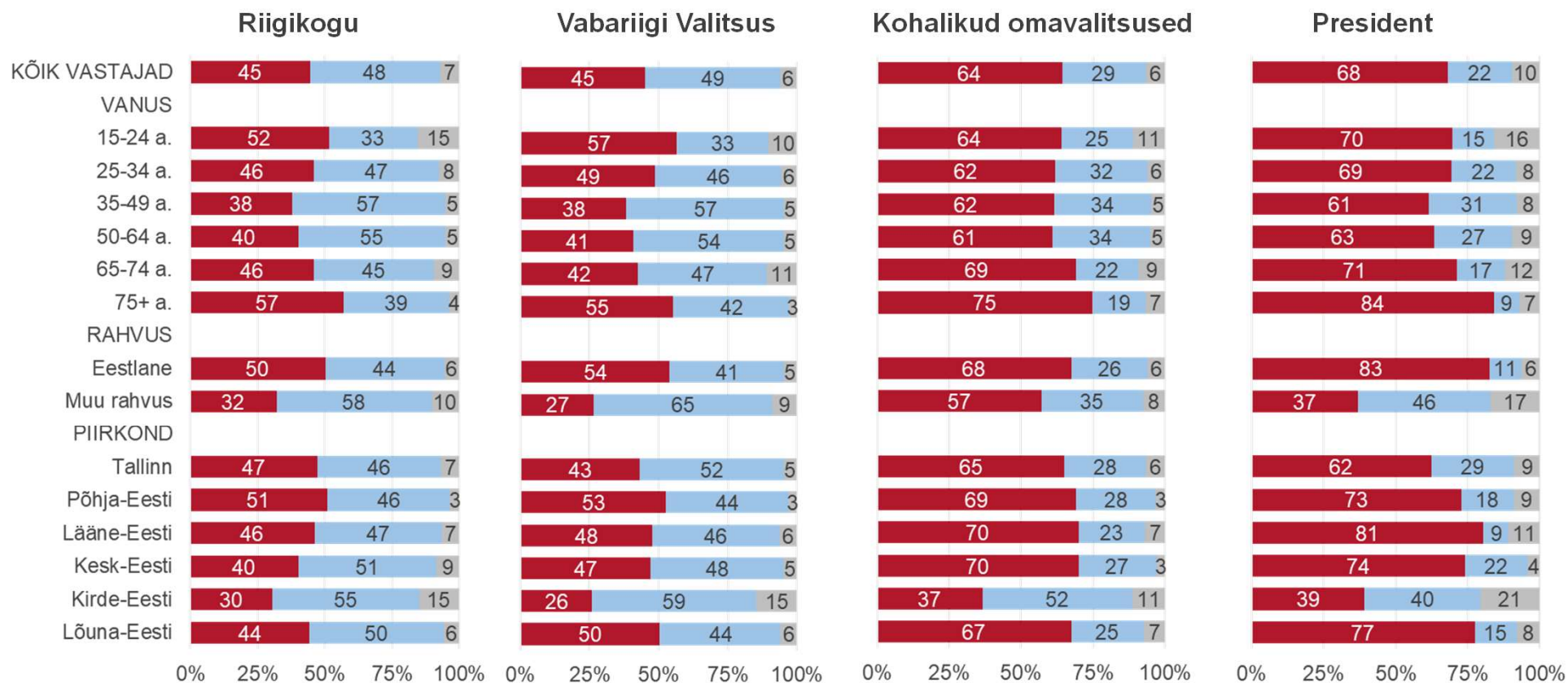

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigiinstitutsioone?

- Täielikult usaldan/pigem usaldan
- Pigem ei usalda/üldse ei usalda
- Ei oska öelda

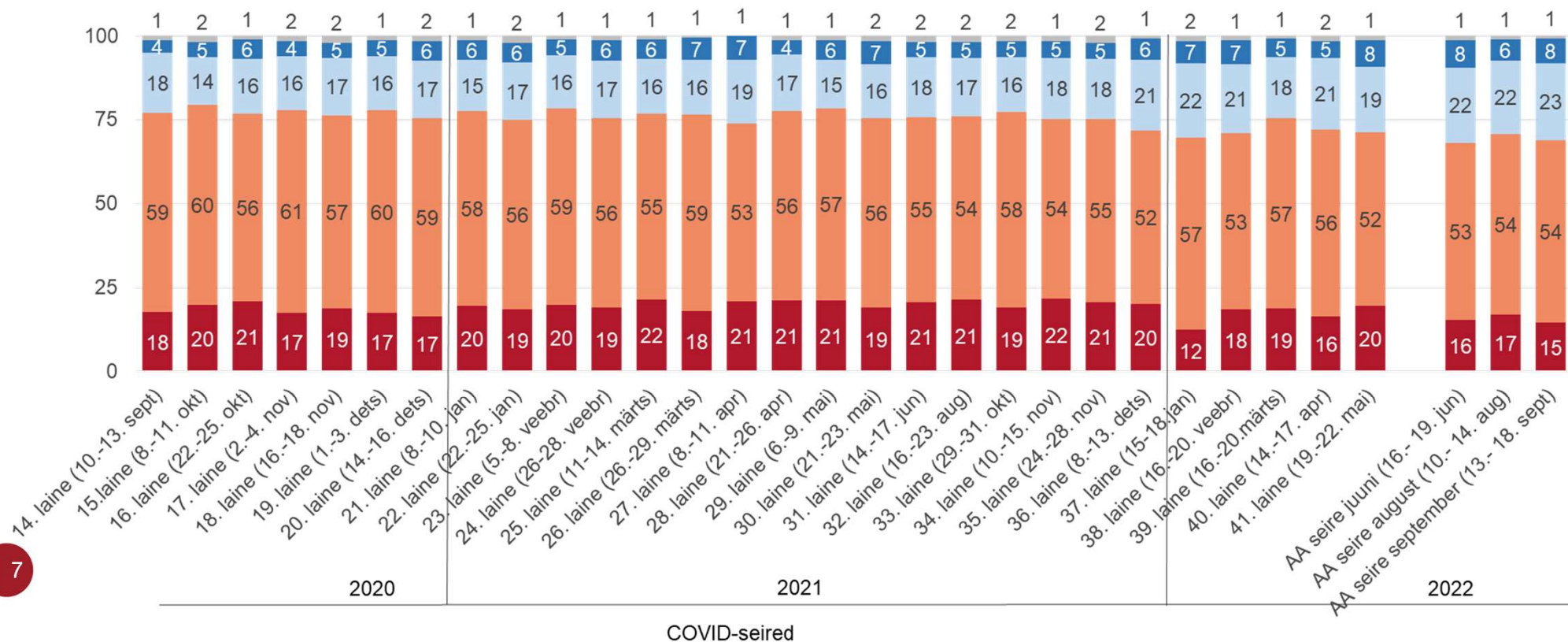

Majanduslik toimetulek, ajaline võrdlus 2020-2022

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat), %

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

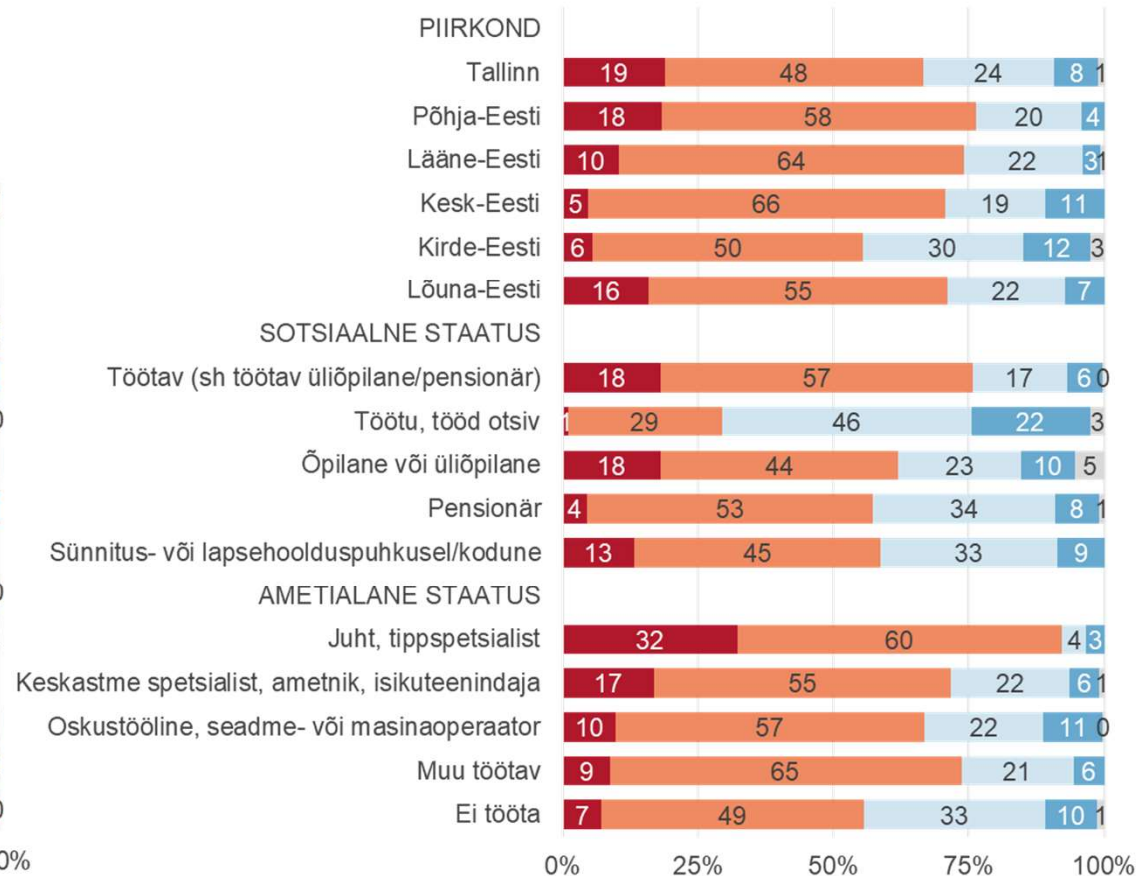
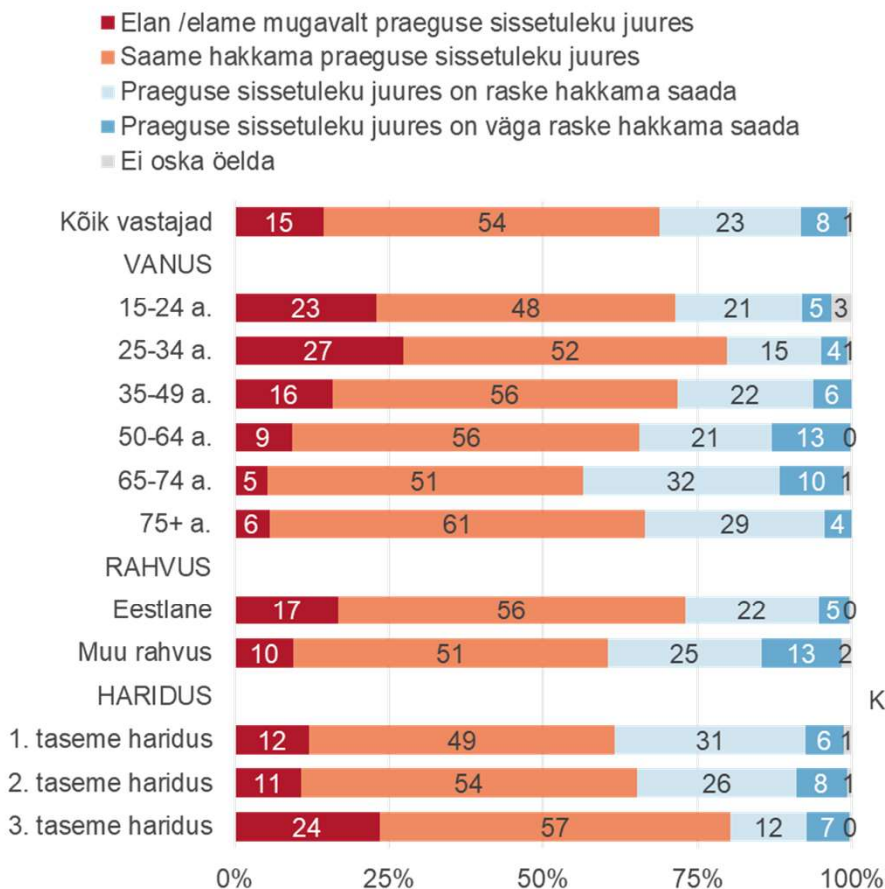
- Elan /elame mugavalt praeguse sissetuleku juures
- Saame hakkama praeguse sissetuleku juures
- Praeguse sissetuleku juures on raske hakkama saada
- Praeguse sissetuleku juures on väga raske hakkama saada
- Ei oska öelda

Majanduslik toimetulek, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

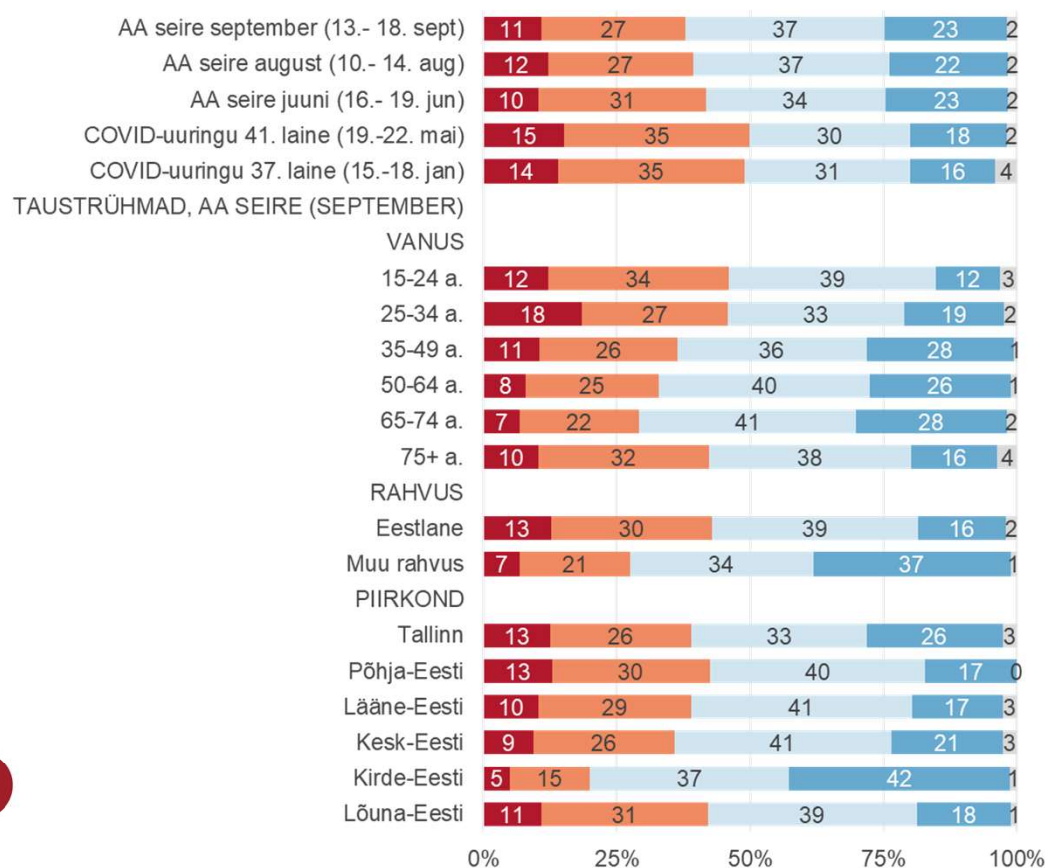

Majanduslik kindlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1256 vastajat)

Mõeldes järgmise poolaasta peale ja hinnates oma leibkonna tänaseid sissetulekuid ja väljaminekuid, kui kindlalt Te tunnete, et saate planeerida ja katta oma (pere) kohustused ja kulud?

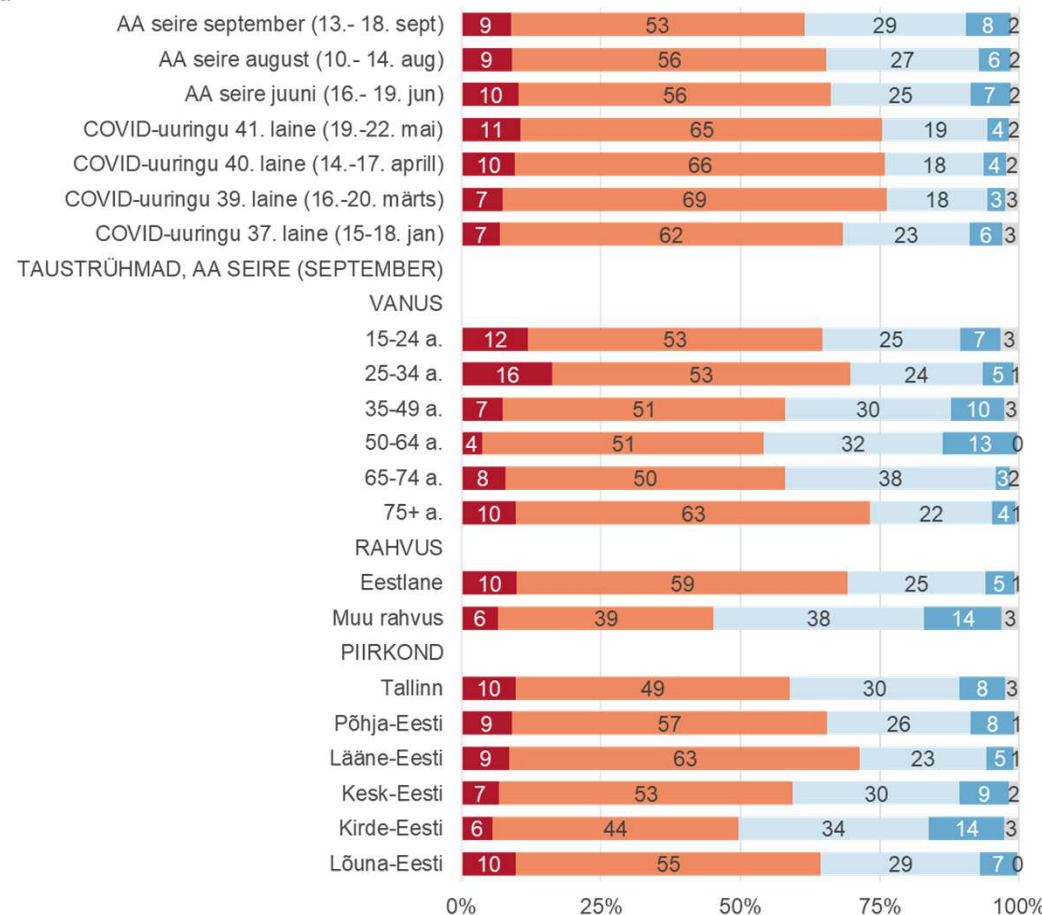
■ Täiesti kindlalt ■ Pigem kindlalt ■ Pigem tunnen ebakindlust ■ Tunnen suurt ebakindlust ■ Ei oska öelda

Eluga rahulolu

Kõike kokku võttes, kuivõrd rahul Te olete praegu oma eluga üldiselt?

■ Väga rahul ■ Pigem rahul ■ Pigem ei ole rahul ■ Ei ole üldse rahul ■ Ei oska öelda

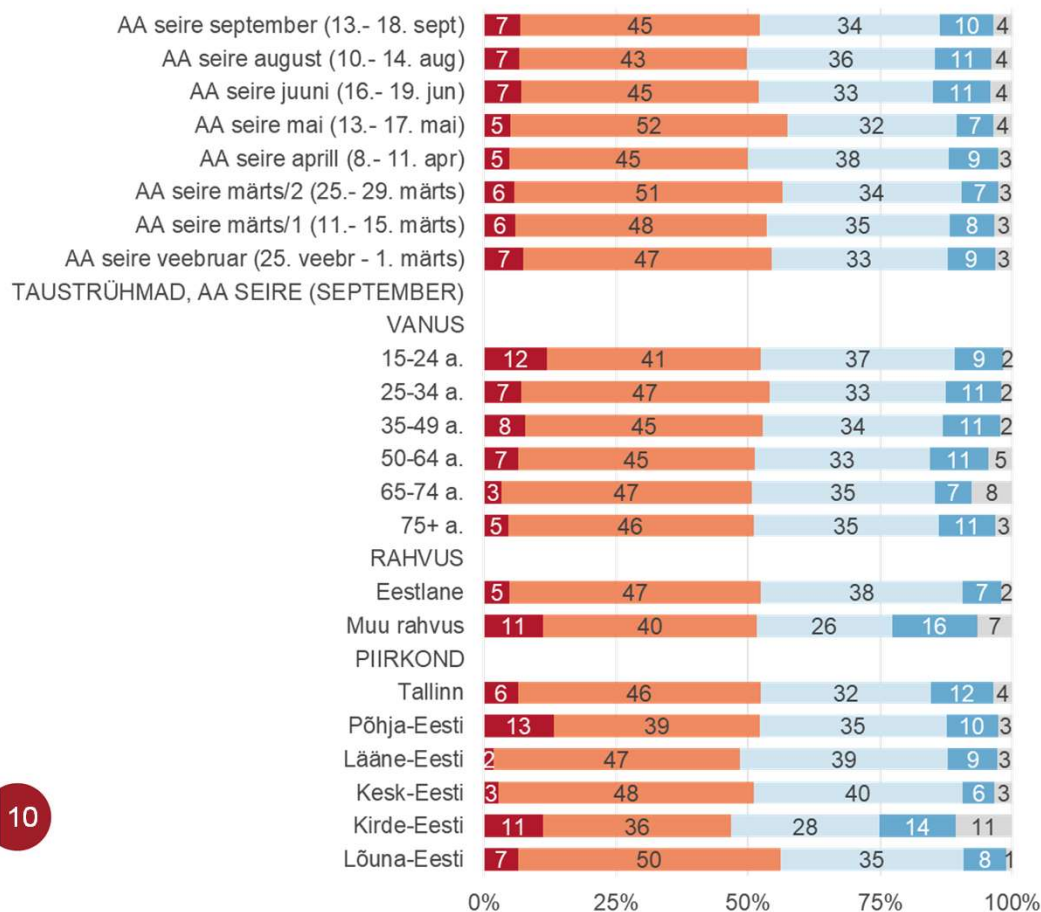

Turvalisus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1200-1850 vastajat)

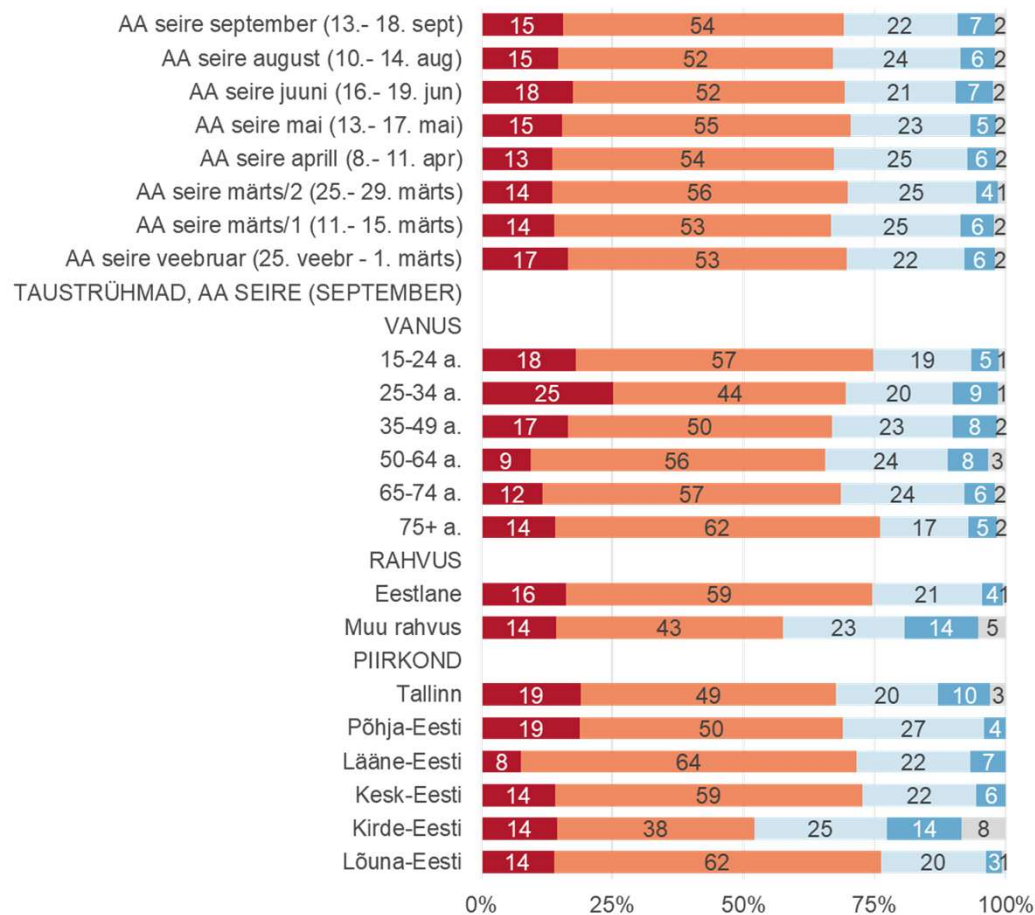
Kui turvaliselt võib Eesti riik ennast praegusel ajal tunda?

■ Väga turvaliselt ■ Üsna turvaliselt ■ Veidi ebaturvaliselt ■ Väga ebaturvaliselt ■ Ei oska öelda

Kuivõrd turvaliselt Te end tunnete praegusel ajal Eesti riigis elades?

■ Väga turvaliselt ■ Üsna turvaliselt ■ Veidi ebaturvaliselt ■ Väga ebaturvaliselt ■ Ei oska öelda

Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide tähendus

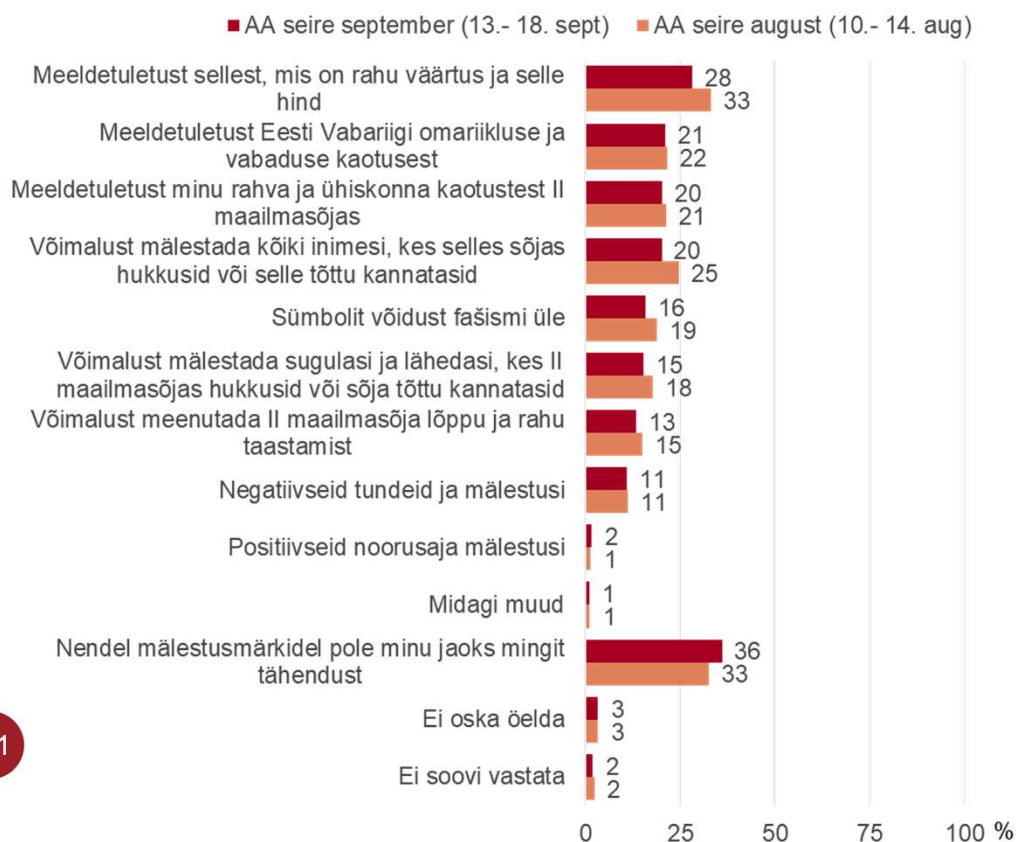
Kõik vastajad, n=1256

Suur osa Nõukogude sümboolikaga mälestusmärkidest Eestis (nt endine T-34 tank Narvas, Raadi mälestusmärk Tartus vm) on seotud teise maailmasõjaga ning nende tähendus on eri inimeste jaoks erinev. Mis tähendus on nendel mälestusmärkidel Teie jaoks isiklikult?

Kas need mälestusmärgid tähendavad Teie jaoks...

Kõik vastajad

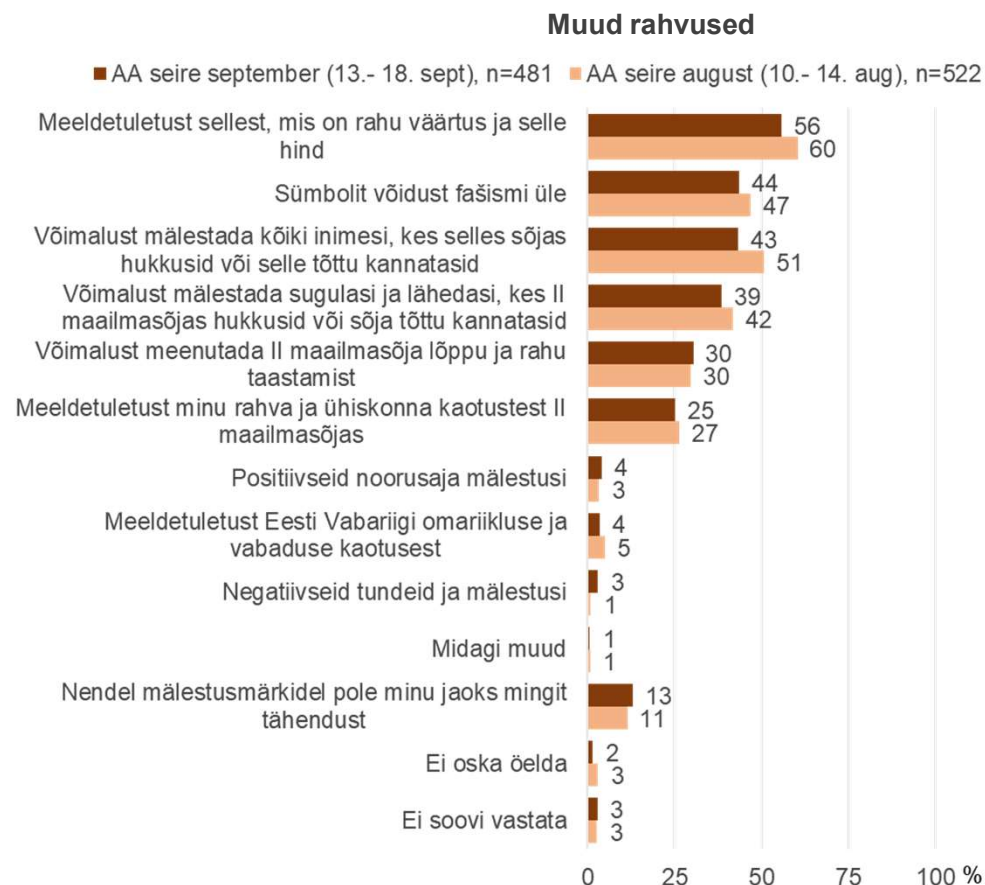
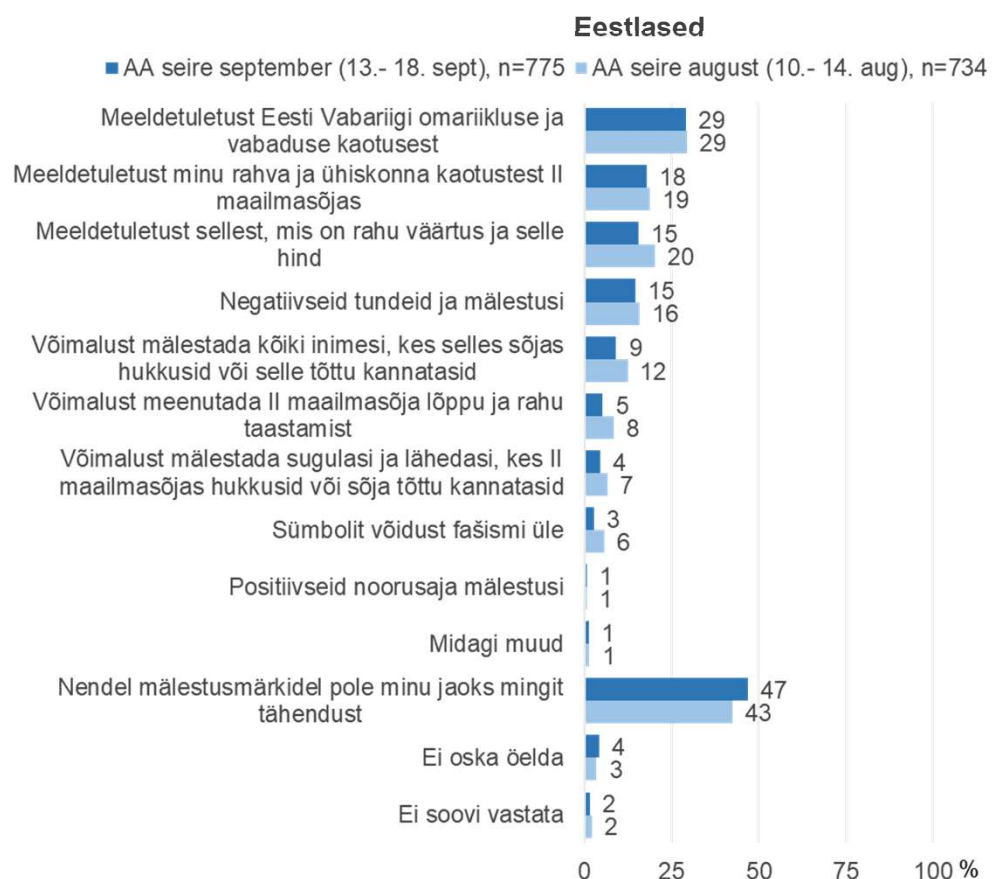
AA seire (september), muudest rahvustest vastajad (Kirde-Eesti ja muu Eesti võrdlus)

Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide tähendus, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate ajaline võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Suur osa Nõukogude sümboolikaga mälestusmärkidest Eestis (nt T-34 tank Narvas, Raadi mälestusmärk Tartus vm) on seotud teise maailmasõjaga ning nende tähendus on eri inimeste jaoks erinev. Mis tähendus on nendel mälestusmärkidel Teie jaoks isiklikult? Kas need mälestusmärgid tähendavad Teie jaoks...

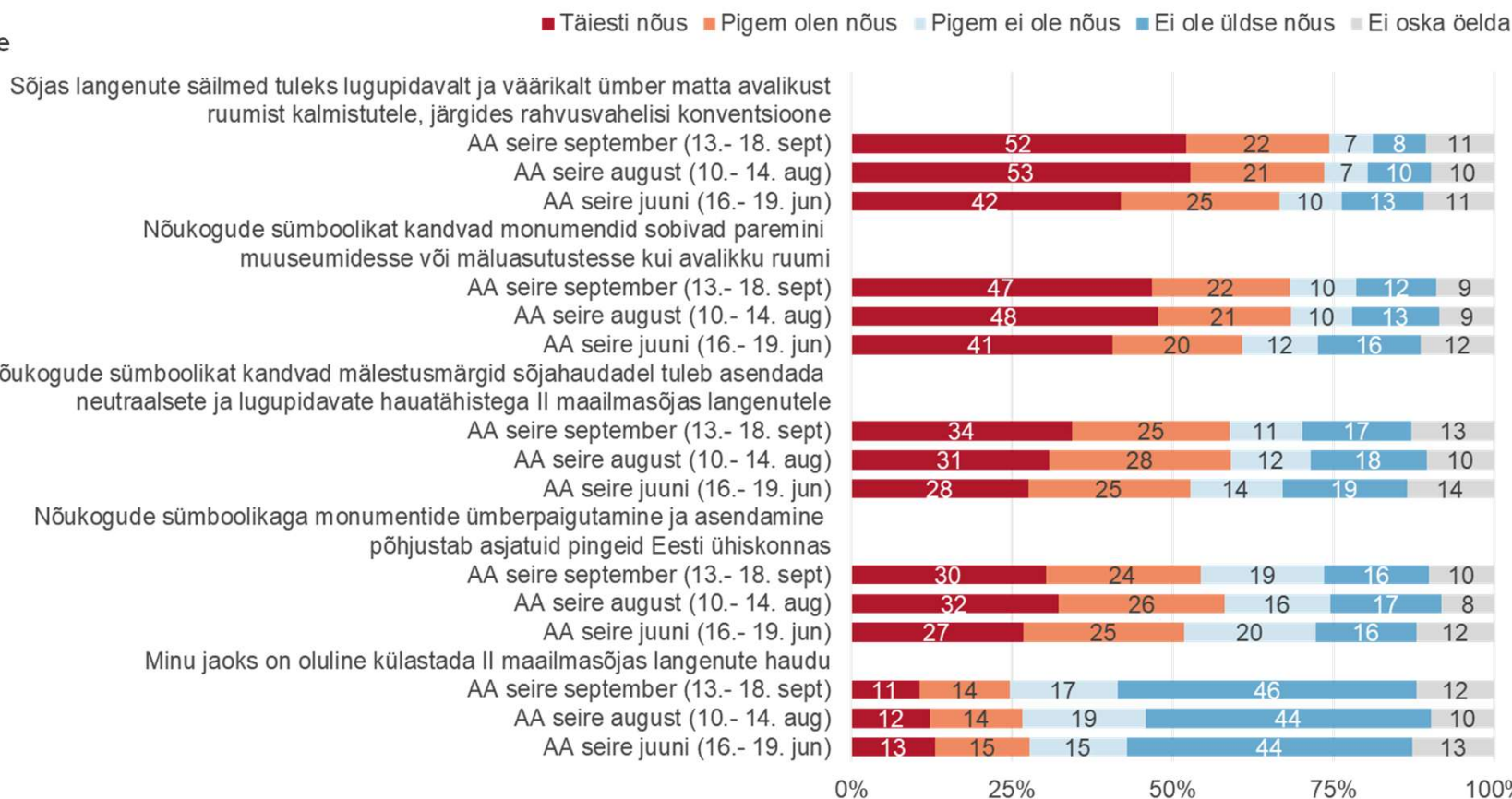

Suhtumine Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide teisaldamisse

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümboolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Arutusel on olnud sõjas langenute säilmete väärikas ümbermatmine avalikust ruumist kalmistutele, tehes seda lugupidavalt hukkunute suhtes ja rahvusvahelisi konventsioone austades, ja Nõukogude sümboolikaga monumentide koondamine muuseumidesse.

Kuivõrd Te olete
nõus järgmiste
antud teemat
puudutavate
väidetega?

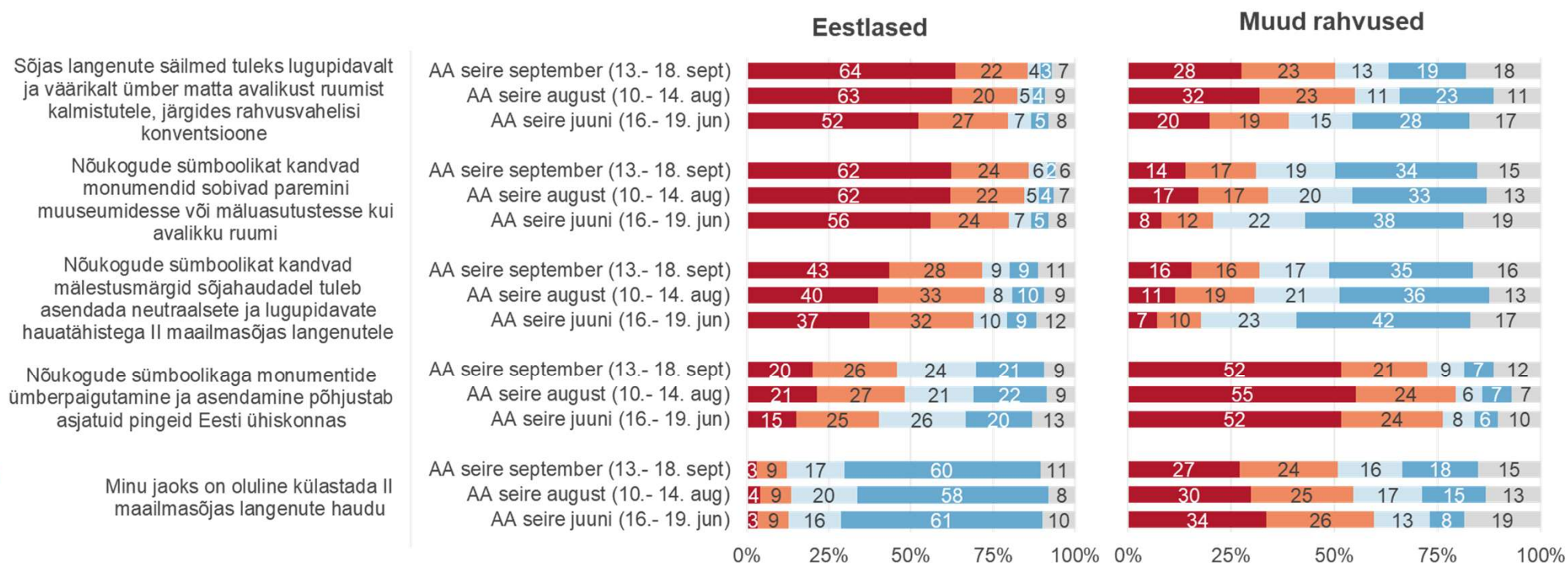

Suhtumine Nõukogude sümboolikaga sõjamonumentide teisaldamisse, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümboolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Arutusel on olnud sõjas langenute säilmete väärikas ümbermatmine avalikust ruumist kalmistutele, tehes seda lugupidavalt hukkunute suhtes ja rahvusvahelisi konventsioone austades, ja Nõukogude sümboolikaga monumentide koondamine muuseumidesse.

Kuivõrd Te olete nõus järgmiste antud teemat puudutavate väidetega?

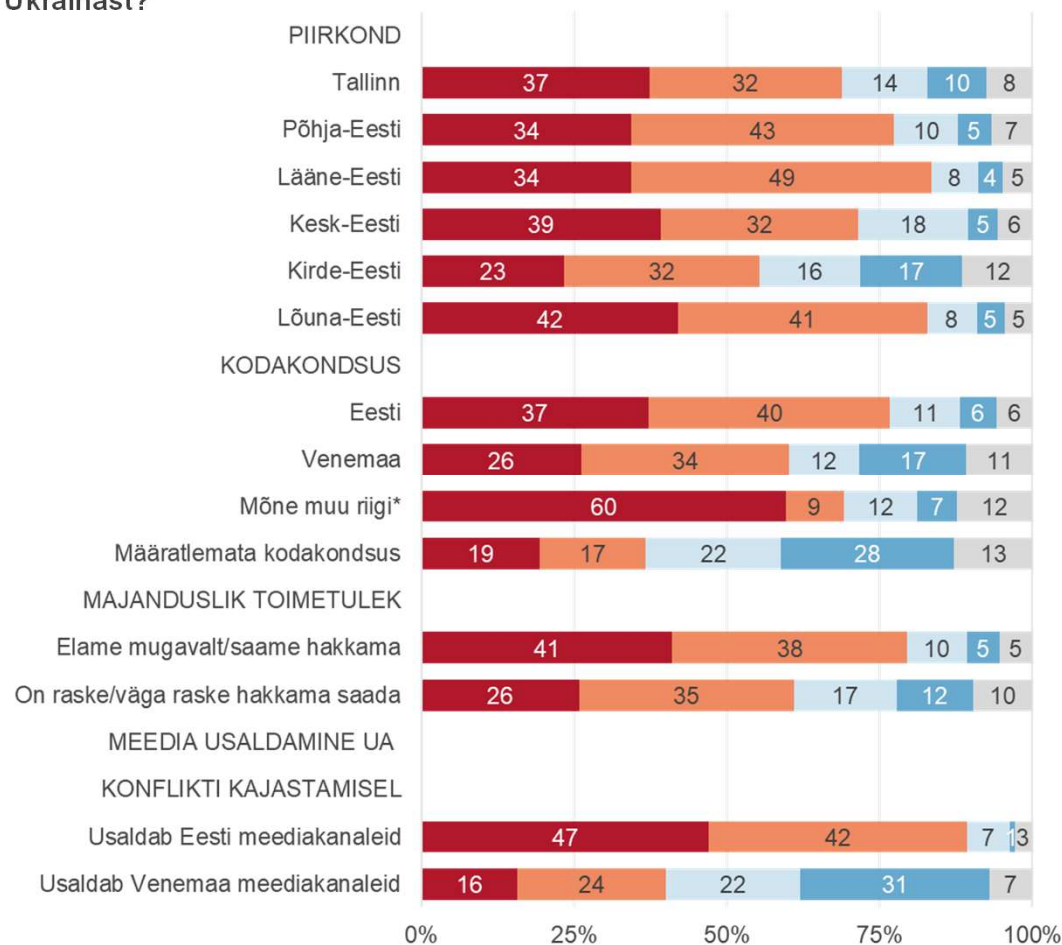
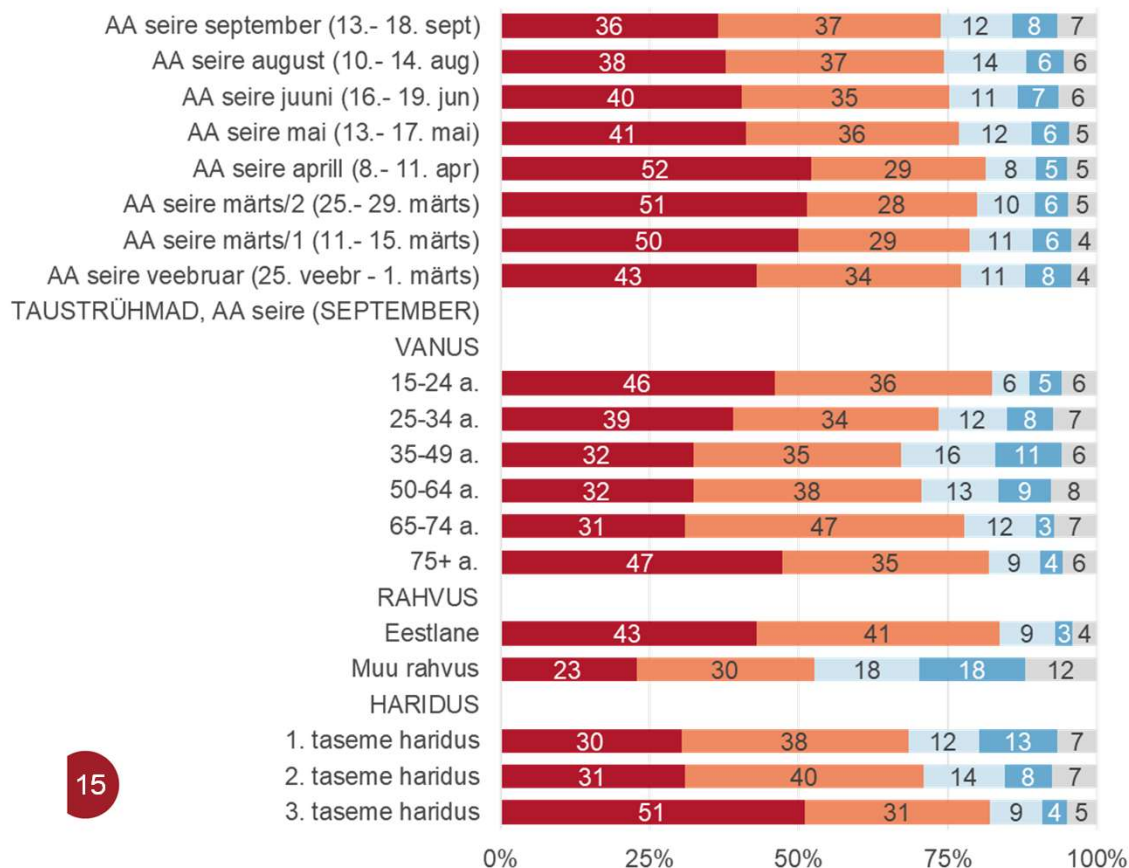

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisesse

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

■ Jah, kindlasti ■ Pigem jah ■ Pigem ei ■ Kindlasti mitte ■ Ei oska öelda

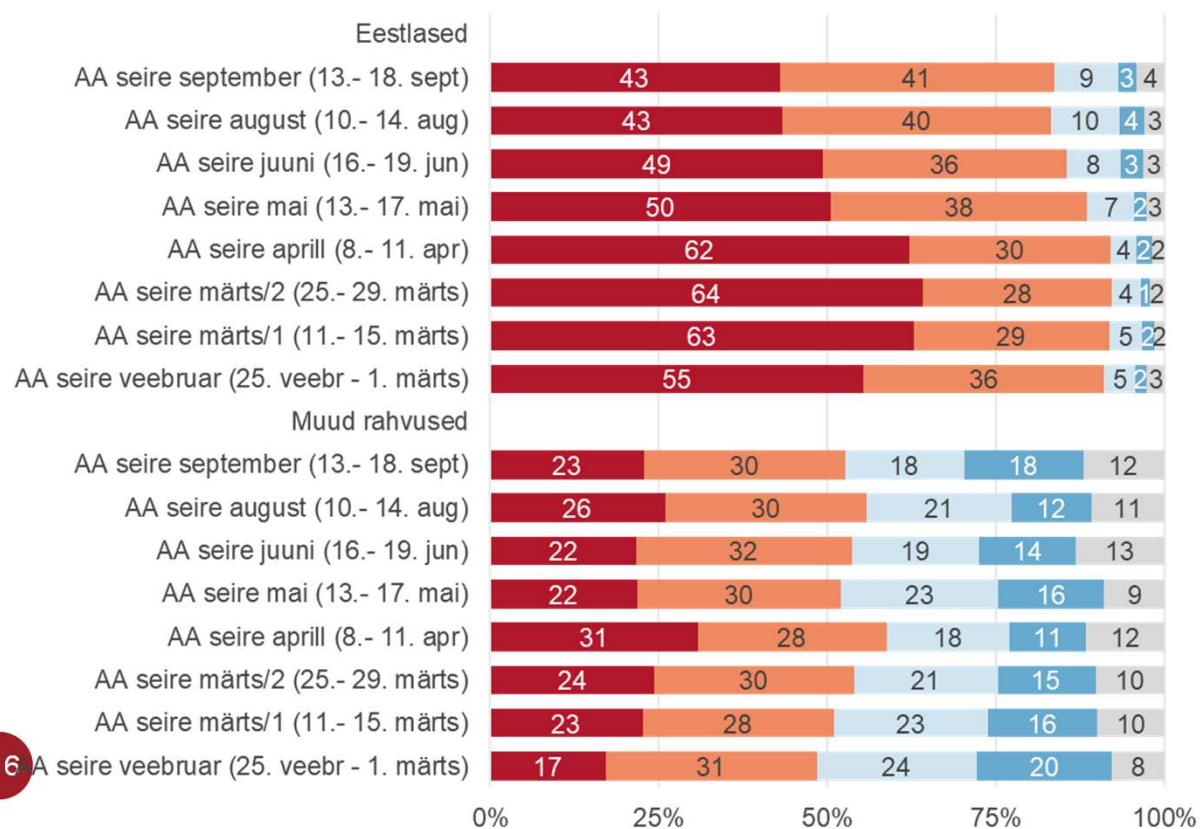
* Valimi suurus antud rühmas jäi alla 40 vastaja

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisse Eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajat, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

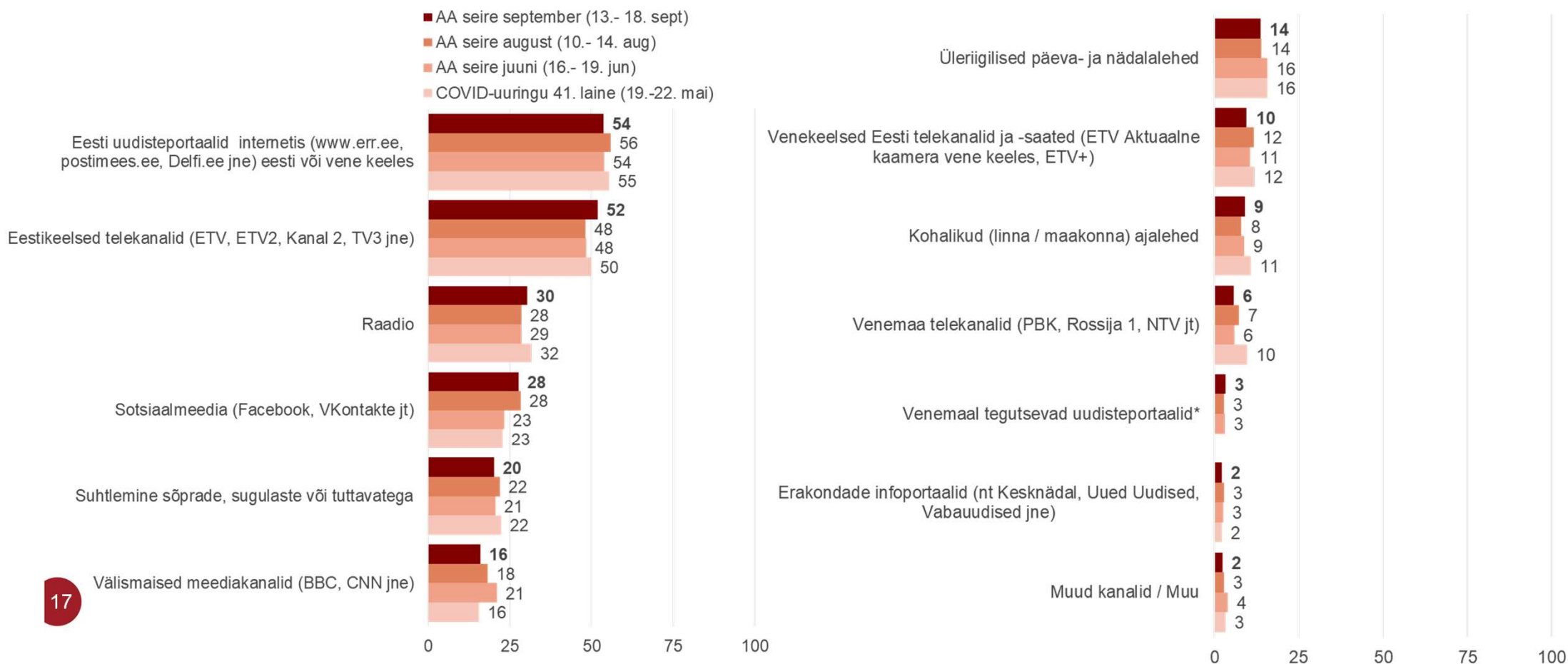
■ Jah, kindlasti ■ Pigem jah ■ Pigem ei ■ Kindlasti mitte ■ Ei oska öelda

Infokanalite olulisus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat), %

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

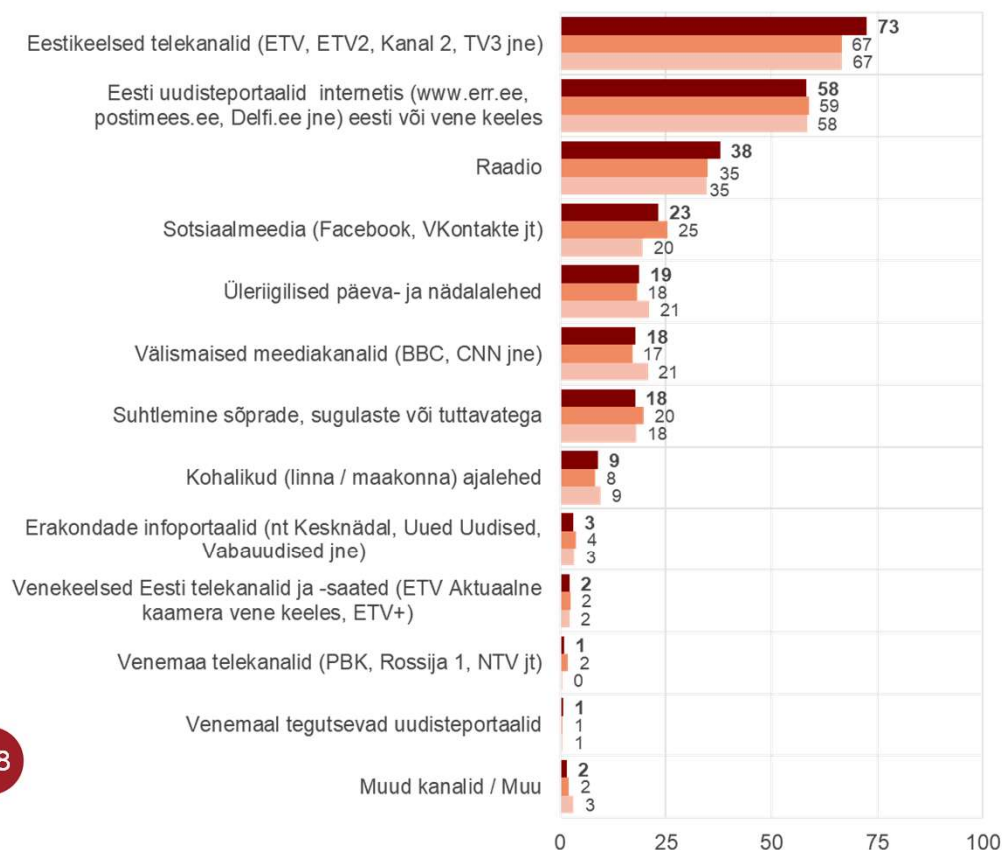
Infokanalite olulisus, ajaline võrdlus eestlaste ja muudest rahvustest vastajate lõikes

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat), %

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

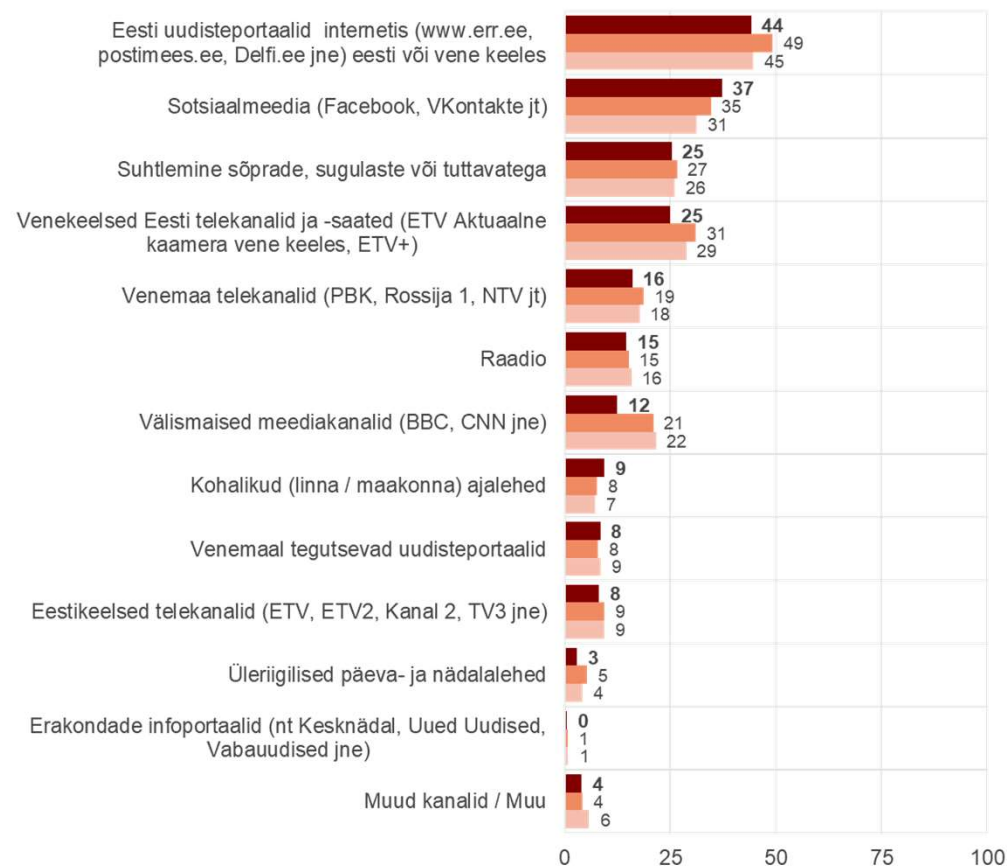
Eestlased

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire august (10.- 14. aug)
■ AA seire juuni (16.- 19. jun)

Muud rahvused

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire august (10.- 14. aug)
■ AA seire juuni (16.- 19. jun)

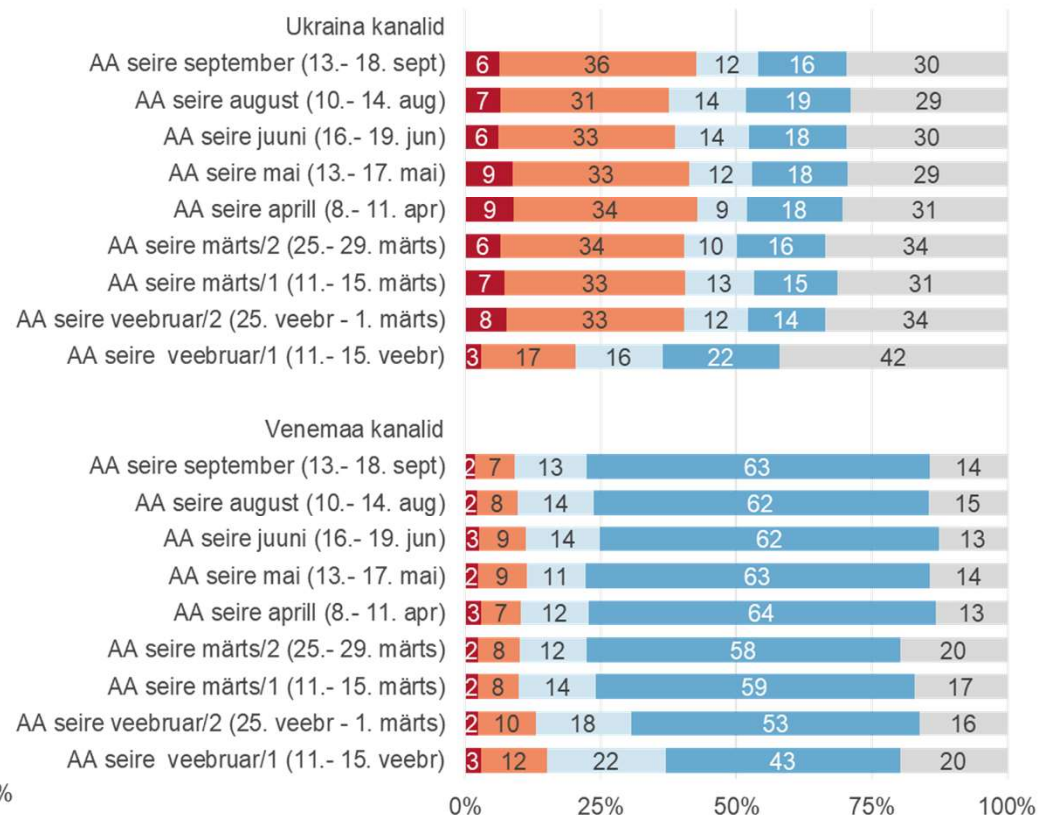
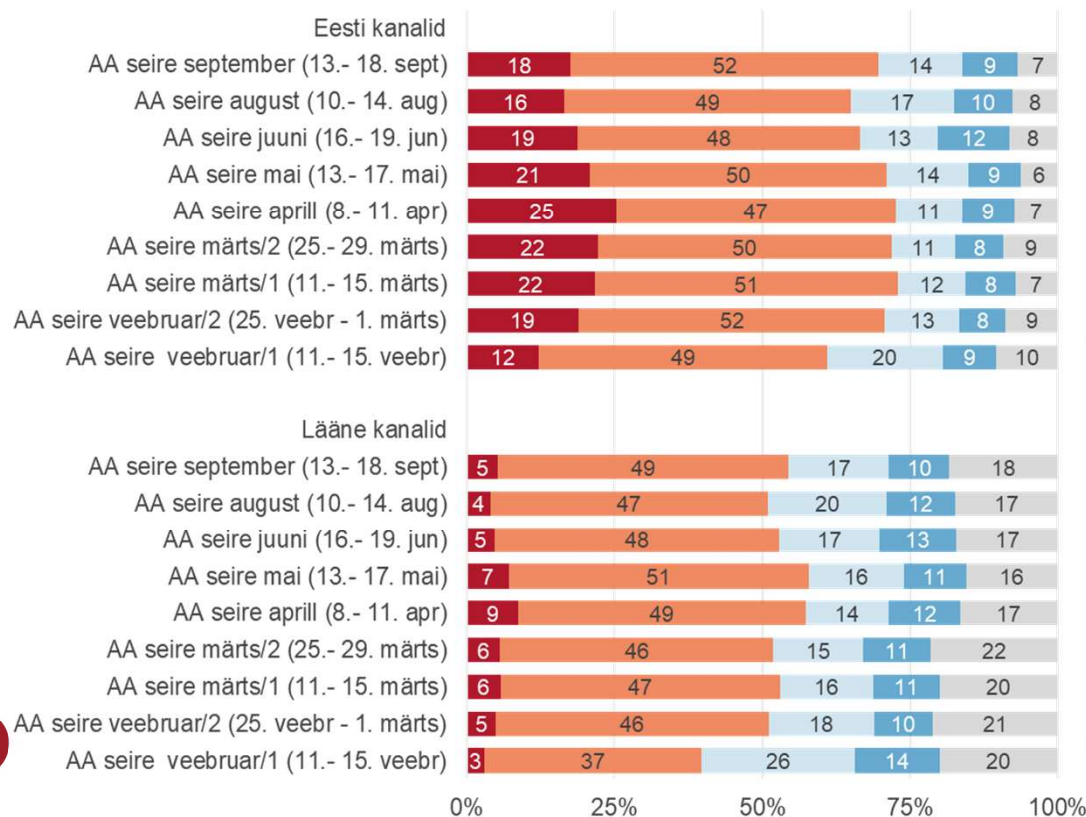

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

Usaldus Eesti ja Venemaa uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

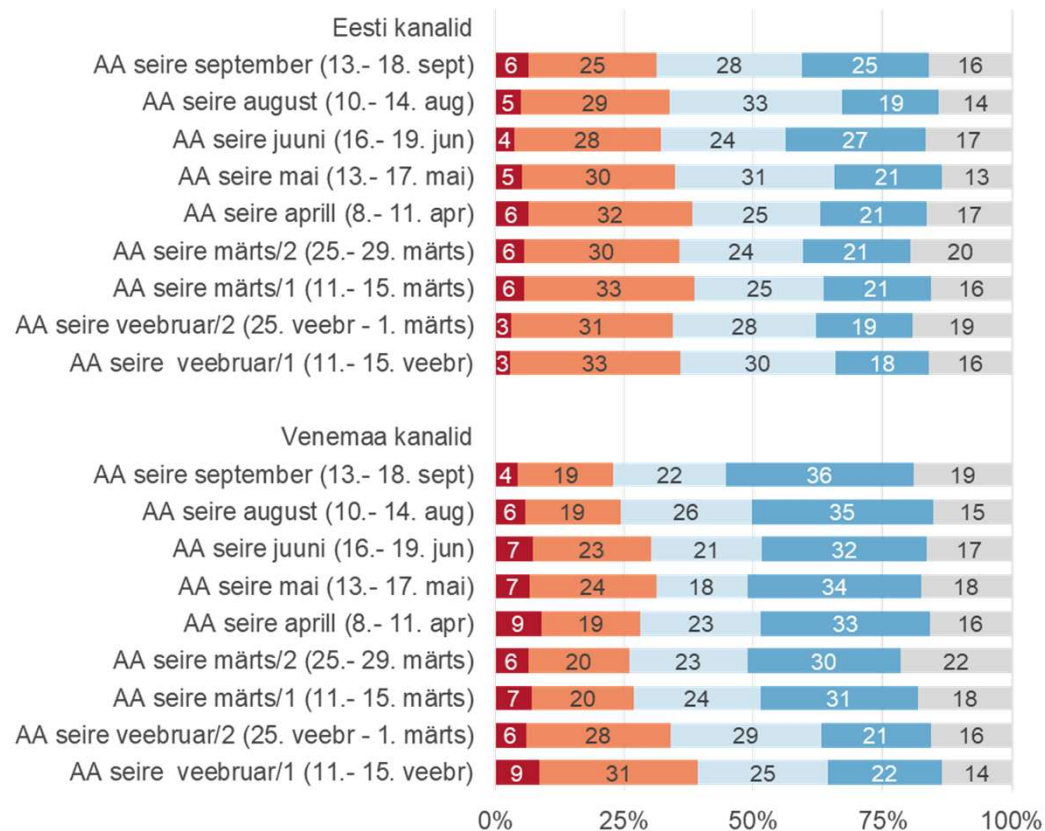
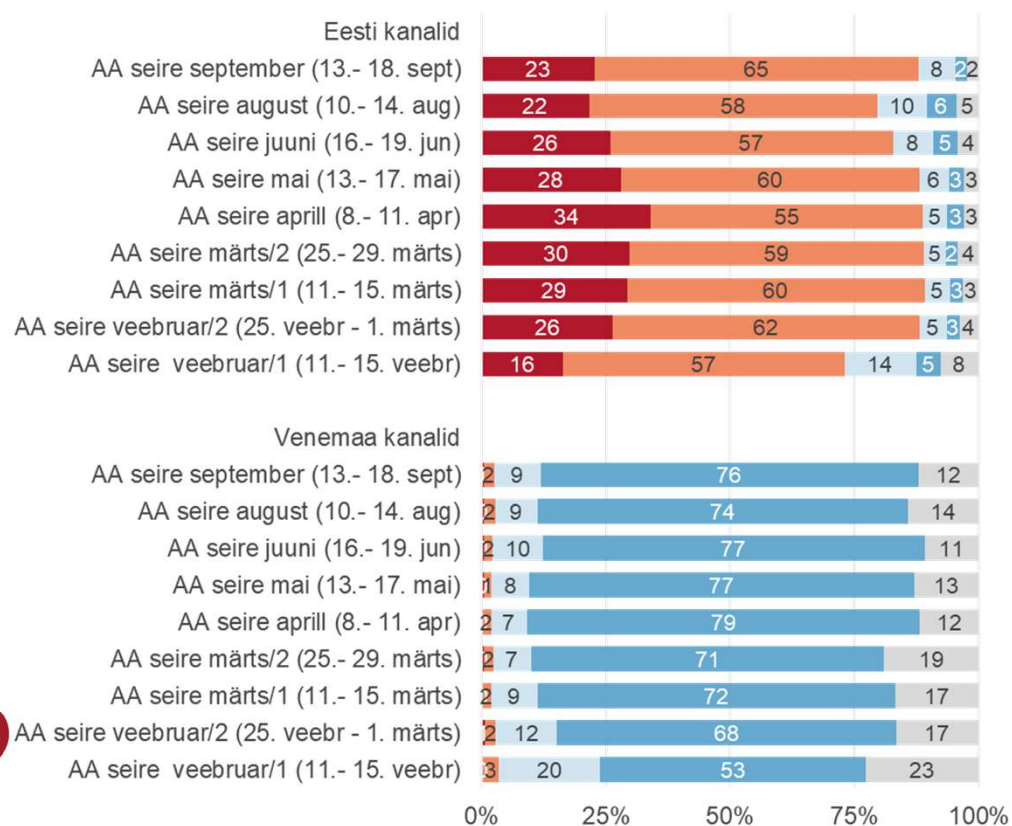
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

Eestlased

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

Muud rahvused

Usaldus Lääne ja Ukraina uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

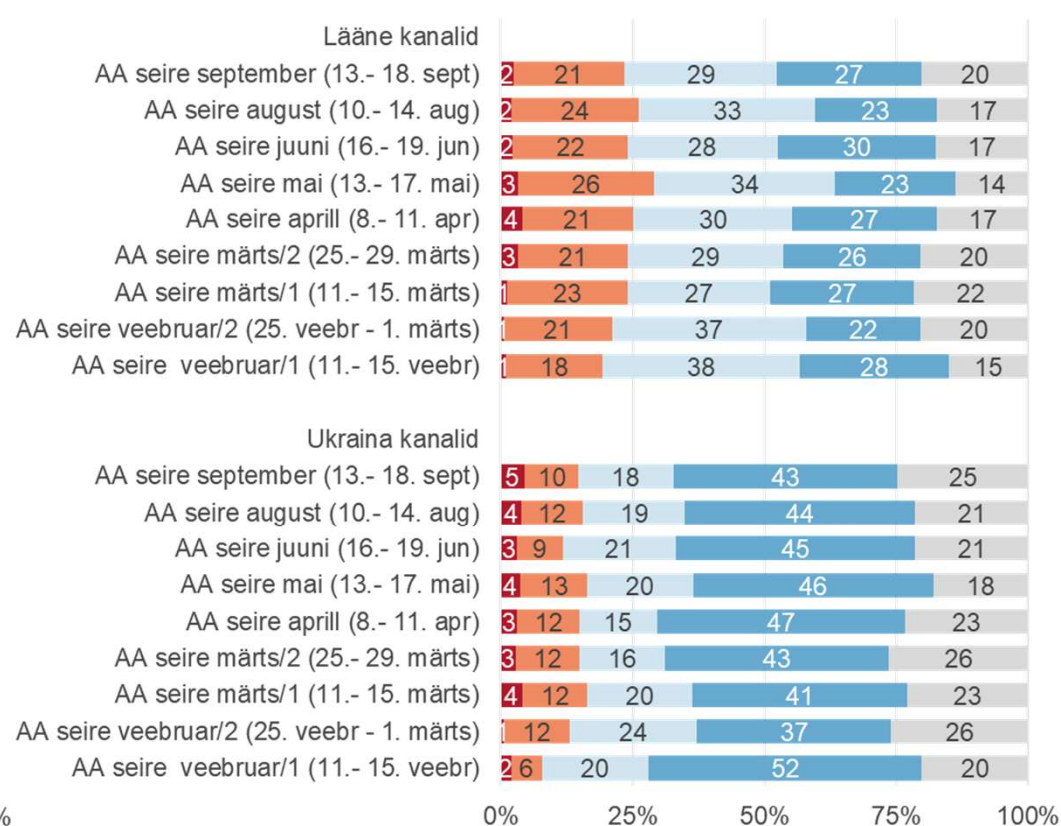
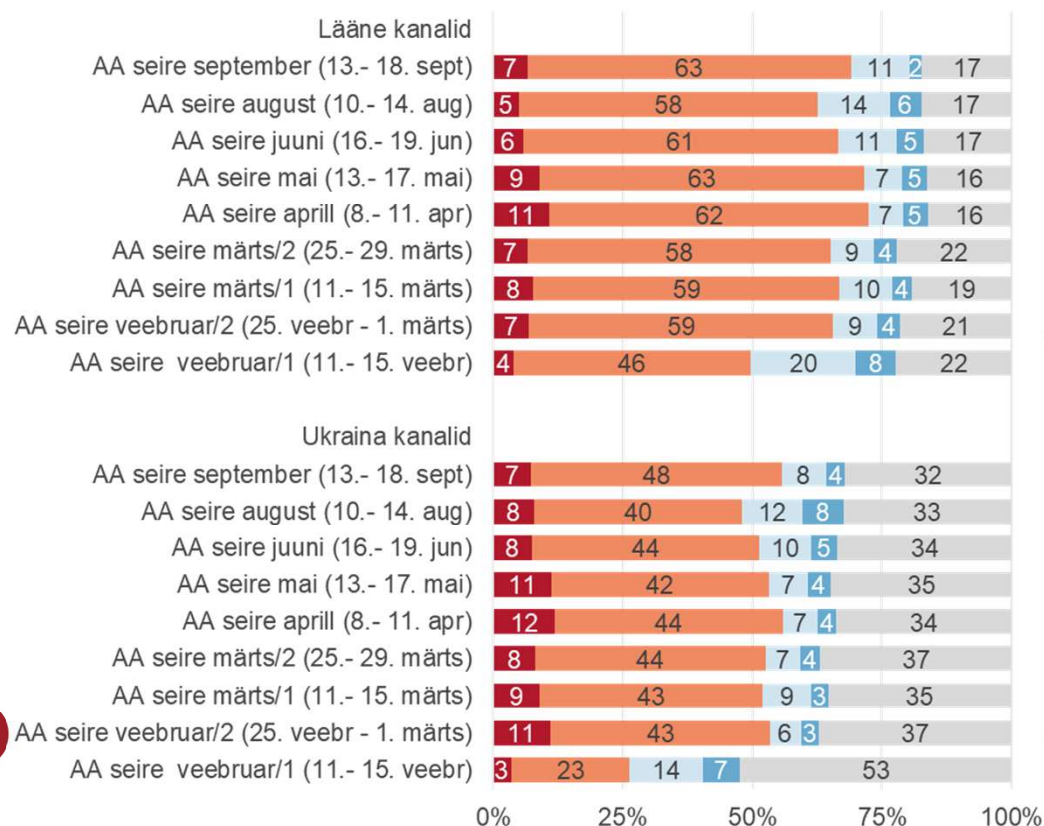
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

Eestlased

■ Täielikult usaldan ■ Pigem usaldan ■ Pigem ei usalda
■ Üldse ei usalda ■ Ei oska öelda

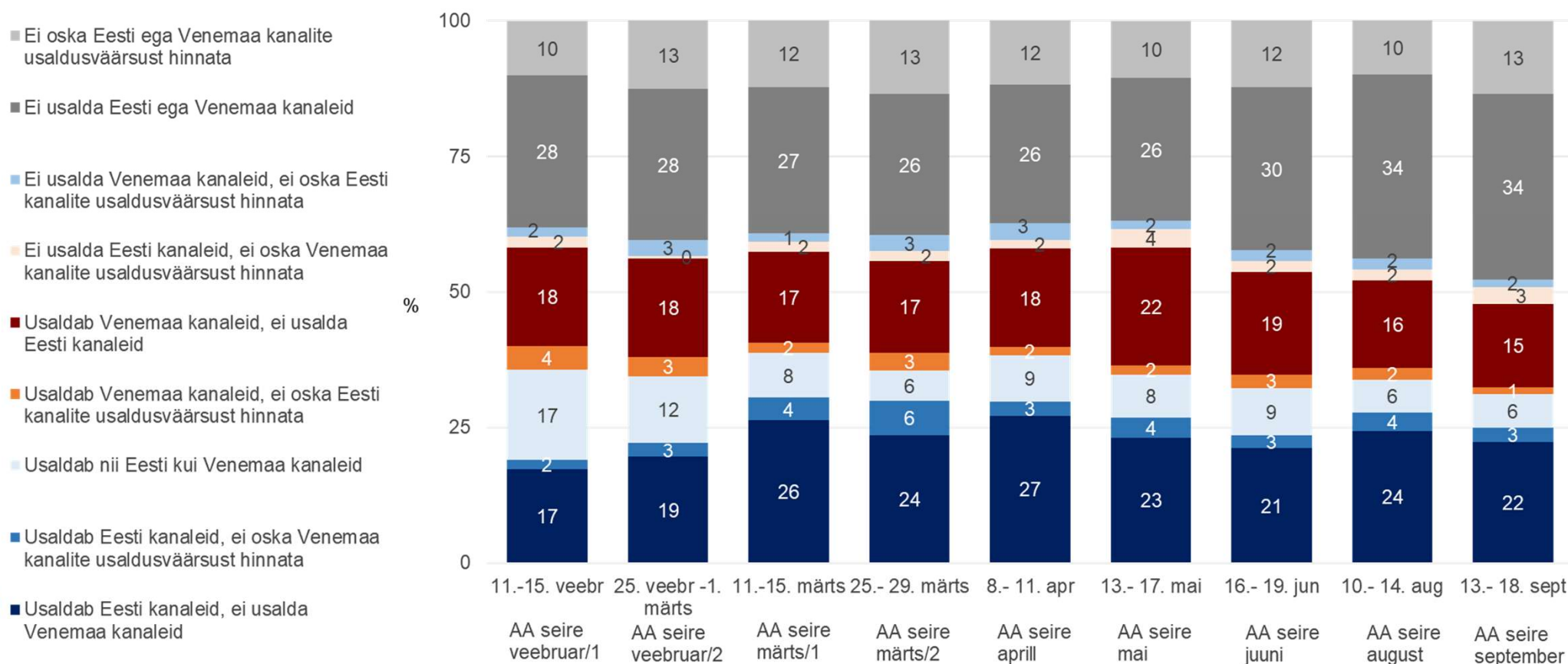
Muud rahvused

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, muudest rahvustest vastajad

Muudest rahvustest vastajad, n=481 (varasemates uuringutes 480-524 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaaleid (sh infokanalid internetis)?

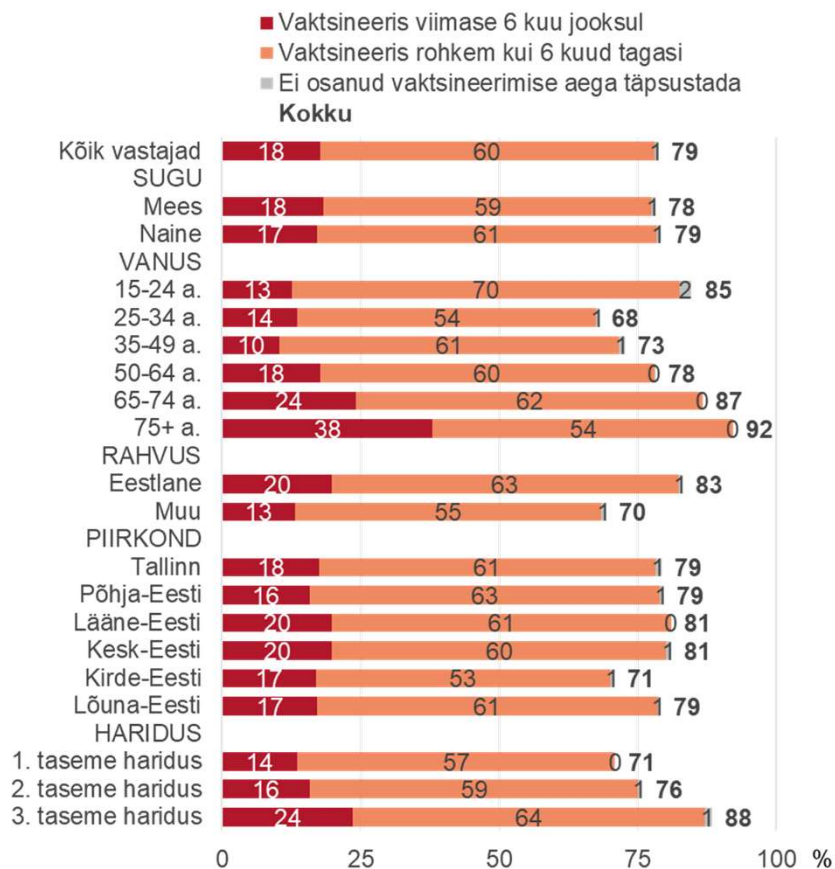
COVID-19 vastu vaksineerimine ja COVID-isse nakatumine

Kõik vastajad, n=1256

Kas Te olete vaksineeritud vähemalt ühe COVID-19 vaktsiini doosiga?

Millal saite viimase COVIDi vaktsiini doosi?

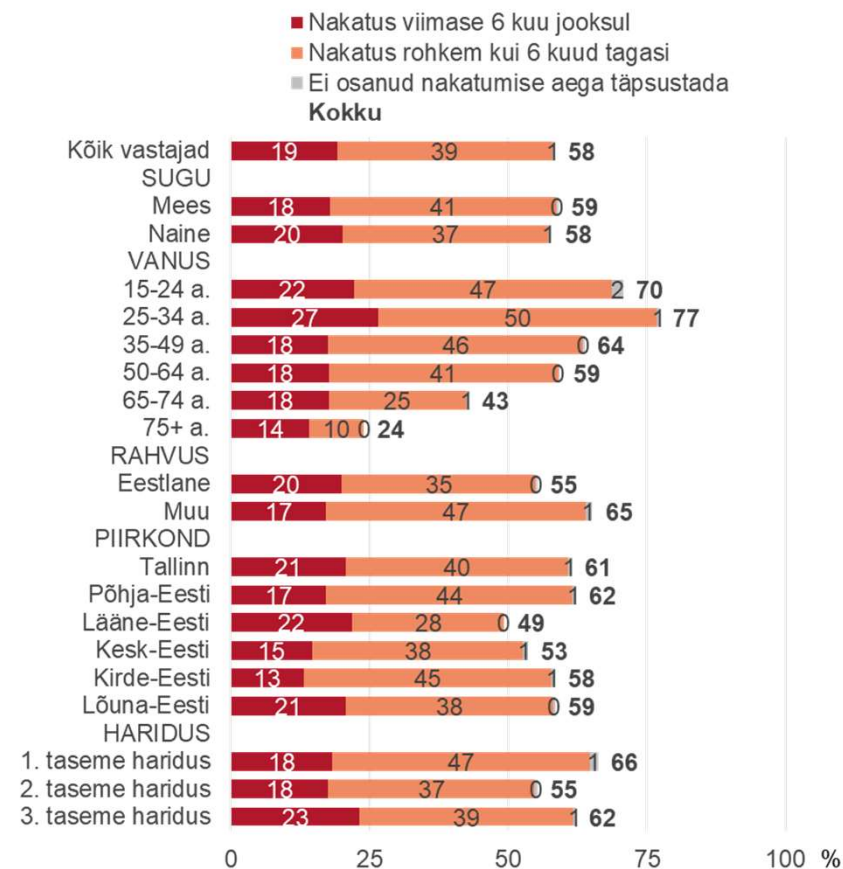
Vaksineerimisena läheb siin arvesse ainult süstitav vaktsiin, mitte COVIDi läbipõdemine; vaksineerimise aeg, millal vaktsiini saite, pole selles küsimuses oluline.

Kas Te olete kunagi olnud nakatunud COVIDisse?

Millal Te viimati nakatusite COVIDisse?

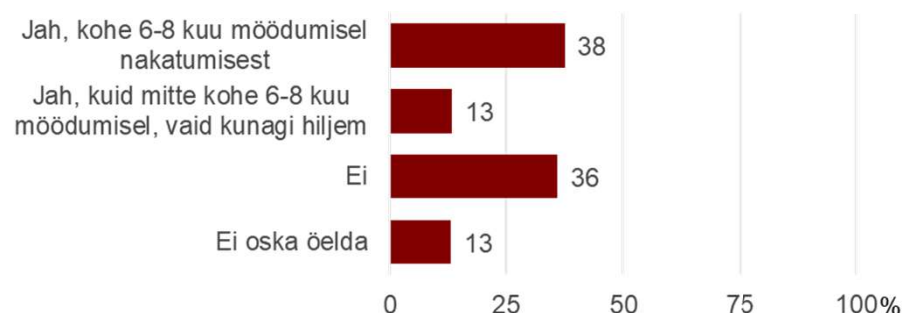
Palun arvestage nii arstilt saadud ametlikku diagnoosi kui ka koduse kiirtesti positiivset tulemust. Vaksineerimine ei lähe nakatumisena arvesse.

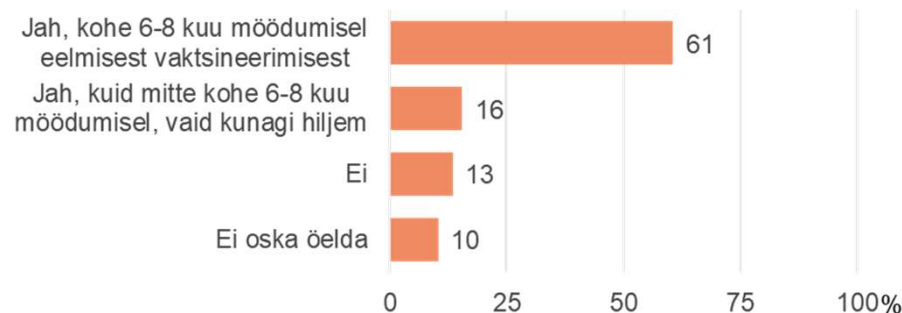
Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaksineerida

Kõik vastajad, n=1256

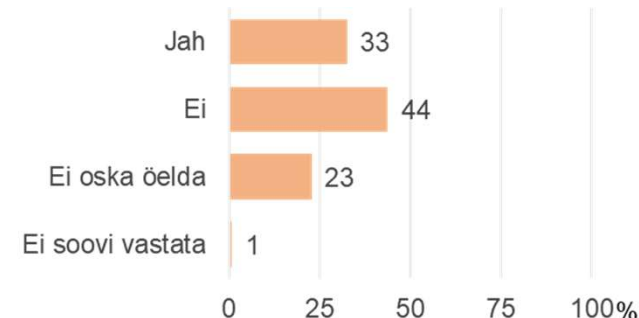
Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu vaksineerida, kui nakatumisest möödub 6-8 kuud? (% , n=227, vastajad, kes on viimase 6 kuu jooksul olnud COVIDisse nakatunud)

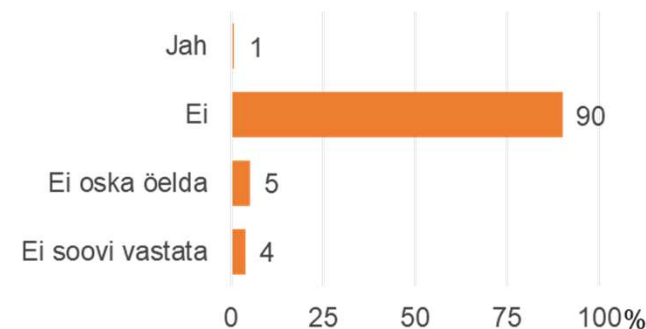
Kas Teil on plaanis end täiendavalt COVIDi vastu vaksineerida (nt teha tõhustusdoos), kui viimasest doosist möödub 6-8 kuud? (% , n=190, vastajad, kes on viimase 6 kuu jooksul saanud COVIDi vaktsiini ning pole sel perioodil COVIDisse nakatunud)

Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu täiendavalt vaksineerida (nt teha tõhustusdoos)? (% , n=602, vastajad, kes on end COVIDi vastu vaksineerinud enam kui 6 kuu eest ega ole viimase 6 kuu jooksul COVIDisse nakatunud)

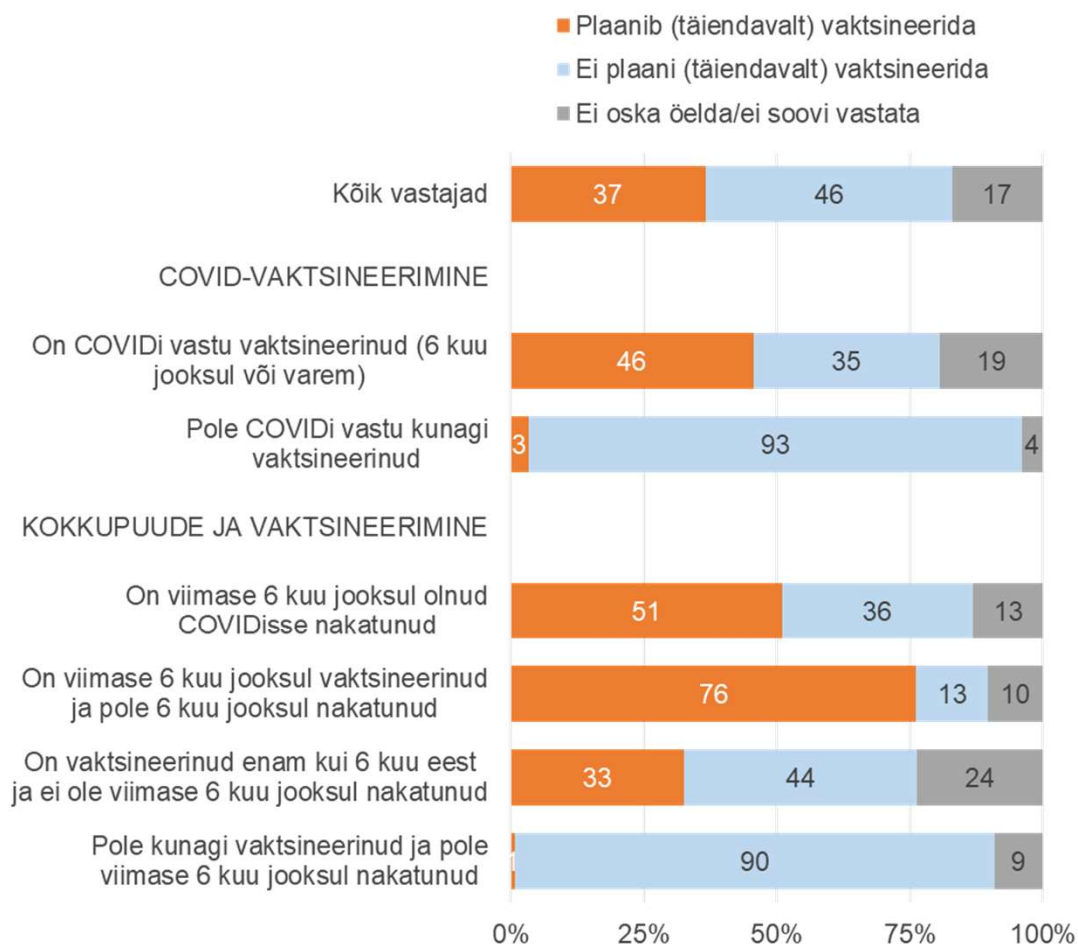
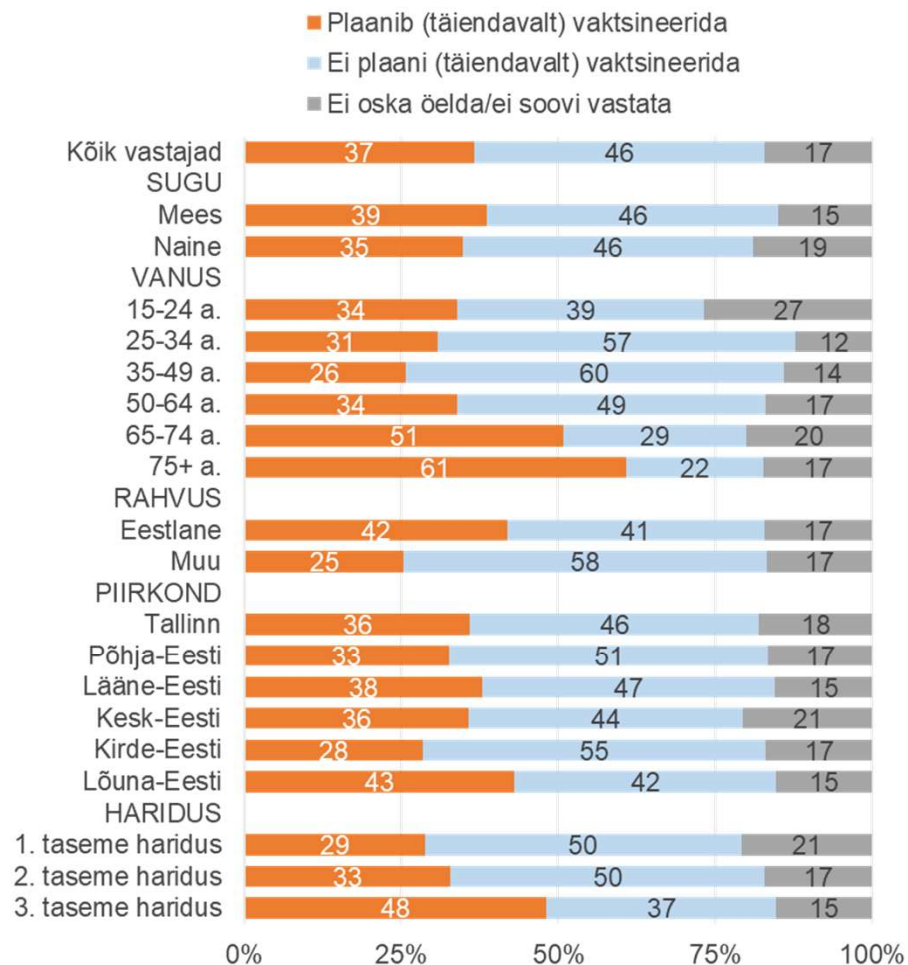

Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu vaksineerida? (% , n=237, vastajad, kes pole end kunagi COVIDi vastu vaksineerinud ega ole viimase 6 kuu jooksul COVIDisse nakatunud)

Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaksineerida

Kõik vastajad, n=1256

Põhjused, miks COVIDi vastu ei soovita vaktsineerida või soovitakse vaktsineerimist edasi lükata

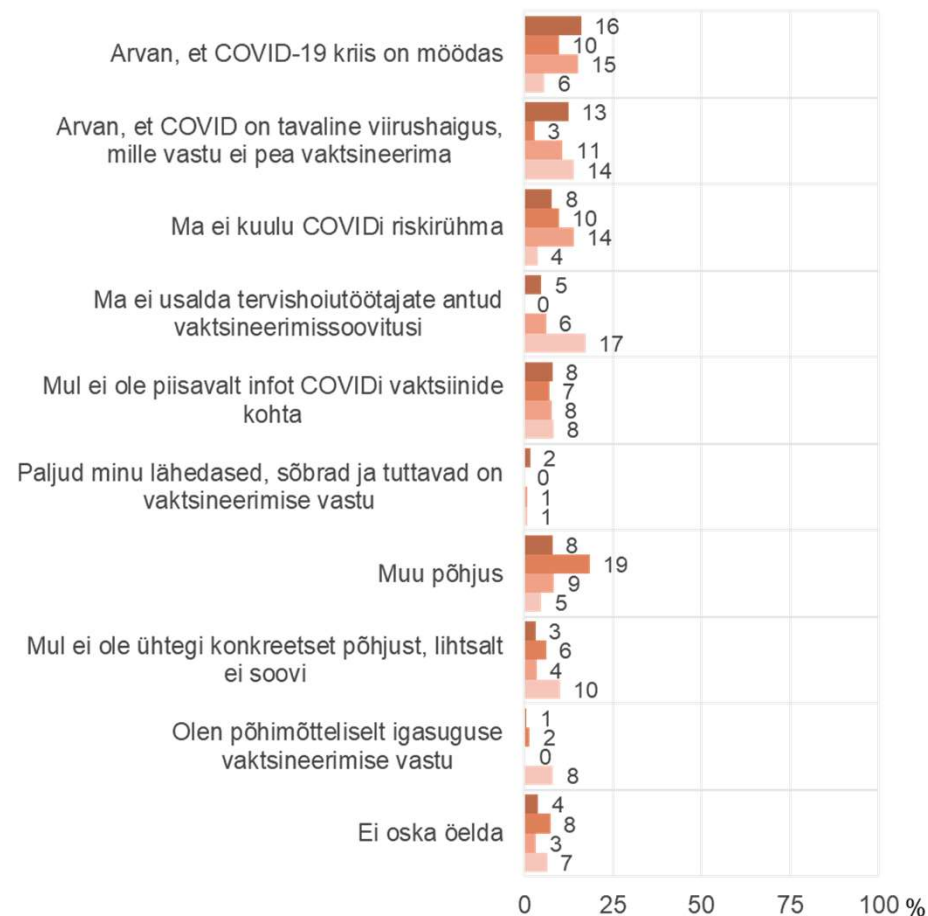
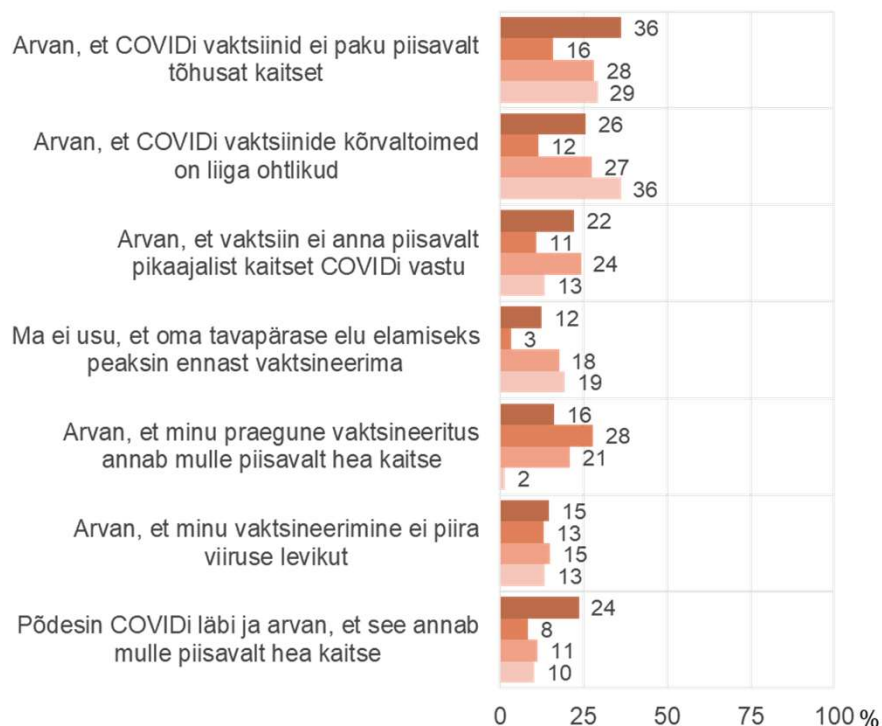
Vastajad, kes ei soovi end (täiendavalt) vaktsineerida lasta, pole võtnud vastu kindlat otsust vaktsineerimise poolt või soovivad vaktsineerimist edasi lükata, n=861

Põhjused, miks COVIDi vastu ei soovita vaktsineerida või soovitakse vaktsineerimist edasi lükata

Vastajad, kes ei soovi end (täiendavalt) vaktsineerida lasta, pole võtnud vastu kindlat otsust vaktsineerimise poolt või soovivad vaktsineerimist edasi lükata, n=861

- On viimase 6 kuu jooksul olnud COVIDisse nakatunud, n=143
- On viimase 6 kuu jooksul vaktsineerinud ja pole 6 kuu jooksul nakatunud, n=77
- On vaktsineerinud enam kui 6 kuu eest ja ei ole viimase 6 kuu jooksul nakatunud, n=408
- Pole kunagi vaktsineerinud ja pole viimase 6 kuu jooksul nakatunud, n=233

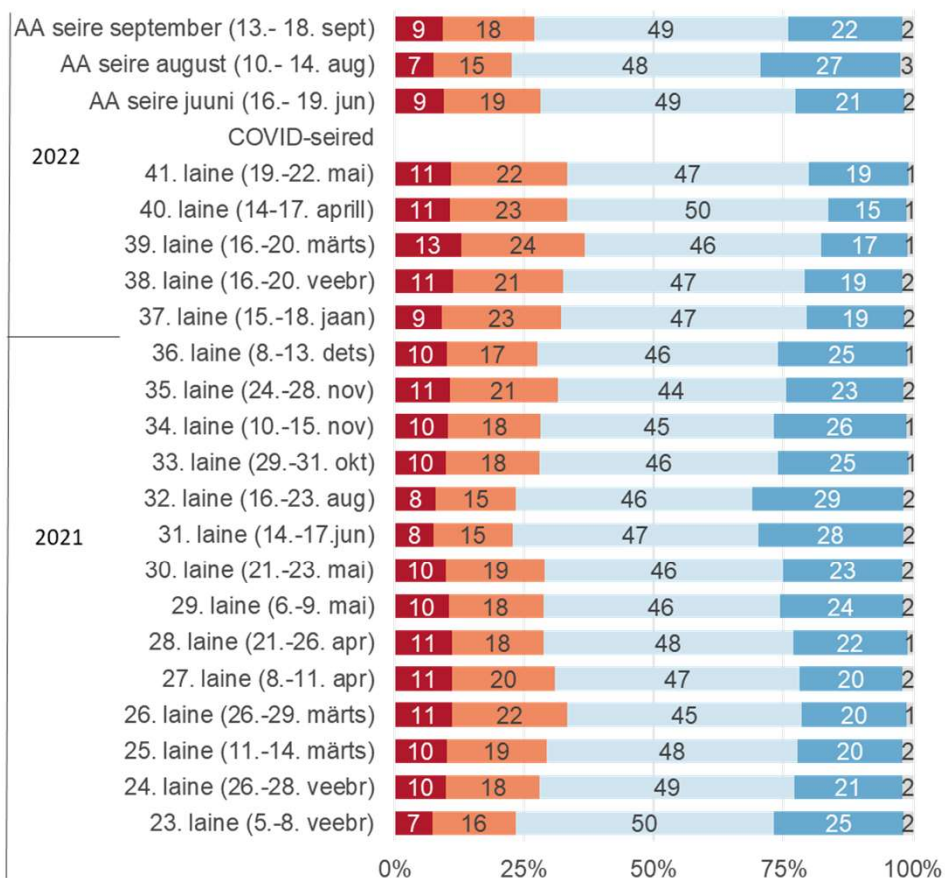

Stressi tundmine

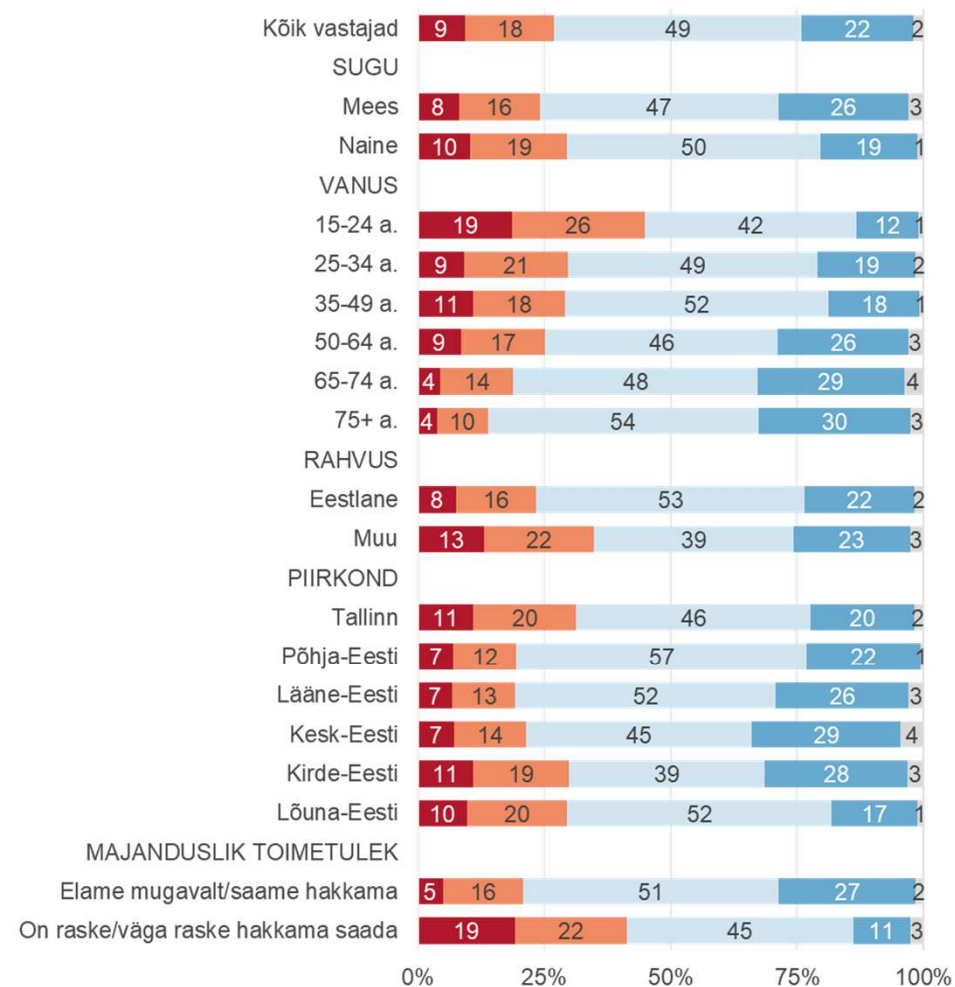
Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat)

Kas Te olete viimase 30 päeva jooksul olnud stressis või pinge all?

■ Jah, väga suurel määral ■ Jah, suurel määral ■ Jah, vähesel määral
■ Ei, üldse mitte ■ Ei oska öelda

Taustühmade võrdlus, AA seire (september)

Vaimne tervis

Kõik vastajad, n=1256

(varasemates uuringutes 1253-1509 vastajat)

Vaimse tervise kaardistamiseks esitati vastajaile loetelu 18 probleemi / vaevusega, ning paluti hinnata, kuivõrd on need probleemid teda viimase 4 nädala jooksul häirinud.

Väited mõõtsid kolme erinevat psühholoogilist probleemi (valdkonda):

1) Depressioon või muu meeleoluhäire

(Indikaatorid: kurvameelsus; huvi kadumine; alaväärsustunne; enesesüüdistused; korduvad surma- või enesetapu mõtted; üksildustunne; lootusetus tuleviku suhtes; võimetus rõõmu tunda);

2) Ärevushäire

(Indikaatorid: kiire ärritumine või vihastamine; ärevuse- või hirmutunne; pingetunne või võimetus lõdvestuda; liigne muretsemine paljude asjade pärast; rahutus või kärsitus, nii et ei suuda paigal püsida; kergesti ehmumine);

3) Asteenia ehk vaimne kurnatus

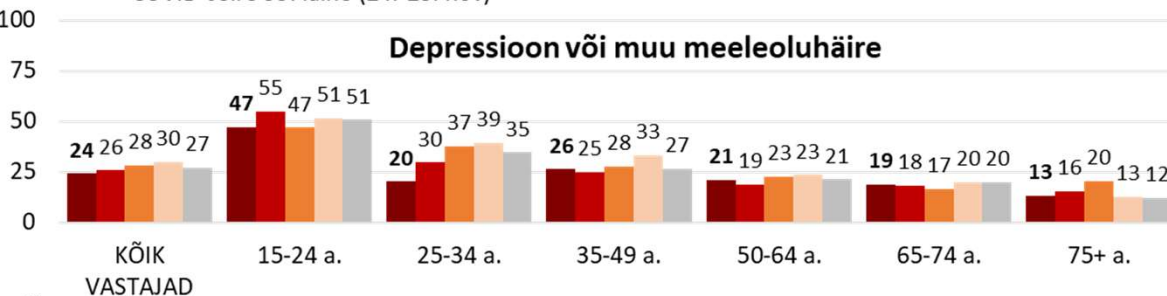
(Indikaatorid: loidus- või väsimustunne; vähenenud tähelepanu- või keskendumisvõime; puhkamine ei taasta jõudu; kiire väsimine).

Lähtuvalt väidetele antud hinnangutest arvutati iga vastaja puhul välja valdkondlik skoor, millest lähtuvalt määratleti, kas vastajal on soodumus antud probleemi (depressioon, ärevushäire või asteenia) esinemiseks või mitte.

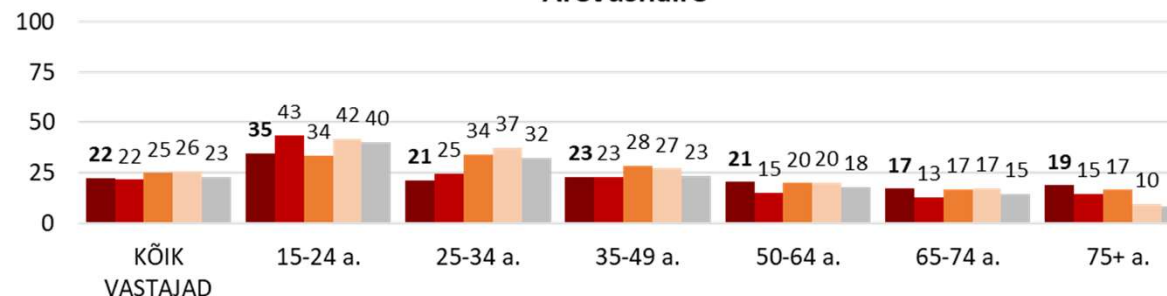
Vastajate osakaal (%), kel esinevad antud vaimse probleemi sümptomid:

■ AA seire september (13.- 18. sept) ■ AA seire juuni (16.- 19. jun)
■ COVID-seire 39. laine (16.-20. märts) ■ COVID-seire 38. laine (16.-20. veebr)
■ COVID-seire 35. laine (24.-28. nov)

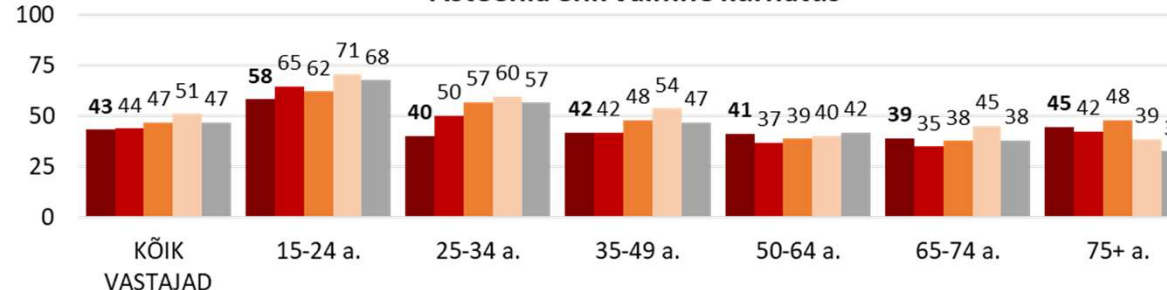
Depressioon või muu meeleoluhäire

Ärevushäire

Asteenia ehk vaimne kurnatus

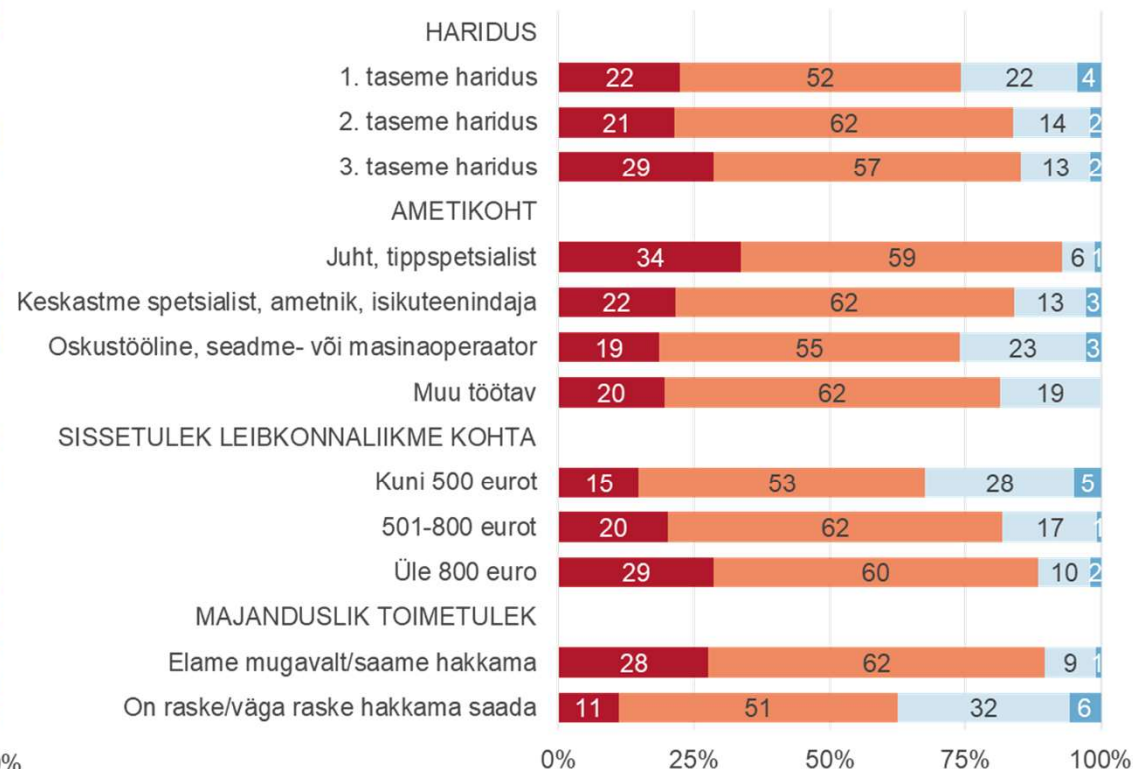
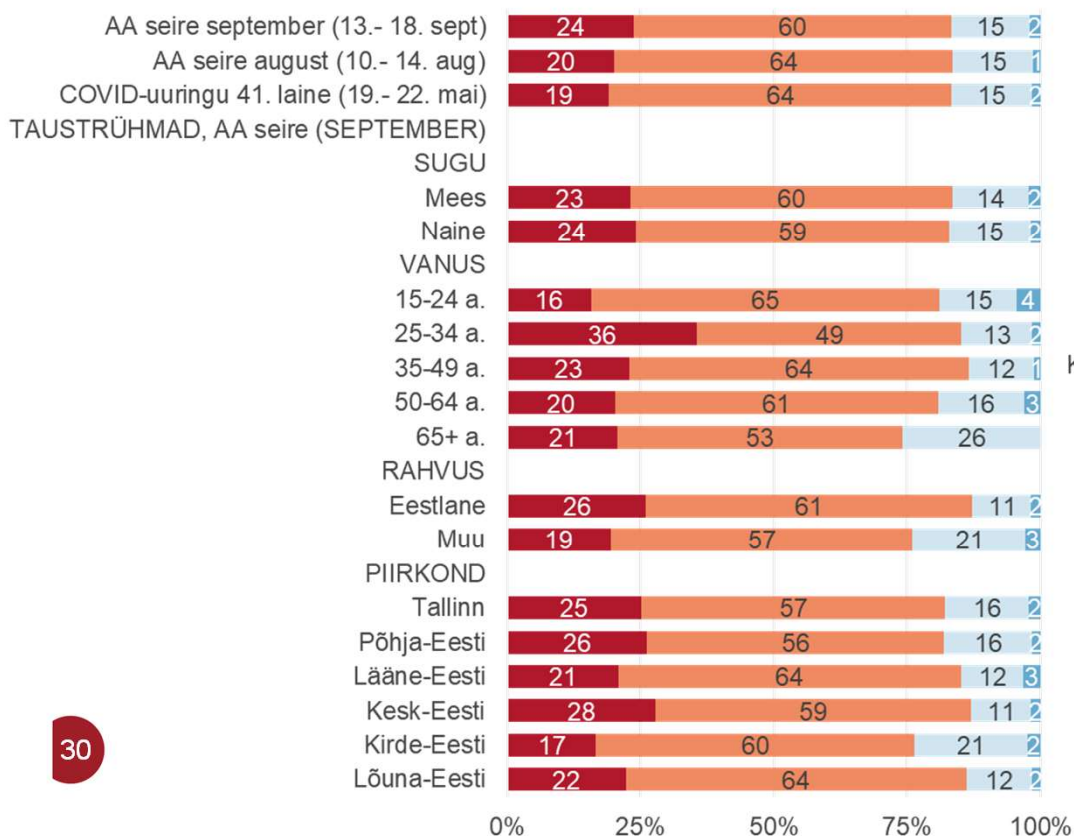

Rahulolu tööeluga

Vastajad, kes töötavad n=811 (varasemates uuringutes 790-801 vastajat)

Kui rahul Te üldiselt olete oma tööeluga?

■ Väga rahul ■ Üsna rahul ■ Mitte eriti rahul ■ Ei ole üldse rahul

Kokkuvõte - 1

- Riigikantselei strateegilise kommunikatsiooni osakonna tellimusel viidi 2022. aasta 13.– 18. septembril läbi üle-eestiline avaliku arvamuse uuring, mille käigus küsitleti veebis ja telefoni teel 1256 vähemalt 15-aastast Eesti elanikku. Varem on sarnased uuringud toimunud ca 1-kuuse intervalliga.
- Võrreldes augustiga on valitsust usaldavate elanike osakaal vähenenud 49%-lt 45%-le. Ülejäänud institutsioonide osas, mille usaldust uuringus mõõdeti, pole muutust toimunud: Riigikogu usaldab 45% (augustis samuti 45%), kohalikke omavalitsusi 64% (augustis 63%) ja presidenti 68% (augustis 67%) elanikest.
- Majanduslikke toimetulekuraskusi kogeb 30% elanikest, sealjuures keskmisest sagedamini 65-74-aastased, muudest rahvustest, Kirde-Eestis elavad, 1. või 2. taseme haridusega või üheliikmelises leibkonnas elavad inimesed. Võrreldes augustiga pole majanduslike toimetulekuraskustega inimeste osakaal muutunud (toona 28%), ning ka tuleviku osas majanduslikku ebakindlust tundvate inimeste osakaal on jäänud samaks (augustis 59% ja septembris 60%). Eluga rahulolu on samas pisut vähenenud: augustis oli eluga rahul 65% ja septembris 61% elanikest.
- Elanike turvatunne võrreldes augustiga muutunud pole - 52% elanikest (augustis 50%) hinnangul võib Eesti riik end praegusel ajal tunda turvaliselt ning 69% elanikest (augustis 67%) tunneb end praegusel ajal Eesti riigis elades turvaliselt. Selles osas, kui turvaliselt Eesti riik end praegusel ajal tunda võib, eestlaste ja muudest rahvustest elanike arvamused kattuvad, kuid enda turvalisust Eesti riigis elades tunnetavad muudest rahvustest elanikud oluliselt väiksemana kui eestlased, ning võrreldes augustiga on rahvusrühmade vahelised erinevused suurenenud. Eestlastest tunneb end Eesti riigis elades turvaliselt 75% (augustis 69%) ning muudest rahvustest elanikest 58% (augustis 64%).
- Üle Eesti on mitmes kohas Nõukogude režiimi sümbolikat kandvaid monumente, millest osa tähistab II maailmasõjas langenute matmispaiku. Võrreldes eestlastega omavad need monumendid enam tähendust muudest rahvustest elanike jaoks, kellest 56% jaoks tähendavad need võimalust meenutada rahu väärtust ja hinda, 44% jaoks sümboliseerivad võitu fašismi üle, 43% jaoks on olulised selleks, et mälestada kõiki inimesi, kes II maailmasõjas hukkusid või sõja tõttu kannatasid (augustis 51%) ning 39% jaoks olulised selleks, et mälestada oma sugulasi/lähedasi, kes II maailmasõjas hukkusid või sõja tõttu kannatasid. Muid tähendusi omistasid mitte-eestlased neile monumentidele harvemini. Eestlaste jaoks tähendavad need monumendid eelkõige meeldetuletust EV omariikluse ja vabaduse kaotusest (29%) ning 47% jaoks ei oma need monumendid üldse mingit tähendust (muudest rahvustest elanikest vastavalt 13%). Võrreldes augustiga on mõnevõrra vähenenud nende monumentide seostamine rahu väärtuse/hinna meenutamise ja II maailmasõjas hukkunud/sõja tõttu kannatanud inimeste mälestamisega.

Kokkuvõte - 2

- Muudest rahvustest elanikest 51% peab enda jaoks oluliseks külastada II maailmasõjas langenute haudu (augustis 54% ja juunis 60%). Eestlastest peab sõjas langenute haudade külastamist enda jaoks oluliseks 12% (augustis ja juunis 13%, muutust pole). Võrreldes augustiga on toetus sõjas langenute säilmete ümbermatmisele avalikust ruumist kalmistutele eestlaste seas pisut kasvanud (augustis toetas seda 82% ja septembris 86%), kuid muudest rahvustest elanike seas veidi vähenenud (augustis toetas 55% ja septembris 50%). Siiski on antud näitaja muudest rahvustest elanike seas jätkuvalt oluliselt kõrgem kui juunis (toona toetas sõjas langenute säilmete ümbermatmist 39% muudest rahvustest elanikest). Võrreldes augustiga on muudest rahvustest elanike seas pisut vähenenud arvamus, et sõjamonumentide ümberpaigutamine ja asendamine põhjustab Eesti ühiskonnas asjatuid pingeid (augustis arvas nii 79% ja septembris 73% muudest rahvustest elanikest).
- Võrreldes augustiga pole elanike toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele muutunud: põgenike vastuvõtmist toetab 74% ja selle vastu on 20% elanikest. Eestlastest toetab Ukraina põgenike vastuvõtmist 84% ja muudest rahvustest elanikest 53% (augustis vastavalt 83% ja 56%, muutust pole).
- Uudiste ja teadmiste hankimise vahendina on eestlaste jaoks jätkuvalt kõige olulisemad infoallikad eestikeelsed telekanalid (kolme olulisema allika seas nimetas septembris 73% ja augustis 67%, st olulisus on kasvanud), Eesti uudisteportaalid (58%) ja raadio (38%). Muudest rahvustest elanike jaoks on kõige olulisemaks infoallikaks samuti Eesti uudisteportaalid (44%), kuid ka sotsiaalmeedia (37%, sh kõige sagedamini Facebook ja YouTube), suhtlemine sõprade/sugulaste/tuttavatega (25%) ja venekeelsed Eesti telekanalid ja – saated (septembris 25% ja augustis 31%, st olulisus on vähenenud). Venemaa telekanalid on oluliseks infokanaliks 16%-i ning Venemaal tegutsevad uudisteportaalid 8%-i muudest rahvustest elanike jaoks. Kokku mainis Venemaa meediakanaleid endale oluliste infokanalitena 21% muudest rahvustest elanikest (augustis ja juunis oli vastav näitaja 24% ning aprillis ja mais 30%).
- Kui suvekuudel eestlaste usaldus Venemaa-Ukraina konflikti teemal info saamisel Eesti, Lääne ja Ukraina meediakanalite vastu vähenes, siis septembris on usaldus taastunud kevadisel tasemel: Eesti kanaleid usaldab 88% (augustis 80% ja mais 88%), Lääne kanaleid 69% (augustis 63% ja mais 71%) ning Ukraina kanaleid 56% (augustis 48% ja mais 53%) eestlastest. Usaldus Venemaa meediakanalite vastu püsib eestlaste seas stabiilselt madal (3%). Muudest rahvustest elanike usaldus meediakanalite vastu pole võrreldes augustiga muutunud: Eesti kanaleid usaldab 31% (augustis 34%), Venemaa kanaleid 23% (augustis 24%), Lääne kanaleid 23% (augustis 26%) ning Ukraina kanaleid 15% (augustis 16%) muudest rahvustest elanikest. Muudest rahvustest elanike usaldus Venemaa meediakanalite vastu oli kõrgem juunis ja mais (30-31%).

Kokkuvõte - 3

- Küsitlusele vastanutest 79% on COVIDi vastu vaksineeritud, sealjuures 18% saanud vaktsiini viimase 6 kuu jooksul. COVIDisse on olnud nakatunud 58% elanikest, sealjuures 19% viimase 6 kuu jooksul. Tulevikus plaanib end lasta COVIDi vastu vaksineerida (teha kas esimese süsti, vaksineerimiskuuri lõpuni viia või teha tõhustusdoosi) 37% elanikest. Elanikest 46% end (rohkem) COVIDi vastu vaksineerida lasta ei soovi ning 17%-l puudub kindel seisukoht. Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaksineerida lasta on keskmisest kõrgem 65-aastaste ja eakamate, eestlaste, 3. taseme haridusega või Lõuna-Eestis elavate inimeste seas. Vastu on enda vaksineerimisele keskmisest sagedamini 25-49-aastased, muudest rahvustest, 1. või 2. taseme haridusega, madala sissetulekuga või Kirde-Eestis elavad inimesed. COVIDi vastu vaksineeritud inimestest on valmis end tulevikus täiendavalt COVIDi vastu vaksineerida laskma 46%, kuid seni vaksineerimata inimestest vaid 3%.
- Vastajatel, kes ei soovi end (täiendavalt) COVIDi vastu vaksineerida lasta, kes pole võtnud vastu kindlat otsust vaksineerimise poolt või kes soovivad vaksineerimist edasi lükata (st ei soovi vaksineerida mitte 6-8 kuu möödudes viimasest vaksineerimisest/läbipõdemisest, vaid kunagi hiljem), paluti oma seisukohta põhjendada. Kõige sagedamini toodi põhjuseks seda, et COVID-vaktsiinid pole (vastajate arvates) piisavalt tõhusad, et nende kõrvaltoimed on liiga ohtlikud ning et nad ei paku piisavalt pikaajalist kaitset COVIDi vastu.
- Kui augustis elanike stressitase vähenes, siis septembris on see taas tõusnud juunikuu tasemele – 30 päeva jooksul stressi kogenute osakaal kasvas 71%-lt 76%-le, sealjuures suurel määral stressi kogenute osakaal 23%-lt 27%-le. Eestlastest on 30 päeva jooksul stressi kogenud 77%, sealjuures 23% suurel määral; muudest rahvustest elanikest vastavalt 74% ja 35%.
- Kokkuvõttes: Eesti elanike eluga rahulolu ja usaldus valitsuse vastu on võrreldes augustiga pisut vähenenud ning stressitase pisut kasvanud. Turvatunne, majanduslik toimetulek/kindlustunne ning toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele augustiga võrreldes muutunud pole. Võrreldes augustiga on toetus II maailmasõjas langenute säilmete ümbermatmisele eestlaste seas pisut kasvanud ja muudest rahvustest elanike seas vähenenud (kuid siiski on muudest rahvustest elanike toetus sellele jätkuvalt kõrgem kui juunis).

Tellija: Riigikantselei

Tellija kontaktisik: Marianna Makarova

Teostaja: Turu-uuringute AS

Raport: Vaike Vainu

Veebiküsitluse haldamine: Kristel Merusk

Telefoniküsitluse haldamine: Angelina Oblikas

Ankeedi tõlge, programmeerimine ja andmetöötlus: Irina Strapatsšuk

Pärnu mnt. 102, 11312 Tallinn

Tel: +(372) 585 29 700

turu-uuringute.eu